

HENRICI NEPOM. CRANTZ

S. C. A. MAJESTATIS CONSILIARII, INSTITUTIONUM
MED. ET MATERIÆ MEDICÆ VINDOBONENSIS
PROFESSORIS PUB. ORD. ACAD. IMP. NAT.
CURIOS. ET SOCIETAT. BOTANIC.
FLORENTI. SODALIS.

MATERIA MEDICA
ET
CHIRURGICA
JUXTA
SYSTEMA NATURÆ DIGESTA.

T. II.

VIENNÆ AUSTRIÆ,
IMPENSIS, JOANNIS PAULI KRAUS,
MDCCLXII.

CLASSIS QUARTA
EMOLLIENTIUM.

Emollientia habentur, quæ strictas nimis solidas partes laxant, molliunt rigidas, exsuccas humectant, fotu, balneo, potu, injectione, vapore. Locum habent, ubi macies, ariditas, contractio, in toto corpore, vel in quadam parte adsunt, **BOERHAAVE**. Tota fere gens columniferarum emolliens est, **LINNÆUS**. Emollientia omnia inspissata, gummata arte facta sunt, **MACQUER**, cum gummata naturalia sint succi mucilaginosi insolatione inspissati, **GREW**. *of the generation of liquors in the vegetation, of Trunks §. V.*

A 2

AL

ALTHÆA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Columniferarum. *Germ.* Ibisfch. *Gallis* Guimauve. *Anglis* Marsh Mallow.

Althæa foliis simplicibus tomentosis, officinis radicem, plantam, semina largitur. Tota demulcens, mucilaginosa, insipida est.

USUS MEDICUS multus in ardentium ficcitate, quod relaxet, emolliat, in intestinorum erosione, dysenteria, stranguria, nephritico dolore, pleuritide sicca, raucedine, tussi aspera, acri, quod acrimoniam demulceat, inviscet, vias obliniat, liquida inspisset. Datur etiam, ubi rumpenda vomica est. Externe, ubi lenienda inflammata, maturandi abscessus, dolores fedandi, excoriatae partes demulcendae, stillicidium acre corrigendum, ut in ophthalmia serosa, acri, & morbis articularibus, plurimum familiaris. Ad libram aquae pro usu interno radicis unc. semis, vel foliorum manipulus, sufficiunt. *℞.*

PRÆPARATA. *Mucilago* althæae ex radicibus coctis, per setaceum pressis paratur. *Syrupus* de althæa *simplex* habetur, ut & *compositus*, tum *unguentum*.

ALCEA *Off. MALVA Botanicorum.* Classis Naturalis Columniferarum. *Germ.* Fell-Ris. *Gallis* Mauve Sauvage. *Anglis* Vervain-Mallow.

Malva caule erecto, foliis multipartitis, suam nostris officinis emollientem herbam, non magni usus, largitur.

ADEPS.

AXUNGIAE omnes.

BOMBAX *Off. Botanicorum GOSSYPIUM.* Classis Naturalis Columniferarum. *Germ.* Baumwolle. *Gallis* Cotton. *Anglis* Cotton.

Gossypium foliis quinquelobis, exoletum, & semina, & lanam officinis subministrat.

BRAN-

BRANCA URSINA *Off. ACANTHUS* *Botanicorum*. Classis Naturalis Ringentium. *Germ.* Bernklau. *Gallis* Branche urfine. *Anglis* Bear's breech.

Acanthus foliis sinuatis, inermibus, rarior in nostris officinis planta, cui male sphondylium substituitur, fatua, glutinosa est, suis in viribus haud exacte probata, licet inter quinque emollientes multis numeretur.

CANNABIS *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Hanff. *Gallis* Chanvre. *Anglis* Hemp.

Cannabis foliis digitatis, fere narcotica, inebrians visa, **GALENO**, **KÆMPFFERO**, & aliis, **RAJO** suspecta est. Semina mollia emulsa, lubricant, pinguefaciunt, in gonorrhœa utilia sunt. Viri religiosi experimentum erat, ad coxæ dolores oleum cannabis expresum, calide appositum, **VELSCH**. Seminum dolis in substantia scrupulus, drachma semis, in emulsionibus drachmæ duæ, uncia semis. Fila cum cineribus cocta, abdomini, & pubi apposita, fortissime emmenagoga, **RODERICUS** a **CASTRO**.

Alia 2.

CYDONIORUM, Semen, mucilago. vide I. p. 34-35.

FOENU GRÆCUM *Off. TRIGONELLA* *Botanicorum*. Classis Naturalis Leguminosarum. *Germ.* Bockshorn. *Gallis* Senegre, ou fenugrec. *Anglis* Fenugreech.

Trigonella leguminibus sessilibus, semina dat officinis, unde farina, oleum. Mucilaginosâ, emollientia semina, in clysmate decoquantur ad tenesum: etiam ex his mucilago extrahitur, asperis palpebris utilis. Farina cataplasmatibus emollientibus, anodinis, ut & oleum, adduntur.

FICUS. vide I. p. 37.

GUMMI ARABICUM vide. *Inspiss.*

A 3

GUM.

GUMMI aliud quodcunque: omne emolliens est.

LINUM *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Oligantherarum. *Germ.* Flachs. *Gallis* Lin. *Anglis* Flax. *Italīs* Lino.

Lini fativi, annui, semina officinalia sunt, emollientia, admodum glutinosa, in acrimonia, stranguria, nephritide, calculo, dysenteria, & omnibus excoriationibus, doloribus, laudata; Interno usu raro usurpantur, licet drachmæ unius, duarum pondere, emulgeri possent, etiam decoqui ad tussim, raucedinem, pleuritidem, empyema; clysmatibus frequentius incoquantur, pugillorum duorum, trium, mensura, in tenesmo, & intestini recti inflammatione. Farina admodum emollit, maturat, cataplasmatibus incocta, vel addita. Oleum multis affectibus perutile, non cito rancescens, etiam in febribus convenit: datur in ileo, colica nephritica, calculo, magna dosi, ad uncias quatuor, sex, decem. Externe etiam scopo emolliente adhibetur, & flos lini non præparata, in lacte cocta, calida, circa herniam circumposita, huic mederi *RELATIONES ab amicorum societate factæ Hamburg. 1753. germanice scriptæ, fidem faciunt: & linum in aqua, ut fieri solet, maceratum, huic odorem, & saporem, piscibus lethalem, hominibus gravem, conciliare, Cl. RITTER Acad. N. C. Vol. X. observavit.*

MALVA dicta est I. p. 20. 21.

MERCURIALIS *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Tricocarum. *Germ.* Bingelkraut. *Italīs* Mercorella. *Gallis* Mercuriale. *Anglis* English Mercury.

Mercurialis caule brachiato, foliis glabris, non satis certo emolliens, aquosa, subsalsa, eccoprotica est, clysmatibus adhibita: Interne hodie raro datur sola; dosis manipulus semis, unus, cum aliis solventibus in obstructionibus, tum aliorum viscerum, maxime uteri. Subvenenata LINNÆO censetur, & juniorem ovibus lethalem, adultiori theriacam antidotum esse, *Acad. N. C.*

N. C. Vol. X. Mercurialis perennis, repens, cyno-
crambe dicta J. R. H. venenatos effectus exeruit in pu-
ris & adultis. SLOAN *philosoph. Transact.* Nro. 203.

MEDULLÆ omnes animalium.

OLEA omnia, mollia:

Oleum ovorum dolorem arthriticum, inunctum leni-
vit, *Act. Physico Med.* N. C. vol. I. Oleum, quo aceta-
riâ condiuntur, recens inunctum, tres hydropicos sana-
vit. OLIVIER *Trans. philosoph.* T. XLIX. p. 46.

PARIETARIA *Off. Botanicorum.* Classis Natura-
lis Incompletarum. *Germ.* Mauerkraut. *Gallis*
Parietaire. *Anglis* Pellitory. *Ital.* Parietaria.

Parietariæ foliis lanceolato-ovatis, est fapor aqueus,
vis solvens, non mucilaginosâ, nec certo emolliens.
ad urinam pellendam laudata, quam succus ad tres un-
cias cito movet, CAMMERARIUS, quod & ante il-
lum alii etiam observaverant: sed & hic succus a lapil-
lis vindicat, VARIGNAN; & planta cum butyro
cocta, externe applicata, & urinam & lapillos movet.
Comment. varii argumenti germanice edita Francofurti.
1759. & decoctum cutis vitiis, & podagræ mederi di-
citur. Dosis pro decocto manipulus unus, duo: succus
depuratus ab uncia una ad tres, quatuor, administratur.

PSYLLII Semina. vide *Venena.*

VERBASCUM *Off. Botanicorum* Classis Natura-
lis Oligantherarum. *Germ.* Wullkraut. *Ital.*
Verbasco. *Gallis* Bouillon blanc. *Anglis* Moth
mullein.

Verbascum foliis tomentosis, decurrentibus, præ-
ter vim emollientem, mucilaginosam, adhuc anodinam
habet: decoctum foliorum ad dysenteriam, hæmoptoen
ab acri, clysmata ad tenesnum valent. Coquitur
etiam in lacte ad fovendas hæmorrhoides, & alias par-
tes

tes dolentes, excoriatas, rigidas, majori, in hac vel illa indicatione, pondere, protractiore etiam coctione. An flores ad phthisim vere valent? interne, scabie laborantibus certo prodesse, HAMNERIN. Dosis fortiorum manipulus semis, unus: florum pugilli duo, ad libram aqua. Occidere pitces, & temulentos reddere, ut manu capi possint, LINNÆUS; ut ex hoc experimento ratione interni usus cautiore medicos esse velit. IDEM *Dissertatio: de viribus plantarum.*

CLAS.

CLASSIS QUINTA.
ADSTRINGENTIUM

FRUCTUS.

Immaturi omnes, acerbi, vel etiam ex sua indole austeriusculi, austeri fructus, ad hanc classem revocantur. Cum enim illa, quæ fibrillis nimis flaccidis, requisitam conciliant elasticitatem, majorem sese contrahendi potentiam, roboratis & fortibus vero rigiditatem inducunt nimiam, ADSTRINGENTIA dicantur, patet hos hujus classis esse.

USUS MEDICUS roborans, compingens: sylvestrium fructuum decoctorum gargarisma, relaxatæ uvulæ medetur, ut & tumentibus a muco faucibus, maxime melle dilutum: immoderatam etiam compescunt alvum, & solida omnia relaxata firmant.

ACACIÆ Germanicæ fructus *Off.* Pruni Sylvestris *Botanicorum*. Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Heckschlehen. *Gallis* Prunelles. *Anglis* Sloe.

Prunus spinosa foliis lanceolatis. Fructus ovatus, ex cæruleo nigricans, acidissimus, subausterus, nonnullis melle conditur, in officinis exsiccat. Decocto radicis curatam vidit febrem quartanam, cortici Peruviano non obedientem **NEBEL** *Ab. N. C. Vol. X.* Florum acaciæ pleniorē, & saturatiorem infusionem in sero lactis, alvum leniter ducere, & in subjectis tenuioribus magnæ laudis esse, **HOFFMANN**, *de press. Med. Domest.* Cortex radicis spiritui vini infusus, calculosis mirabiliter medetur, si bis de die pro una dosi cochlear unum sumatur, **IDEM** *ibidem*.

A 5

USUS

USUS MEDICUS fructuum, seu recentium, seu exsiccatorem, etiam vino infusorum, in laxitate primarum viarum, dysenteris biliosis, præstans. Folia amara, styptica, ad unciam dimidiam cocta, gargarisma, in vacillatione dentium, in angina aquosa, addito melle efficax, concedunt. Flos laxans alibi dicitur.

PRÆPARATA. *Succus acaciæ nostratis inspissatus*, drachmæ dimidiæ, vel unius pondere, fumitur interne: externe chirurgis multum ad plurima utilis. *Aqua acaciæ ex floribus, alvum laxat, ita & Syrupus.*

ARBUTI *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Dipsosantherarum. *Germ.* Arbusen. *Gallis* Arboux. *Anglis* Strawberry.

Arbutus caule erecto, foliis glabris, ferratis, baccis polyspermis. Frago fere similis fructus, crassior, sphericus, carnosus, ante maturitatem flavus, dein rubens, in quinque loculamenta, foeta seminibus oblongis, dividitur. Nec in cibum in mensis, nec in medicamentum in officinis, hodie recipitur, primus mortalium cibus. Auferam tamen virtutem habet, & ad eadem, ad quæ priora, valere posset.

USUS MEDICUS vix ullus.

BERBERIS *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Oligantherarum. *Germ.* Wein-schädling. *Gallis* Epine vinette. *Anglis* Barberry.

Berberis spinis triplicibus, baccæ, rubentes, longe ovales, saporem acidissimum habent, adstrictione exceptum. Mensis baccæ, fruticis cortex tinctoriis operibus, adhibentur.

USUS MEDICUS in omnibus morbis, ubi putredo, & dissolutio humorum metuitur, vel jam adest, eximius; quum enim tunc acida convenient, quæ illud compingens, & inspissans simul habeant, & hoc in baccis adest, ratio præscriptionis evidens. **PROSPER ALPINUS**

NUS febre maligna cum diarrhœa biliosa periculossime decumbens, decocto, **SIMON PAULI** ab acri febre, & enormi diarrhœa, syrupo aqua diluto, convalescere; eodem exemplo in diarrhœis, dysenteris, cholera, putridis, in quibus quasi homo emungitur, & in putrilaginem soluti humores, intestinorum vi destructa haud coerciti, quasi continuo perpluunt, exemptis feminibus in pulpam redacti, vel in potum cocti fructus, feliciter exhibentur, non adeo facile limitanda dosi. Cortex, radix, amara sunt; folia intense acida, omnia roborantia. Cortex medianus, viridis, ad aquas hydropticorum educendas **CLUSIO** pro arcano datur, etiam *Illustr. L. B. van SWIETEN* probatur. Ligno prior cortex, flavus, amarus, deterisivus, aperiens, eximii Anglis usus habetur, in ictero.

PRÆPARATA. *Succus, syrupus berberum, laudati. Rotule* in caloribus gratæ, & utiles.

CORNI Off. Botanicorum. Classis Naturalis Fructiflorarum. *Germ.* Cornell-Kirschen. *Gallis* Cornouilles. *Anglis* Cornells.

Corni umbellis involucro multo longioribus, oblongi, olivæformes, sed graciliores, parum carnosifructus, primum virides, dein rubri, ossicula recondunt familia, qualia fere in olivis, durissima. Saporem acerbum, amarum, immaturi, non ingratum, acido-dulcem, cum quadam semper adstrictione, maturi possident, olim etiam in ciborum honore habiti.

USUS MEDICUS in alvi profluviis, & intestinorum laxitate, forma electuarii, & decocti, ad unciam unam, duas, utilis.

CYDONIA Off. vide P. I. p. 34. 35.

Hoc malum, excepto semine mucilaginoso, emolliente, totum roborat, & adstringit, convenientissimum plurimis, quia lapidum adhuc, & gratum. *Succus, syrupus, miva,* prostant pro interno usu, in usum externum oleum habetur.

CYNOS.

CYNOSBATI fructus *Off. Botanicorum* Rosæ Sylvestris, Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Hetfchepetsch, *Gallis* Gratecu. *Anglis* Heps.

Rosa foliis, & fructu, rotundo lævibus, calycis foliis divisis. Fructus ex rotundo conicus, glaber, intensus rubens, corallinus, saporis non ingrati, lapillis durioribus, multa lanugine vestitis, fæctus, exemptis lapillis ad mensas vario modo præparari solet, edulis.

USUS MEDICUS in diarrhœis, dysenteriis utilis: decocto diarrhœa mitigatur, *Acad. N. C. Vol. VII.* An adeo prodest calculosis? conserva ex floribus, ut etiam fructu, in consumptione, & morbis pectoris, tum defluxionibus catarrhalibus, *Anglis* frequens, **ALLEY-NE.** In fungo, infecti nido, estne vis medicata, post tot laudes? *per gemmas et folia recentia pecori nociva sunt.*

GLANDES QUERCINÆ *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Amentacearum. *Germ.* Eichel. *Gallis* Gland du chene, *Anglis* Acorns.

Quercus foliis annuis, oblongis, superne latioribus, finibus acutioribus, angulis obtusis. Omnia in hac arbore adstringentia sunt, cæteris tamen partibus ipsa glans minus, quæ & in ciborum honore veteribus haberetur.

USUS MEDICUS, ubi adstringendum, præstans. Folia ad balnea adstringentia, ut & cortex, vocantur. Lignum a quibusdam magni habetur, ut etiam Guajacum Germanorum dicatur, ad pestem accensum valens. Cinerum lixivium ad hydropem, pedes œdematosos, commendatur. Succus ex quercu terebrata fluens mitui cruento auxiliatur, *Philosoph. Transact.* Cupula, involucre fructus, ipse fructus, pulverata, intestinorum laxitatem tollunt. Est etiam adstringens fungus, & qui ligno adnascitur muscus. *per gemmas et folia recentia pecori nociva sunt.*

MESPI.

MESPILI *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Nespeln. *Gallis* Nefle. *Anglis* Medlars. *Italis* Nespolo.

Mespili foliis lanceolatis, integerimis, subtus tomentosis, calycibus prominentibus, globosi, calyce coronati, carnosus fructus, immaturi ex albo flavi, duri, acerbi: maturi mollescunt, & rubiginosi fiunt, tum magis grati, vinosi; ossicula habent quinque oblonga dura.

USUS MEDICUS, in sistendis alvi immodicis fluxibus, celebris, exemplo **FORESTI**, qui plurimos hoc medicamento curavit.

MORA *Off.* immatura *vide* P. I. p. 40.
Roob mororum immaturorum est in officinis.

MYRTILLI *Off.* *vide* P. I. p. 41.
Syrupus myrtillorum.

MYROBALANI *Off. Botanicorum.* Classis Ignoratur. *Germ.* Myrobalanen. *Gallis* Myrobalans. *Anglis* Myrobalans.

Ex Indiis ad nos allati fructus conditi, in quinque species officinis dividebantur, in Belliricas, Chébulas, Emblicas, Citrinas, Indas; botanicis nonnullis in totidem genera, an majori certitudine? veteres officinæ singulis illarum speciebus, vim singularem, & specificum ducendi corporis humorem adscripsere, recentiores omnibus eandem virtutem tribuere, an rectius? in sapore, & reliquis attributis horum fructuum manifestam differentiam invenias.

USUS MEDICUS in decocto aquoso, vinoso, quam in pulvere, convenientior, ubi ex intestinali tubo acria irritantia expellere, & vasa firmare consilium, drachmarum duarum, trium, quatuor, unciæ unius, exemptis prius ossiculis, pondere, laudatur. Exoptatum, in proci-dentia ani infantibus familiari, concedere Belliricas, infusas, vel decoctas remedium, & ea dosi, ut purgare non possint, datum, asserit *Illustr. L. B. van SWIETEN*.

COM-

COMPOSITUM. *Roob* myrobalanorum, non sper-
nendum, ad unciam unam sumptum.

MYRTI BACCÆ *Off. Botanicorum*. Classis Natu-
ralis Calyciflorarum. *Germ.* Myrten-Beerlein.
Gallis Bayes de Myrte. *Anglis* Myrte Berries.

Myrtus floribus solitariis, calyce fructus diphylo.
Baccæ exiguæ, in initio virides, ætate nigrescentes,
oblongæ, rugosæ, in tria loculamenta feminibus auri-
cularibus fœta dividuntur.

USUS MEDICUS omnium myrti partium non sper-
nendus. Foliorum, & baccarum duplex vis, & ad-
stringens, & aromatica balsamica, multum promittit;
sed cur neglecta? In omnibus morbis, ubi utraque vir-
tute opus, ut primarum viarum simplici laxitate, fluo-
re albo, morbis virgineis, eximius usus, seu in sub-
stantia ad drachmam dimidiam, seu in infuso, vinis me-
dicatis, ad unciam unam, exhibeantur. Ad manantia
capitis ulcera, si ficcare expedit, ad articulos a nimia
laxitate ligamentorum distractos, decoctum myrti chi-
rurgis familiare, & utile.

POMA immatura, vel matura austeriuscula, P. I.
p. 44.

PUNICA, seu GRANATA *Off. Botanicorum* PU-
NICA. Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.*
Granat-äpfel. *Gallis* Grenade. *Anglis* Pome-Gr-
nates. *Italjs* Pomi Granati.

Punica fructum habent globosum, umbilicatum, sub
cortice aspero, duro, coriaceo, rugoso, coloris ex lu-
teo puniceo, medullam succulentam, innumeris granu-
lis angulosis, rubris, fæctam; jam veteribus exacte
notus fructus, ratione saporis etiam distinctus fuit, in
dulcem, acidum, & acido-dulcem, seu vinosum. Pu-
nicorum flos balaustia, cortex malicorium officinis vo-
catur.

USUS MEDICUS, pulpæ folius, vel saccharo re-
mixtæ, acidulæ, subausteræ, in morbis biliosis, putri-
dis,

dis, diarrhœis, dysenteriis, valens; etiam ipsius succi admodum felix; ita in diarrhœis, & dysenteriis a bile motis, præmissa leni purgante, succum acido-dulcium affatim fumendum exhibuit *Illustr. L. B. van SWIETEN*, & curavit quam plurimos. In febris putridis, decocto avenæ fervido eluta pulpa, potum dat saluberrimum, omni putredini adversum, egregie cardiacum. Mali punici succum in cardialgia etiam adhibuit *HIPPOCRATES*: mulier cardialgia torquebatur, nec prius malum est sedatum, quam polenta, sicco punici mali aspersa, semel de die uteretur. De corticibus, & floribus suo loco.

PRÆPARATA *succus, & syrupus Granatorum.*

PYRA immatura, vel matura austeriuscula, acerba. P. I. p. 45.

SORBI BACCÆ *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Arlesbeer. *Gallis* Corme. *Anglis* Sorbs. *Italis* Sorbo.

Sorbus foliis pinnatis. Baccæ turbinatæ, umbilicatæ, parvæ, pyriformes, immaturæ, ut mespili acerbæ, etiam ut hi in stramine mollescunt. Hujus forbi, aucupariæ dictæ, baccæ pressæ potum dant sapidum, siccatæ parum salubres sunt.

USUS MEDICUS, ut mespilorum idem: possunt in pulvem contundi, & addito saccharo in conditum præparari: possunt decoqui, haud scrupulosa dosi, cum nobis in alimentum cedant sanis.

SORBI DOMESTICÆ BACCÆ *Off. Crategi baccæ Botanicorum.* Classis Naturalis Calyciflorarum.

Baccæ maturæ edules, acidæ, immaturæ adstringentes.

UVA *Off.* immatura. vide P. I. p. 49. 50. *Syrupus* de agresta.

HER.

HERBÆ, & RADICES.

ACORUS PALUSTRIS. *Off. Botanicorum IRIS.*
 Classis Naturalis Palmarum. *Germ.* Gelbe
 Schwertel. *Gallis* Flamb bastarde. *Anglis* Gladdon.

Iris corollis imberbibus, petalis internis stigmatibus brevioribus, foliis ensiformibus, non imbecilliter adstringit, in scorbuto laxo utilis. In infuso vinoso ad unciam semis, unam, datur.

ALCHIMILLA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Löwenfus. *Gallis* Pied de Lion. *Anglis* Ladies Mantle.

Plures hujus plantæ pariter species sunt, stypticæ omnes. Officinis est, alchimilla foliis lobatis, familiaris, & de ea, herba, & radix, usitatæ sunt.

VIRES MEDICÆ insigniter adstringentes, vulnerariæ, in laxitate intestinorum, & exulceratione utiles; ad ulcera pulmonum, ramices, etiam laudatæ.

BISTORTA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Naterwurz. *Gallis* Bistorte. *Anglis* Bistort.

Bistortæ foliis imis appendiculatis, femine triquetra, radix, officinis frequens, acido austera, adstringens.

USUS MEDICUS in parte laxa firmanda multus; valet radix ad vacillantes dentes, etiam dentium dolores, ad reprimendas defluxiones, si consilium: dosis in decocto unc. unius. In pulvere gran. decem, viginti, triginta, bis, ter de die.

CAPIL-

CAPILLUS VENERIS. *Off. Botanicorum*
ADIANTHUM. *Classis Naturalis Cryptantherarum.* Ordo filicum. *Germ.* Venus-Haar. *Gallis* Capillaire. *Anglis* Maiden Haire. *Italis* Capel Venere.

Adiantum foliis coriandri C. B. vim roborantem habet: syrupus *Montpeli.* & *Parisiis* factus, ad tussim, & morbos pectoris pituitosos multum effertur; vix multum efficax.

CETERACH *Off. Botanicorum* **ASPLENIUM.**
Classis Naturalis Cryptantherarum. Ordo filicum. *Germ.* Kleinmiltzkraut.

Asplenium frondibus pinnatifidis, laciniis alternis, adnatis; huic vis eadem roborans, & deobstruens tribuitur. ♀

RUTA MURARIA *Off. Botanicorum* **ASPLENIUM.** *Classis Naturalis Cryptantherarum,* Ordo filicum. *Germ.* Mauerkraut.

Asplenium frondibus alterne decompositis, foliolis cuneiformibus, crenulatis: etiam roborans in rachitide utile, in hydromelle infusum, pectorale.

SCOLOPENDRIA. *Off. Botanicorum* **ASPLENIUM** *Botanicorum.* *Classis Naturalis Cryptantherarum.* Ordo filicum. *Germ.* Hirschzung. *Anglis* Spleenwort.

Asplenium frondibus ensiformibus integris, basi cordato-inflexis, petiolis hirsutis: præcedentibus magis adstringens, rachiticis datur.

EQUISETUM *Off. Botanicorum.* *Classis Naturalis Cryptantherarum.* *Germ.* Rosschwanz. *Gallis* Queue de cheval. *Anglis* Horse-tail.

In officinis majus, & minus promiscue usurpatur, arvense frequentius adhibetur, cognoscitur, scapo fructificante nudo, caule sterili, ramis compositis.

B

USUS

USUS MEDICUS hujus herbæ admodum adstringentis, in sanguinis profluviis, spūto, mictu cruento, in quo HELWICH nunquam fessellit *Ephem. N. C.* tum in alvi profluviis, anginis aquosis, specificus habetur. Specificus itidem diureticus *L.* Ulceribus internis, pulmonis, renum, vesicæ, urethræ, admodum proficua multiplici experientia planta, in pulvere, ficcata, a scrupulo ad drachmam semis, in decocto ad unciam semis, recens in succo ad uncias duas, cochleatim fumendo, datur. Externe etiam contusa recens planta sanguinem in vulneribus illico cohibet.

His jam omnes plantæ coriariæ dictæ, addi possunt, quæ quoniam vita destitutas animalium pelles cogunt, coarctant, condensant, vivas partes longe magis indurare debent, ut sunt, *Rhus, Abies, Cotinus, Betula, salix* &c. ex quibus remedia heroica.

GNAPHALIUM *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Compositarum floribus nudis. *Germ.* Ruhrkraut. *Gallis* Immortelle. *Anglis* Dowueweet.

Gnaphalium caule simplicissimo, corymbo simplici, terminatrici, sarmentis procumbentibus: exsiccans, adstringens est. In dysenteria valere nomen Germanicum indicat; contusum contra panaritium esse, & in decocto potum doloribus resistere *GMELIN Flora Sibirica* T. II. An in arthritide, tussi convulsiva, valeat? *LINNÆUS* interrogat.

HEDERA ARBOREA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Epheu. *Gallis* Lierre. *Anglis* the Ivy-Tree. *Italis* Hedera.

Hedera foliis ovatis, lobatis, folia, baccas, resinam, officinis exhibet: folia vulnerarium, roborantem, antisepticum usum habent, in ulceribus, ozæna, fonticulis, vel eluendis, vel tegendis, etiam ad tumores mammarum resolvendos, *HAMNERIN de viribus plantarum indigenarum.* In pulvere data laudantur specifica in atrophiam infantum. *Ad. N. C.* vol. V. Baccas contra

contra pestem valere, & sudorem movere BOYLEA S. Resina subadstringens, leniter aromatica, in viscerum debilitate interne utilis, raro adhibita.

LAPATHUM *Off. Botanicorum.* Rumex C. *Clas-
sis Naturalis Incompletarum.* *Germ.* Mengolt.
Gallis Parelle. *Anglis* Dock.

Inter varias lapathorum species lapathum acutum, seu oxylapathum C. B. officinae frequentius, raro, folio acuto rubente EJUSDEM, maxime aquaticum, folio cubitali, cordato-lanceolato, recipiunt: ex priori radicem, herbam, semen, media radicem, succum, semina, posteriori herbam, radicem, adhibemus. Radices amaræ, austerae magis sunt, folia levem etiam acitatem habent.

USUS MEDICUS primæ, & secundæ plantæ hucusque non satis distinctus, prioris tamen frequentior, adstringens, ficcans: decoctum ad scabiem habetur specificum, etiam in scorbuto utile; ad podagræ prophylaxim laudatur MUNTINGIO. Externe humida ulcera compescit lotio, aut fomentum, unguentum, ex his parata. Tertia, seu herba Britannica ad unciam unam, duas, in jusculis, apozematibus, contra oris vitia, cacoethem, scelotyrben, specifica, ad eruptiones chronicas in cute, aliasque pustulas, dolores rheumaticos, arthriticos, ischiadicos, summopere a suis recommendatur authoribus, longo semper tempore sumta. Semen ex lapatho folio acuto rubente C. B. miraculi loco sopit alvi fluxum dolentem, scrup. unius, vel drachmæ semis dosi contusum, & in vino sumtum, facit id etiam colatus liquor, *Cl.* VOLKAMERUS. *Epbem.* Dec. 2. Anno primo.

LYSIMACHIA *Off. Botanicorum* Salicaria. Lythrum L. *Clas-
sis Naturalis Diplosantherarum.*
Germ. Weiderich. *Gallis* Lysimachie. *Anglis* Loose-strife.

Lysimachia, olim officinis familiares, a materia medica scriptoribus fere omnibus, adhuc recensita, va-

rias patiuntur differentias, licet congeneres fere virtutes habeant omnes. Ipse Pater **DIOSCORIDES** *lysimachiam luteam, & purpuream, ejusdem efficaciam esse enunciat, licet ad diversa genera plantarum raptarum, hodie etiam diversis nominibus insignitae sint; lutea enim nomen lysimachiae retinuit, & est prima MATHIOLI in DIOSCORIDEM; altera salicaria auctore TOURNEF. HALL. bene dicta est, lythrum etiam L. & haec secunda MATHIOLI est. Itaque planta, de qua hic loci agitur, definitur salicaria floribus spicatis, foliis conjugatis.*

USUS MEDICUS voluit omnes adscribere vires purpureae, licet de rufa & aurea ita **DIOSCORIDES**: foliorum succus adstringente sua vi sanguinis rejectionem supprimit, dysentericis potui datur, aut infunditur, mensium abundantiam sistit in pessio, sanguinis profluvio subvenit, si nares ea obturentur, vulnere crucorem cohibet. **GALENUS** vero: lysimachia superantem habet qualitatem adstrictoriam, per quam & vulnera glutinat, erumpentem e naribus sanguinem emplastrum modo illita compescit, quin & reliquas sanguinis eruptiones sistere potest, cum ipsa, tum succus ejus multo magis. Pota dysenterias, sanguinis rejectiones, ac muliebri profluvium sanat. Ex his fontibus dein omnes alii dixerunt, rari qui quidquam addidere; lienteriae, gonorrhoeae mederi **ZORN**, ad inflammationes oculorum laudari, **HALLERUS**.

Purpurea novo tentamini adhibita adstringere, & a laxitate ortas dysenterias, diarrhoeas curare, ut olim visa; praeter aliis adstringentibus nil detectum; ceterum jam hoc encomio ornata **HAMNERIN, de viribus plantarum Ipsalae 1737.** ad qualemcunque haemorrhagiam diarrhoeam, dysenteriam sistendam, profluviumque muliebri supprimendum, mirabiliter conferre succum, vel decoctum herbae interne haustum; praestare in dysenteria clysteres ex herba paratos injicere. Ad vulnera & contusiones oculorum etiam aquam stillatitiam enixe a **PARKINSONO** laudari video, an certa satis fama?

PEN.

PENTAPHYLLUM *Off. Botanicorum.* Potentilla L. *Classis Naturalis* Calyciflorarum. *Germ.* Finf-finger-Kraut. *Gallis* Quinte feuille. *Anglis* Cinck-foil.

Pentaphyllum pedunculis unifloris, caule repente, multas differentias patitur, nec forte adeo scrupulose ratione virtutis adstringentis disquirendas; quod usuale est pentaphyllum, est majus repens C. B. Tota in usum venit herba, etiam sola praescribitur: radix herba valentior.

USUS MEDICUS in solidorum laxitate, humorum dissolutione, utilis; ad dolores dentium, ulcera oris putrida, decoctum radice laudat **DIOSCORIDES**: in nimio menium, vel lochiorum fluxu, in diarrhoeis, dysenterii, **ALII**. Datur in substantia drachmae dimidiae, etiam unius; unciae semis, integrae pondere in decocto. Recentis plantae succus quatuor, sex unciarum mensura, in jusculo datus, fluxum album feliciter sustulit apud **TOURNEFORTIUM**. Quid valeat in intermittente, hodie scimus, sed quid in epilepsia possit, post **AVICENNAM**, **J. CAMERARIUM**, observationes, ignoramus.

PLANTAGO *Off. Botanicorum.* *Classis Naturalis* Oligantherarum. *Germ.* Wegerich. *Gallis* Plantain. *Anglis* Plantain.

Plantago foliis ovatis, ut etiam ejus differentiae, promiscue in officinis usurpantur. Tota praescribitur planta, vel sola radix, aut semen.

USUS MEDICUS eam inter adstringentia leniora consecravit; decoctum plantae in haemorrhagiis laudatur: vino adstringenti chalybeato herba infusa, in fluore albo, dum ex sola relaxatione catarrhosis est uterus, extollitur; ad sanguinis sputum contusa, cum radice consolidae majoris, **BOYLEO** deprædicatur; & duae mulieres phthisicae omni mane sumptere per octiduum succi plantaginis recenter pressi cochlear unum, dein per mensem duo cochlearia, elixir autem proprietatis

B 3

semel,

semel, vel bis de die, & convaluere *Ephem. N. C. vol. IV.* Externe macerata, ut mollescant folia, ulceribus antiquis, fordidis, applicantur. Datur contusa in conservam recens planta, in infuso, decocto, non facile limitanda dosi. Semina innocua, virtute styptica vix gaudent.

PRÆPARATA. *Aqua plantaginis inutilis, extractum* vires habet; dosi a scrupulo uno ad drachmam semis, unam. *Succus* ex virente planta exprimens, laudabilis.

PIMPINELLA SANGUISORBA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis fructiflorarum. *Germ.* Blutverzehrende Bibernell. *Gallis* Pimprenelle. *Anglis* Burnet.

Pimpinella foliis subrotundis. Tota planta medicis adhibetur; radix enim, quæ in officinis habetur, est saxifragæ, aromatica, stimulans, haud in hac classe recensenda, secus ut alii putarunt. Cæterum in lactucis, & acetariis fatis nota planta est.

USUS MEDICUS leniter adstringens, vulnerarius, ad sanguinis profluvia, vulnera, fluxum hæmorrhoidalem, laudatus.

PORTULACA vide P. I. p. 21. 22.

RUBIA TINCTORUM *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis fructiflorarum. *Germ.* Färber-Röthe. *Gallis* Garance. *Anglis* Madder. *Ital.* Robbia.

Rubiæ asperæ, radice rubra, radix, tinctoria, adstringens, roborans, diuretica, in officinis accipitur. Assumpta ossa inficit; gallinarum infici primus vidit **BELCHIER** *Philosoph. Transact.* Nro. 443. Tum **BAZANUS** *Instit. Bonon.* T. II. etiam ossa durissima tingi, juniorum tamen citius, rubrum ossium colorem dein iterum evanescere, **DUHAMEL** *Acad. des Sciences* 1739. etiam dentes tingi **LOESEKE**: ossis fracti calculus

lus tamen non erat ruber, BOEHMER, nec unquam caro, nervus, tendo, ligamentum, aut alia pars, quæ ossæ non sit, inficiebatur. DEHT. LEFF *dissert.* Sæd neque rubia solum ossa inficit, GUETTARD *Acad. des Sciences 1746.* sed etiam gallia tam flore albo, quam flavo, ut & asperula. IDEM. Kermes rubrum tamen non tingit eadem, IDEM, nec alia in re tinctoria usitata, ut indicum, alcanna, curcuma, fernambucum, tantalum rubrum, lignum Brasilianum, BOEHMER l. c. nec ossa inficit Itatis, nec tingit Carthamus, NONNUS *Ag. Acad. Mogunt. T. I.* Firmendis rachiticorum ossibus dein primus adhibuit LEVRETUS, plurimis curis felix. In pulvere dari potest scrupuli unius, bis, ter de die, dosi: uncia unius in infuso, vel decocto. Radix inter quinque aperientes minores dudum recepta est, & nuper iterum in quæstione medica contra rachitidem laudata COSNIER, *Alum absorbentibus omnem curam absolvit.*

SANICULA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Umbelliferarum. *Germ.* Sanickel. *Gallis* Sanicle. *Anglis* Sanicle.

Sanicula subinsipida, habet saporem exsiccantem, & adstringentem: ad vulnera, ulcera mali moris caeothæ, jam dudum laudata, in lavamento: in decocto contra hæmoptoen, doles unc. una.

TORMENTILLA *Off. Botanicorum.* **POTENTILLA.** Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Roth-heilwurtzel. *Gallis* Tormentille. *Anglis* Tormentill. *Italis* Tormentilla.

Potentillæ foliis quinatis, caule erecto, radix, potissimum in officinis recepta, nodosa; vis ei acerba, adstringens specifica.

USUS MEDICUS specificus in dolore dentium cum saceto coctæ, addito opio, PARACELSUS: in diarrhæis, dysenteriiis, metu abortus a laxitate, decoctum gratum, & proficuum. Etiam externe ad ulcera mucosa humida utile, SALA expertus. Dosis

B 4

in

in decocto ad libram aquæ, uncia femis, una: in pulvere a granis decem ad viginti, triginta, bis, ter de die.

UVA URSI *Off. Botanicorum* ARBUTUS. Classis Naturalis Diplosantherarum.

Arbutus cauliculis procumbentibus, foliis integerrimis, an veteribus cognita, & adhibita, multum dubium? pauca pharmacopœæ, & hæ inter vaccinia habent; gallicæ, suecicæ sub nomine uvæ ursi utuntur.

USUS MEDICUS adstringentem, ut jam sapor indicabat, probavit. Foliorum pulverem, quantum novi, primus L. laudavit præstantem in calculo: multi levantur sopito dolore, alii adjecto diacodiato tantum: in viarum urinarum suppurationibus utilis comperta, adstringens, vulneraria est. Sed estne certa quædam in vias easdem adstringentium vis? contra calculosos renum, vesicæ, concreciones, jam dudum alia adstringentia laudantur: præsens esse, drachmæ radices pentaphylli pondus, vino epotum, ad calculum remedium, ZAMAR expertus, ita etiam recommendatur agrimonia, adstringens & terrea: de adstringentium usu in calculo integram dissertationem olim HEUSCHERUS. Experimenta, in nosocomio practico hic Viennæ instituta, uvam ursi his in malis multum depreciant,

F L O R E S.

BALAUSTIA, seu flores Granatorum *Off.* vide p. 14. 15.

Balaustium sylvestris punicæ florem, cytinum sativæ vocavere veteres. Hodie punicæ flore pleno majore, flos, balaustium seu balaustia officinis audit.

USUS MEDICUS inferiora longe malicorio, balaustia probat, in morbis omnibus laxis internis, & externis

ternis laudata, forma pulveris ad drachmam unam; infusi, decocti aquosi, aut vinosi, ad unciam unam: unde decocta, gargarismata, collyria, clysmata, tomentata, fiant appropriata.

MALVÆ ROSEÆ flores *Off.* vide P. I. p. 20. 21.

ROSARUM RUBRARUM flores *Off. Botanico-*
rum. Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Rothe Rosen. *Gallis* Roses Rouges. *Anglis* Red Rose.

Inter rosas adstringentes rubras, eliguntur adhuc illæ, quæ pleno flore gaudentes, provinciales audiunt, odoratissimæ, & stypticæ, siccata, non adeo adultæ, optimæ.

VIRES MEDICÆ adstringentes, balauistiis minores, grate simul odoratæ. Exsiccata se pulverisari patiuntur: forma pulveris exhibendæ: aquæ infusæ vim adstringentem, odoratam, cum pulchro colore conciliant, cui si aliquot guttæ spiritus acidi fossilis addantur, saccharum ad majorem gratiam commisceatur, claretum habetur in morbis calidis, putridis, dissolutione humorum, etiam diarrhœa stipatis, magnæ efficaciz.

PRÆPARATA officinalia plurima sunt, duplex imprimis *conserva*, hæc *simplex*, altera spiritu vitrioli addito ad gratam aciditatem, *viriolata*; utraque efficac, & egregia ad drachmam dimidiam, integram, per se exhibenda, majori electuariis ad unciam dosi: prior phthiisicis, & hæcticis dicata, *HOFFMANN de Präslan. Remed. domesticorum*, & ubi roborandum; altera, ubi & putredo simul oppugnanda, convenit.

Ex infuso rosarum rubrarum cum melle cocto, fit *mel rosatum* officinarum, ulcera fordida laxa depurans, roborans, seu gingivarum, buccarum ea fuerint, seu aliarum partium; collutoriis, clysmatibus, unguentis, additur a chirurgis.

Infusum expressum, saccharo inspissatum, dat *syrupum* de rosis siccis, iisdem casibus utilem, interne ta-

men magis usitatum, apthlis, faucium incipienti inflammationi, convenientem.

Florum facta in aceto infusio *acetum rosatum* est, cujus elegans in mensis, & medicina usus in nodulis odoramentalibus, quæ vis ad aliam jam classem spectat, ut & *aquæ stillatitiæ rosarum rubrarum*, non adstringens, sed cardiaca, excitans.

CORTICES.

CAPPARIDIS Cortex *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis Polyantherarum. *Germ.* Cappern. *Gallis* Caprier. *Anglis* the Bark of the caper plant.

Capparis aculeata. Est radices, quæ officinalis est, cortex. Radicibus quinque aperientibus minoribus adnumeratur. *Gemmæ* florum in mensis magis, quam nobis notæ, licet & multum medicatæ.

USUS MEDICUS eandem hujus corticis, ac frequentis vim confirmavit, in malo hypochondriaco, paralyti etiam laudatus L. est: gemmarum vero vis aromatica, solvens, longe magis certa; desperatos spleneticos, solo usu capparum, adjuncto potu aquæ ferriariorum, fuisse curatos, jam plura exempla sunt.

PRÆPARATA. *Oleum* capparum satis inutile.

FRAXINI Cortex. *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis oligantherarum. *Germ.* Efese. *Gallis* Fresno. *Anglis* Ash-tree.

Fraxinus floribus nudis, adstringens est, vim diureticam, & diaphoreticam etiam alii illi adscribunt; dosis drachma semis in pulvere. Semen aperitivum, stimulans, dicitur.

GRA-

GRANATORUM Cortex, seu MALICORIUM

Off. vide p. 14. 15.

Cum ex adstringenti hoc, & duro pomi cortice olim firmarentur coria, malicorium dictus fuit, quod nomen officinis remansit.

VIRES MEDICÆ balauftiis longe violentiores, ob id minori dosi exhibendus cortex. Forma pulveris ad scrupulum unum, drachmam semis, in diarrhœis dysenteriiis, infusi, decocti, ad unciam semis datur. Inde & egregia in laxitate uvulæ, anginis aquosis, gargarismata.

PERUVIANUS CORTEX. CHINA CHINA *Off.*

Botan. QUINQUINA. Classis Naturalis igno-
ratur. *Germ.* Fieber-Rinde. *Gallis* Quinquina. *Anglis* the Jesuits bark.

Quinquinae e regno Peruano ad nos advectus cortex, aridus, unam, duasve lineas crassus, toris scaber, ferrugineus, & non nihil canescens, intus levis, rufescens, cinnamomi colore visitur. Odor debilem, mucidum, aromaticum, sapor amarum, ingratum, austerum judicat.

Optimus, qui ex ramulis, densus, gravis, a ligno repurgatus, fractu splendens, pistilli ictibus volatilis reddendus, in decoctione spumescens, & ora vasis transcendens habetur.

USUS MEDICUS, ad debellandas febres intermittentes, & continuas remittentes, conditionibus ab *Illustribus*, L. B. van SWIETEN in *Commentariis præscriptis*, specificus: etiam in continua cum delirio, ex intermittente nata, utilis, SUMEIRE; & in febris hydropticum aggrediente *Act. nova Phys. Med. N. C. Vol. V.* & in febre petechiali maligna, HUXHAM de aere, & morbis epidemicis, in eadem cum hæmorrhagiis, *essai sur les fievres IDEM.* in variolosa petechiali nigra cum acidis fossilibus *ibidem.* Pulveris unciæ unius pondus, in duodecim doses divisum, imperatur. Formas alii mutant, & oppositæ indolis alia, non æque felici semper successu, commiscent; eadem quantitate in ele-
ctuarium

ctuarium cogi potest, infundi etiam, decoqui, in fyrupum inspissari, imo & clysmate subministrari infantibus delicatulis, aliis, ut res exigit, drachmarum duarum his, uncia semis dosi illis, semel, bisve die intercalari, BUCHWALD. *Prod. Act. Havniens.* Scire enim juvat decoctionem ferre, & longam requirere, octavum super affusa aqua decoctum adhuc amaricasse, FULLERUS. Colata infusa, decocta, imbecilliora esse: turbida quidem nauseosa magis, sed & magis efficacia, ALLEYNE.

In gangræna, & sphacelo iterum specificus, drachmæ dimidiæ omni quadrihorio dosi, prosperens malum figit, & excitata suppuratione mortuum a vivo separat; hic etiam fomenta ex cortice utilia. Notari tamen meretur in angina gangrænosa incassum datum. *Medical observations and inquiries by a Society of physicians in London.* Vol. I. Tum corticem in substantia non tantum profuisse, ac in tinctura parva dosi datum, HUXHAM. *Recueil periodique d'observations de Medecine &c.* T. VII. Alias tamen etiam cancrum lenit, & dexterrima operatione separat. *Illustr.* L. B. van SWIETEN, sed vulnus non consolidat. IDEM. Cancer mammæ exulceratus, cortice peruviano sanatus, Clarissimo RITTER recensetur *Nov. Act. Acad. N. C.* Vol. X. rarum exemplum! hodie cicuta id fit certius. Dedit etiam de usu corticis in cancro mammæ exulcerato observationes Cl. DIETERICHIS Ratisbonæ 1746.

Iterum periodicas convulsiones a vomitione compefcit, BORNAINVILLE, dolores periodicos hemi-craniarum *Vol. I. Act. N. C.* artuum mitigat, febres topicas tollit, spasmos, motus uteri, ventriculi, intestinorum compefcit: in podagra etiam SYDENHAMO auxilio fuit, & specincum in podagra laudat HELDIUS *Ephem. N. C.* cent. IV. & ataxiæ spirituum cum aquis Pymontanis feliciter subvenit. Hæmorrhagiis nimis etiam medetur. An vi narcotica? ita plures. Corticem coctum filtratum in pilulas coactum, opii vires in sedando quovis immodico fluxu, impetu cordis, & febre suspendenda, strenue æmulari, LINDER *de Venenis.* Ad-

Adhæc in casibus serophulosis, ad resolvendos, ex laxitate colli, parotidis, aliarumque glandularum tumores, multum recentissimis observatis laudant FORDYCE, FOTHERGILL; tum inveteratis ophthalmiis, ulceribus cutis ab exanthematibus relictis, decoctum mederi, posterior multis observationibus evincit; sed sufficienti dosi continuato usu exhibendum, *Medical observations*. Ignorari ultimo non debet quod ETTMULLERUS habet, cortice curatas febres, spiritu falis ammoniaci brevi renovari; & epilepticum puerum quatuordecim annorum, cortice sanatum, vidisse RITTER *Acad. N. C. Vol. X.* etiam ischuriam ex laxitate ortam curasse, MACKENZIE, *Medical observations and inquiries by a society of physicians in London Vol. I.* utique roborat!

PRÆPARATA. *Extractum chinæ chinæ* validum; pulvere debilior tamen *essentia* corticis peruviani.

SIMARUBA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis desideratur.

Arboris nondum notæ, satis affinis juglandi, vel pistachiæ, cortex, odore nullo præditus, saporis subamari est, decoctus in aqua lactescens, spumescens. Ad nos primo 1713. ex Guiana, ubi in dysenteriis famosus, translatus, 1718. in dysenteriis epidemicis probatus JUS-SIÆO, ea, qua in Guiana dosi, non adeo feliciter cessit; movit enim vomitus, sudores incommodos, etiam sanguinis profluvia; correctis vero dosibus, & experientia rerum magistra, salubritatis punctum attigit; adstringens cortex non est, GRASHUIS *Acad. N. C.* & in fluxibus alvi languinolentis tantum convenit, DEGNER. *Acad. N. C.*

VIRES MEDICÆ in dysenteria specificæ, si drachmarum duarum pondere in libris aquæ, vel cerevisiæ duabus, ad tertiæ partis remanentiam coquatur, residuum in doses quatuor, una tertia quaque hora propinandum, dividatur: Vel drachmæ semis pondere in pulvere detur. In colica habituali, & dysenterica, drachmam unam, in sex doses dividendam, quarum omni bihorio una daretur, præscripsit feliciter GRASHUIS *Ag. phys. Med. N. C. Vol. VIII.*

TAMA-

Boneken conindem Actonum vol. 2.
hoc remedio dysenteria sex et
fluxum hepaticum chronicum, et
dysenteriam sustulit.

TAMARISCI Cortex *Off. Botanicorum*. Classis Oligantherarum. *Germ.* Tamarisken. *Gallis* Tamaris. *Anglis* Tamarisk.

Tamariscus floribus decandris: Quibusdam in officinis cortex ramorum, in aliis radicis, in usu est; non adeo periculosa, ut videtur, substitutione; fruticis enim cortex recens, grate balsamicus, adstringens, exsiccans est; præter corticem ipsa adhuc radix in usu est.

USUS MEDICUS egregium invenit remedium roborans, adstringens, etiam solvens diureticum, in decocto ab uncia dimidia, ad integram cum dimidia: in pulvere ad drachmam unam in rachitide laudatur; ligno assaisras comparandum putat **ETTMULLERUS**.

S U C C I.

ACACIÆ Germanicæ Succus *Off. vite* p. 9. 10.

ACACIÆ veræ succus *Off. Botanicorum*. MIMOSÆ L. Classis Naturalis Polyantherarum. *Germ.* Ägyptischer Schlehen-Safft. *Gallis* Acacia. *Anglis* Acacia.

Mimosa aculeata, floribus spicatis, legumine lævi, elliptico, compresso: In massulas coactus, vesicis inclusus succus, non ipse fructus, ex Ægypto ad nos adfertur. Extus fuscus, aut nigricans, intus subfulvus, consistentiæ firmioris, fortem acerbum saporem, saliva quasi coagulata, ore sicco, arido, exerit. Ejusdem arboris productum est, gummi arabicum emollientissimum.

USUS MEDICUS in illis casibus, ubi adstringenda vasa, figenda fluida, ut diarrhoeis, dysenteris, sanguinis profluvii, hæmoptysi, anginæ aquosæ, utilis; forma, & dosis diversæ sunt: pilularis omni trihorio quatuor quin-

quinque granorum: potest etiam pro electuario solvi, mixturis dilui, ad drachmam semis, unam. Externè ad loca laxa firmanda multus chirurgis usus.

CATECHU. TERRA JAPONICA *Off.* Caunga
RHEED MALAB. *Classis Naturalis* Palmarum.
Germ. Catechu. *Gallis* Cachou. *Anglis* Catechu.

Catechu gummoso resinofus, & inspissatus succus est, ex fructu arboris caungæ, non terra: an purus, an mixtus, & quibus conflatus? adhuc multi disputant. Foris e rufo nigricans, intus e rubro fuscus, inodorus, saporis primo est adstringentis, tum subamari, ultimo dulcis. Probatur ponderosus, ruber, splendens, non comustus.

USUS MEDICUS in gingivarum laxitate, catarrhalibus defluxionibus inhibendis, compescendis alvi profluviis, utilis. In substantia in ore volvitur, solutus deglutitur in gratiam halitus, & beneficium digestionis, atque id hodie Parisiis familiare. In tabellas, ut gratior sit, cogitur, linctibus admiscetur, additur & electuariis: In nulla forma scrupulosa dosis; in substantia a scrupulo semis, ad drachmam semis, unam, successivè datur. Extemporaneus habetur potus, visui & gustui gratus, proficuus diarrhœa, etiam febre biliosa laborantibus, maxime si alias ægri ptisanas respuunt, si drachmæ duæ catechu in unciis quindecim aquæ solvantur.

HYPOCISTIDIS Succus *Off. Botanicorum* ASARUM. *Classis Naturalis* Incompletarum.

Asari foliis sessilibus, imbricatis, floribus quadrifidis, succus inspissatus, ex Turcia, Creta, Gallia Narbonensi, nobis advectus, siccus, niger, splendens, aliquid odorati habet, intense amarus, os adstringens, exsicicans est.

VIRES MEDICAS adstringentes acaciæ succo majores habet; si partem roborare consilium sit, inquit
GALE.

GALENUS, quæ videlicet plusculo humore exoluta fuerit, robur, & firmitatem illi non imbecilliter addit; dosis, & exhibendi modus, ut in succo acaciæ, eadem.

OMPHACIUM *Off.* vide P. I. p. 50.

Est acerbæ uvæ expressus succus, in rubro ære, donec cogeretur, insolatus olim **DIOSCORIDI**, hodie liquidior, colatus tantum, & in doliolis asservatus, mensis magis in Gallis, quam officinis notus.

VIRES MEDICÆ ad ulcera oris humida, scorbutica, partes relaxatas firmandas, egregiæ: In navibus contra scorbutum maximus usus est.

SANGUIS DRACONIS *Off.* **DRACO** arbor indica, **COMMEL**: Classis ignota. *Germ.* Drachen-Blut. *Gallis* Sang-dragon. *Anglis* the Dragon's-Blood.

Sanguinis draconis duplex species habetur; una profundissime rubescens, dura, plurimis non referenda menstruis, in spiritu vini rectificato pro maxima parte solubilis, profundo colore & durabili spiritum vini imbuens; hæc vilior pigmentis inservit. Alia in arundinibus allata, saporis est exsiccantis, adstringentis, salivam rubro colore inficiens, & hæc medica est.

VIRES MEDICAS constanti traditione adstringentes, ad sanguinis profluvia, lochia nimia, hæmoptoen, dysenteriam, utiles laudavere. Specificè adstringere adhuc hodie **LINNÆUS** affirmat, alii innocuum corpus habent; reiteranda igitur experimenta. Dari in pulvere a scrupulo ad drachmam dimidiam, in mixturis ad integram, duas, dilui potest. Multus est ad vulnera externus chirurgis usus. Recentissime aliud gummi adstringens, multum mucilaginosum tamen, & gratum, ex Gambia allatum, externa facie sanguini draconis simile, describit **FOTHERGILL**. *Medical observations and inquiries by a Society of physicians in London.* T. I.

FUNGI

FUNGI MUSCI.

AURICULA JUDÆ *Off. Botanicor.* **TREMELLA.** *Classis Naturalis Fungorum. Germ.* Holderchwamm. *Gallis* Oreille de Judas. *Anglis* Jews-ear.

Tremella cyathiformis labio altero inflexo, repando: ex lignis antiquis, præsertim vero sambucinis, hic excrefcit fungus, officinis servatus, licet non multum adhibitus.

VIRES MEDICAS exsiccentes, adstringentes, in ophthalmia, incipiente inflammatione, angina, eximias de eo prædicat hodie dum **LINNÆUS.** Præscribitur in decocto uncie dimidiæ pondere.

CREPITUS LUPI *Off. LYCOPERDON. Botanicorum.* *Classis Naturalis Fungorum. Gallis* vessè de Loup.

Lycoperdon subrotundum, laceratum, dehiscens, jam antiqui in Germania ad sanguinis eruptiones usus, externe dissectis arteriis, ruptis vasis, felici cum successu applicatur, experimentis de novo in *Trans. Philoſoph.* T. XLIX. tentatis.

FUNGUS IGNIARIUS *Off. BOLETUS Botanicorum.* *Classis Naturalis Fungorum. Germ.* Zunderchwamm. *Gallis* Agarie. *Anglis* Agaricus.

Boletus acaulis, pulvinatus, lævis, poris tenuissimis: **BROSSARDI** chirurgi Galli, ad compescendas in anevrismatibus, & amputationibus hæmorrhagias, arcanum, **LUDOVICO XV.** emptum. Colligendus hic Boletus mensibus augusto & septembri, siccandus: caro dura filamentosa a cortice villosa separanda, mallei ictibus mollissima reddenda, sic demum vulnere super-

C

per-

perponenda; hujus remedii laudem vide in *Acad. de Chirurgie* T. II. III. *Trans. Philosoph.* Tom. XLIX. p. 28. Vituperium apud *Cl. NEALE*, Nosocomii Londinensis Chirurgum, in opere *Some observations on the use of the Agarici and its insufficiency in stopping hemorrhages after capital operations.* London. 1757. Tamen etiam scire juvat, curiosius in vase vitreo clauso asservandum fungum esse, *MORAND.* *Acad. de Chirurgie* T. III. & fungum vinosum ejusdem virtutis esse *Trans. Philosoph.* T. XLIX. experiente chirurgo *FORD.*

FUNGUS MELITENSIS *Off. Botanicorum* **CYNOMORIUM.** Classis Naturalis Fungorum.

Cynomorium. Non omnibus adhuc receptus officinis hic fungus, est parasiticus, lentisci, myrti, halimi, radicibus enascitur, in illis maxime regionibus, ubi hæc arbores felicissime vigent, ut in Melita, Sicilia. Planta siccata rubra est, ut etiam ex recenti expressus succus. Sapor amaricans, stypticus, linguam adstringens, cum asferitate mucilaginosâ. **BOCCONE** *Mus. di Pianti.*

VIRES MEDICÆ adstringentes roborantes eximiæ, in pulvere scrupuli unius, ad drachmam, pondere exhibitæ laudantur: in hæmorrhagiis, & aliis omnibus profuvii sanguineis sistendis, specificæ *L.* sunt, *Institut. Bononiens.* etiam confirmatæ; in venereis urethræ ulceribus decocto usus *DEIDIER*, in dysenteria syrupo vel pulvere, vix unquam fallente successu alii. **LINNÆUS** *de fungo Melitensi. Amœnitatum Acad.* Vol. IV.

LYCOPODII semen *Off. Botanicorum* **LYCOPodium.** Classis Naturalis Cryptantherarum, Ordo Muscorum. *Germ.* Löwentus - Saamen. *Gallis* Pied de Loup.

Lycopodium caule repente, foliis patulis, pedunculis spina gemina terminatis. Ipsum leniter roborat, & adstringit, pectoris morbis utile, etiam calculosis, plura polonica laborantibus.

Pulvis

Pulvis tenuissimus, æquabilis, ad involvendas pilulas commodus, etiam aliquibus antihecticus habetur. **ETTMUL.** tum diureticus, antiepilepticus, *Ephem.* N. C. Anno III. Intertrigini, ulceribus madidis, etiam medetur *inspersus*, valet etiam ad erysipelas.

MUSCUS CANINUS *Off. Botanicorum* **LICHEN.**
Classis Naturalis Cryptantherarum. Ordo Algarum.

Lichen foliaceus, repens, lobatus, obtusus, planus, subtus venosus, pelta marginali ascendente, in hydrophobia, & rabie specificus, divulgante **HANS-SLOAN.** Anglis inde multum in usu in pulvere antilyffo **MEAD.** qui **DAMPIERI** præscriptionem vitiauit *Transact. Philozoph.* Nro. 443. dum partes inæquales fumeret, scilicet hujus lichenis partes duas, piperis unam: dosim **MEAD** facit drachmam, unciam semis **HARTLEY,** folius lichenis pulverati dosim scrupulos quatuor **HANS-SLOANE.** *Phil. Transact.* Nro. 237. sed sæpe fefellit.

MUSCUS CUMATILIS *Off. Botanicorum* **LICHEN.** Classis Naturalis Cryptantherarum. Ordo Algarum.

Lichen foliaceus, repens, lobatus, obtusus, planus, verrucis sparsis, pelta marginali ascendente; drasticam vim habere, & aphthis, & vermibus mederi, plurimis locis **LINNÆUS,** dosim non addens.

PULMONARIA ARBOREA *Off. Botanicorum* **LICHEN.** Classis Naturalis Cryptantherarum. Ordo Algarum.

Lichen foliis oblongis, divisis, superficie reticulato-punctata, in fagis, & quercu habitans, thoracicus est; in phthisi curanda usum præstasse **LINNÆUS,** qui & in ictero, & tussi laudat.

EX MINERALIBUS

PETRIFICATA.

OSTEOCOLLA *Off. Mineral. RHIZOLITHUS.*
 Classis Petrificatorum. Ordo Vegetabilium.
Germ. Beinbruchstein. *Gallis* Osteocolle. *Anglis*
 Bone-Binder.

Radices arborum putrefactæ, terra calcarea, sabulo, mediante aqua imprægnatæ, **GLEDITSCH**: caules, scapi plantarum, marga & arena incruitati, **GUETTARD.** *Acad. des Sciences 1754.* osteocollæ nomine officinis veniunt. Terra ipsa calcarea alba cum acidis effervescit **MARGGRAF** *Acad. de Berlin.* dat cum acido nitri phosphorum Balduini, **IDEM**, tum destillata, liquorem omnes proprietates liquoris urinosi habentem, **IDEM**, nec inventa sunt in osteocolla ea, quæ **NEUMANNUS** prodidit principia, nec osteocollæ oleum petroleo simile inesse deprehensum. Est, verus stalactites margaceus, **GUETTARD.** l. c.

VIS MEDICA adstringens **LINNÆO**, alia aliis haud repetitis experimentis, adscripta. *Jamen præcipua virtus ad fluxum album.*

T E R R Æ.

BOLUS *Off. Mineralogicæ.* Classis Naturalis Terrarum. Ordo terrarum pinguium. *Germ.* Fett-thon. *Gallis* Bolus. *Anglis* Bole.

Argilla pinguis, ore liquefcens, bolus, terra sigillata, eadem hitorix naturalis scriptoribus significant; est ad contactum mollis, attenuata, pinguis fere, ore liquefcens

quefcens inftar butyri, igne lapidescens, in vitrum redigenda, acido vitriolico, & substantia pingui minerali constans, terra martialis: Ita fere omnes dixere: nuper vero, quod hæ terræ nec destillatione, nec decoctione cum aqua, acidi vestigium præberent, neque cum lixivio alcalino coctæ, aut cum siccis salibus alcalinis mixtæ, & per aliquot tempus in crucibulo ignitæ, elixiviata, tartarum vitriolatam exhiberent, an coloratæ terræ bolares acidum vitriolicum continerent, dubitatum fuit, *Comment. varii Argumenti germ. 1759.*

Cæterum hujus multæ species sunt, ut bolus *alba*, qualis moravica, *rubra*, qualis armena, bohemica, *carnea*, ut terra lemnia &c. *cinerea, flava*, quæ & axungia lunnæ, & solis dicuntur. Veteribus æstimatissima fuit terra lemnia; hodie dubitari merito potest, an nostra terra lemnia, sit terra lemnia veterum, cum lemnia sphragis impensè rufescere debeat GALENI testimonio, nostra tantum carnea sit. Estne bolus armena, quæ nobis hodie maxime laudatur, terra lemnia veterum?

VIRES MEDICÆ boli armenæ vel terræ sigillatæ rubræ, exsiccantes sunt, plasticæ, in diarrhœis, dyfenteriiis putridis, phthiſi pulmonali, humorum dissolutionibus, catarrhosis defluxionibus, admodum utiles: latente enim acido omni putredini resistunt, roborant, & innocua lenitate demulcent, inviscant. Corpus medicamentum hoc, non turbat, unde scrupulose dosis definiti non debet: in pulvere drachmæ semis, unius, pondere, unius, vel duarum in mixtura, uncia etiam unius aquæ libra una emulsæ, addito syrupo cochlearum exhiberi potest. Non minor externus ejus usus est: locis excoriatis, ulceribus humidis manantibus aspergitur, adhæc additur unguentis, emplastris &c.

CRETA *Off. Mineralogorum.* Classis Naturalis Terrarum. Ordo Terrarum Macrarum. *Germ.* Kreiden. *Gallis* Craye. *Anglis* Fullers-Clay.

Creta cohærens solida W. Farinosa, & sicca substantia, calx fossilis & nativa fere, cum sale ammoniaco

C 3

trita,

trita, & destillata, calcis vivæ proprietates habet; cum tartaro, qui vix, & in aqua ebulliente tantum solubilis, cocta, illi salium alcalinorum solubilitatem conciliat. Ope cretæ aquam marinam potabilem reddere, docuit in *Comment. Societ. scient. Harlemens.* P. II. Cl. ALLEMAND, quatuor pintis aquæ marinæ, cretæ unciam unam addendo, obtinuit quatuor quintas aquæ potabilis, melioris ea, quæ calce pararetur.

USUS MEDICUS cretæ internus, quod in pastam irresolubilem cum tenaci ventriculi mucō concresecat, vix ullus; externus major, in ulceribus laxis, humidis, quæ siccat, stringit absumpto humido, puncta contactuum fibrarum solidarum augendo.

RUBRICA FABRILIS. vide *Venena*.

TERRA SIGILLATA alba *Off.* quæ plerumque melitenfis, turcica, licet forte moravica nostra huic haud inferior sit, etiam bolus alba vocatur.

USUS MEDICUS boli idem.

MINERÆ.

Substantiæ terrea, lapidea, sale, sulphure, semimetallo, vel metallo imprægnatæ, mineræ dicuntur: unde etiam in quatuor has classes: 1mo. Salia, 2do Sulphura, 3tio. Semimetalla, 4to. Metalla, vere distribuuntur. Quibus unius quam alterius principii plus inest, ea ad classem potioris relegantur.

ALUMEN CRUDUM *Off. Mineralogorum.* Classis Minerarum. Ordo Salinarum. *Germ.* Alaun-Schiefer. *Gallis* Alun. *Anglis* Alun.

Alumen lapide fissili mineralisatum W. Confusa admodum apud veteres aluminum historia nostro satis evidens

evidens ævo est, quod a vitriolis repurgata. Alumen, quo utimur in communi usu, duplex est, idque, vel album penitus, vel colore rosaceo conspicuum, utrumque factitium, artificii Actis Gallicis, & Anglicis rite descriptis: hoc alumen crudum, illud alumen Romanum, rochæ, rupeum, quod ex marmore rubicundo factum, vocatur.

Primum aluminis principium manifestum, vitriolo, sulphuri, idem acidum vagum esse, quotidiana in Anglia experimenta docent, chemica confirmant, & Suevicæ mineræ demonstrent: Ita ex uno & eodem lapide Suevicæ, alumen, vitriolum, sulphur, minium, ex alio Angliæ, alumen, vitriolum, sulphur, *Philosoph. Transact.* Nro. 21. Quomodo vero facili experimento terra aluminis, in vitriolum converti possit, docet *Mem. de l'Acad. des Sciences* 1744. GEOFFROY. Alterum obscurum magis, adhuc hodie disceptatum, cur? quod simplex, & unicum velint; quo fundamento? ipsi ignorant. Non esse pure calcareum, nec cretaceum NEUMANNUS, bolo simile BOERHAAVE, ex fistulis tabacariis, ut & lapide calaminari BERRI alumen fieri GEOFFROY Junior, ex schisto marmore rubicundo L. Terram hanc nec cretaceam, nec calcaream, post longos labores MARGGRAF *Acad. de Berlin* 1754. pronunciauit. Sed specificam alcalinam argillaceam. *Script. Chem. Germ. edita Berolin* 1761.

Ut in officinis est alumen informis massæ, cryсталlos suas non exhibet, quas octoedras nonnulli dicunt, dum alii aliter inveniunt: alumen cryсталlos albas ad hunc modum figuratas LISTERO & aliis dedit; nimirum bis figura paululum compressa est, ex altera parte, quasi vertice dicas, planum sexangulum habet, ex altera & opposita parte, sive basi, plano similiter sexangulo insidet; cujus autem latera claudunt tria sexangula plana, quibus alternatim bina plana quadrangula interponuntur; ita quælibet integra aluminis cryсталlus, ex undecim planis conficitur, quinque sexangulis, & senis quadrangulis.

Alias aluminis proprietates quod spectat, si peculiares quorundam locorum excipias, Romanum enim plus de sale marino, Suecicum, Anglicum plus de vitriolo participant, *Acad. des Scienc.* adstringentissimum alumen, gustu glaciale, in aere aperto ficcum manet, decies quater aquæ pondus, ut solvatur, requirit, solum ferram indissolubilem relinquit, igne liquefcit, spumat ut nitrum, lac, sanguinem, coagulat, sed syrupum violarum non mutat.

USUS in vita humana multifarius: marmor, simbras aureas, argenteas, dealbat, colores lanarum, sericorum firmat, Morvas pisces durat. Chartariis, scriniariis, anatomicis, historię naturalis studiosis, multum in usu, adhibetur etiam pigmentis, magisteriis, clarificandi scopo in officinis; est etiam ex alumine pyrophorus pulvis.

USUS MEDICUS non spernendus, ubi a majore humorum affluxu debilitatæ partes contrahendæ; ita in initio inflammationis oculorum, cum albumine ovi probe agitatum, addito aquæ rosarum momento laudatur, confirmato malo proscribendum: tum & ad putrescentia ulcera, tenui ichore madida, ulcera alia mala carne luxuriantia, vi stypteria prodest. Sic & medetur vulneribus sanguinem fundentibus copiosius. Maximus externus usus est, isque in dentifriciis adhuc malus. Interne alumen draconifatam, aluminis unciis duabus, sanguinis draconis subtilissime pulverisati uncia una, aqua cardui benedicti solutis, crystallisatum, scrupuli unius pondere ad omnia sanguinis profluvia, maxime muliebria, exhibuit feliciter MYNSICHTUS.

Alumen cum sanguine draconis in cochleari ferreo fufum, in pilulas redactum, in iisdem casibus HELVETIUM non fessellit: in pulverem redegit ultimo THOMSON, & in maximis hæmorrhagiis omni hora drachmam semis exhibuit, quin etiam in fluore albo enixe laudat. *Society of Edimburgh* T. IV. Cur hodie abstinetur? nauseas molestas fecit, quas exigua cinnabaris portio medicamento addita compescit, MALOUIN, anodina ipse HELVETIUS miscuit. In colica pictonum

num, ubi motus intestinorum peristalticus admodum debilis est, vel etiam deficit, expertus laudat *Cl. GRAS-HUIS.* *seu in Ladjate miosom in haemorrhagia ut*

Alumenustum diffilata per ignem parte aquea acrius, ad erodendam luxuriantem carnem chirurgis utile.

*et in Virfo
valeb.*

VITRIOLUM *Off. Mineralogorum.* Classis Mineralium. Ordo Salinarum. *Germ. Vitriol. Gallis Vitriol. Anglis Vitriol.*

Vitriolum, seu chalcantum, quasi æris efflorescentia, atramentum futorium, quod eo nigro colore coria inficerentur, latinis dictum, duum præcipue generum est, ferri, & id viride, cupri, & id cæruleum; datur tamen & album, & id utrumque metallum, sæpe & plumbum, zincum, & terram calcariam continet, Quod ex minera plumbi montis Rammelli habetur album, utrumque metallum, copiosam terram zinci, plumbi nihil, habet *Cl. POTT. Miscell. Beroln. T. VII.* Sunt adhuc aliæ ratione colorum, hujus differentia: ferri viride, cubicum, cupri cæruleum, dodecaedrum LINNAEO, album oblongum definitur. De alumine vitriolo, sulphure, vide experimenta *Transact. Philosoph. Nro 103.*

Primum Vitriolorum principium acidum vagum, secundum glebam metallicam, tertium aquam, omnia experimenta, ut sint notissima, evincunt; diversa tamen horum in diversis proportio deprehenditur, maxima temper aquæ, & quæ ut videtur abs destructione ipsius vitrioli minui non possit; vitriolum ferri, hypocausto calido expositum, calcinatur, suamque destructionem, subtilissimo acido totum replente locum, etiam experimenti ignaro, indicat. Quin quasi sitiens aquam, hac orbatum corpus, salium alcalinorum in morem attrahit, & bibit. Caput mortuum, destillatum oleum vitrioli, aquæ vel maxime bibula sunt. Ex colcothare siccissimo, aeri exposito, rursus phlegma, spiritus obtinentur: iterum oleum vitrioli concentratissimum, ut in crystallos concreseat priori sali similes,

C 5

in

adstringentia
adstringentia
adstringentia

in aere brevi liquefcit, LEMERY, vulgare aeri expofitum libero, triplo plus quam ante ponderat, HOFFMANNUS. Sed & id acidum omnium cognitorum efficaciffimum, aqua non dilutum, non agit: oleum glaciale vitrioli, ferrum non folvit. Sed cur ex calcinato, calore folis, vel cubiculi, vitriolo, fpiritus longe subtilior? GELLERT: cur aqua in colcothar ex aere rapitur? cur hac oleum per furtum imprægnatur? *o*

Proprietates quod fpectat, vitriola cryftallos habent ficcas, polyedras, & quidem vitriolum ferri cubicam, ftypticam, cupri dodecaedram, rhomboidalem depreffam, faporis horrendi: igne inftar aquæ funditur, calcinatur demum vitriolum. Solutio fyrum violarum fubviridi colore inficit, fublimate corrolivi folutionem non turbat, gallarum infufionem in atramentum commutat. Acidi ejus etiam fingulares dotes funt; fluidorum ponderofiffimum, aquæ vel maxime bibulum, viciffitudinibus aeris mobile ut fpiritus vini, frigore condenfatur, calore liquefcit, omnia alia acida ex aliis corporibus expellit, &c.

USUS MEDICUS, vitrioli *martis* artificialis, non naturalis, ne illi cuprum commixtum fit, interne rarus, ad vermes, tum ubi auftera roborans vis ferri requiritur, laudatus, drachmam dimidiam, unam, in libra aquæ dilutam, cavendo omnem acrimoniam alcalinam, aut alcalium, & adstringentium affumptionem, imperat. Externus, ubi adstringendum, cohibendus pruritus, in pulvere, fomentis, linimentis, frequentior.

Album ad compescendas vulnerum hæmorrhagias utile, vel in globulos, qui vulnere intrudantur, fingitur, vel meraca folutione applicatur, repellentis fcopo etiam collyriis parca dofi jungitur; interne drachmæ femis pondere vomitorium eft certum, in cafu affumpti veneni folum adminiftrandum.

Ceruleum etiam minima dofi efficac, & fi non ita contemperatum, ut nocere non poffit, ventriculum rodit,

rodit, est enim verus lapis infernalis, quo caneros venereos chirurgi etiam exurunt; ubi vero ita dilutum est, ut stimulo suo nocere non possit, in manu periti, heroicum contra epilepsias, manias &c. remedium *Illustrissimo L. B. van SWIETEN* habetur, & specificum tale antiepilepticum hac præscriptione conficitur, in *novis Actis Acad. N. C. T. I.* vitriolum cupri aqua pluvia solvatur, filtrato adde spiritum salis ammoniaci aquosum, concentratum, cum sale tartari factum, ad punctum saturationis: post tempus adde spiritum vini rectificatis: crysalli saphirinæ, mediante charta bibula separandæ, servantur ab aere, in vitro bene clauso: dosis granorum duorum, trium, infantibus; quatuor, quinque, adultis: quandoque vomitus, quandoque sequitur secessus. Spiritus vitrioli veneris, inunctus clavis pedum, bis ter de die, superposito post duodecim horas emplastro de gummi ammoniaco cum euphorbio, eos tollit, *Ephem. Decad. 3.* anno 7. 8.

PRÆPARATA varia sunt, ex vitriolo martis omnia. Destillationis beneficio, primo, quod facile dimittitur, *Phlegma* vitrioli obtinetur, in morbis putridis, biliosis, ad gratam aciditatem, potulentis, mixturis additum. Tum *Spiritus*, in eandem indicationem laudatus, in dissolutione humorum, variolis confluentibus, dilutus utiliter datur. *Oleum* vitrioli, seu dephlegmatus vitrioli spiritus, causticum externum, minori doli interne dandum, atque tum adhuc in aquosis suspectum **CARTHEUSER**. *Comment. varii Argumenti germ.* Post destillationem relictum caput mortuum, *Colcothar* vocant, chirurgis multum in usu, adstringens: sunt qui etiam antisepticum habent. Ex colcothare sal elicitor subviridis, emeticus, *Gilla THEOPHRASTI*, hodie non amplius adhibita, residuum *terra* vitrioli dulcis est. Vitriolum Romanum sub cane radiis solaribus calcinatum, pulvis sympatheticus **DYGBAEI** est: Item ex terra aluminis & particulis metallicis vitrioli viridis, per sal alcali, cui principium inflammabile ope ignis junctum fuit, præcipitatis, fit *Ceruleum Prus-*

Prussicum. MENON, Memoires de Mathematique, & de Physique par divers scavans 1750. Paris.

COMPOSITA. Ex olei vitrioli fumantis parte una, alcoholis partibus quatuor, quinque, sex, digestis, destillatis, fit spiritus vitrioli dulcis, seu liquor anodinus mineralis, acidus semper experimento syrapi violarum &c. fragrans, carminativus, anodinus, multis viribus notissimus. Hujus medicamenti conficiendi novam methodum proponit addito aceto, in *Comment. Societ. Hartem. P. II. C. H. SCHVITTE M. D.*

AETHER in morbis vasorum minimorum in epilepsia, hysterica passione, paralyti, rheumatismo, podagra, etiam hodie plurimum laudatus.

TARTARUS VITRIOLATUS vel ex sale alcalino, & spiritu vitrioli, vel ex alcali puro, & vitriolo martis paratur, secundus Tachenianus dicitur: Sal medius est, satis vehementer movens, incidens, a granis decem, quindecim, ad triginta pro dosi exhibendus.

ARCANUM DUPLICATUM acido vitrioli, & basi fixa alcalina nitri, operatione non semper exacta conficitur. Notabile est discrimen inter arcanum duplicatum, quod ex nitri destillatione cum vitriolo fit & illud, quod cum oleo vitrioli conficitur; docet in crysfallis observanda diversitas. Dosis præcedentis eadem, vel paulo major.

SEMI

SEMIMETALLA.

FLORES ZINCI *Off. Mineralogiæ. Classis Præparator: Ordo semimetallicorum.*

Zincum sulphure, plumbo, ferro, mineralisatum, particulis micantibus, fuscum, hos flores largitur, fixos, non volatiles amplius, SCHWEDENBERG, interne nunquam, externe sæpe præscriptos, in ulceribus, lippitudine; in posteriori casu in aqua rosarum pro collyrio adstringente dat *Illustr. L. B. van SWIETEN*, in intertrigine específicos habet LINNÆUS, in excoriationibus, fissuris papillarum, laudat BARBETTE.

METALLA.

FERRUM. CHALYBS. *Off. Mineralogiæ. Classis Minerarum Metallicarum. Ordo ferrearum præparatarum. Germ. Stahl. Gallis Acier. Anglis Steel.*

Ferrum durissimum & purissimum, ad silicem scintillans, W. acies, stomoma, chalybs. An detur naturale, malleabile, Historiæ Naturalis scriptores multum disputant; in usus nostros omne, præter id, quod in aquis medicatis natura exhibet, præparatum est, præparatum in aciem verti potest, omnium optime docente de REAUMUR. Cur multis plantarum succis, vegetabilium cineribus, coralliis, ipsis animalium partibus, ossibus, sanguini, castoreo, & extracto sub-

subtilissimo florum melli, inest ferrum magnete conspicuum? Experimenta adfunt, ratio deest.

Principia ferri quod concernit, id ex principio communi inflammabili, & terra vitrescibili metallica exurgit. Primum quidem putridus, sulphureus, inflammabilis, limaturæ martis, ab oleo vitrioli solutæ habitus, ex sedimento nigricante in eadem operatione, eductum verum cum mercurio in cinnabarim sublimandum sulphur, calcinatio ferri in crocum, croci in ferrum reductio addito phlogisto, demonstrant; de altero non dubitatur. Ex parte terrea omnia Physices cum magnete phenomena vix non dependent, a sulphure illi, qui a ferro in experimentis chemicis, & in corpore humano inde sequuntur effectus, pulcherrime eruuntur; utrumque hoc principium in ferro demonstravit LEMERY *Mem. de l'Acad. des Scienc.* & HOMBERGIUS secretum invenit primus, quo sulphuream a terrea separaret partem in *isdem*, & e ferro cum aliis, cæruleum Berolinense ALII: est enim hoc nihil aliud, quam ferrum valde subtilisatum, quod ope alcali fixi, cum phlogistica animalium parte conjuncti, in pulverem, plus minus cæruleum, præcipitatur, prout portio terræ aluminosæ adhibitæ sese habet.

Proprietates ferri sunt: magnete attrahi, minime inter metalla malleabile, maxime elasticum esse, igne, tritu, candescere, difficulter fundi, scintillas projicere, adhæc igne consumi, speculo caustico semivitrificari, & subjectis carbonibus in scintillas totum diffundi, & evanescere: in aere, aqua, rodi in crocum, dissolvi ab acidis, cum vehementi effervescentia in spiritu falis, & vitrioli. Solutionum colores diversos esse pro diversis menstruis, flavam ex acido falis, viridem ex acido vitrioli, fuscam ex aqua forti &c.

USUS MEDICUS jam veteribus notus, & multus: vinum aut aquam, in qua candens ferrum restinctum sit, potu celiacis, dysentericis, lienosis, cholera laborantibus, & dissolutis stomacho, auxiliari, tum & restringere, sistere tæminarum profluvia, DIOSCORIDES

pomorum in casibus recentis laudabilis. Alia, ut martis adstringens, aperitiva, helleborata, suis authoribus placent.

LAPIS HÆMATITES *Off.* Ferrum Mineralisatum minera figurata rubra, aut tritura rubente
W. *Classis* Minerarum. *Ordo* ferrearum. *Germ.* Blutstein. *Gallis* Pierre hæmatide.

Hæmatitis martialis minera est, coloris obscure rubentis, etiam terrugini, nigricantis, fibris instar ligni longis, tenuibus, & acuum in morem acutis constans, saporis vero terrei, adstringentis, addito phlogisto ferri naturam consequens. Principia eadem sunt, sunt & eadem proprietates, ab acidis, ut ferrum, dissolvitur &c.

VIRES MEDICÆ adstringentes, siccantes, roborantes, sunt in sputo sanguinis cruento, ulcere pulmonum, aliis hæmorrhagiis, alvi fluxibus etiam moderandis, fluore albo &c. proficua. Hujus quam ferri major dosis est, forma pulveris a scrupulo semis ad scrupulum unum, ita proportione habita in electuariis, & aliis formis datur: Externe plurima ingreditur emplastra.

PRÆPARATA. Flores salis ammoniaci martiales

THERMÆ MARTIALES

SULPHURÆ etiam in hanc classem revocanda.

ANIMALIA.

CHERMES *Off.* *Entomologorum* COCCUS. *Classis* Naturalis Insectorum. *Ordo* Hemipterorum.

Coccus quercus coccifera, aceto immersus, supra lineam exsiccatus, nostris divenditur officinis: Recentis san-

sanguineum colorem habet, qui expressus basis est confectionis alkermes, quæ in Gallo-provincia optime paratur, & dividitur.

VIM adstringentem docet factum cum solutione vitrioli atramentum, Comes MARSILLI, roborantem in præcavendo abortu LINNÆUS, tum præstantem in profluviis sanguinis, etiam diarrhœa, dysenteria, alii habent: in memoriæ imbecillitate, epilepsia idiopathica, aliisque convulsionibus, hæmorrhagiis, adhuc laudat CARTHEUSERUS in *Commentationibus varii argumenti Germanice scriptis* 1759. An adeo analeptica confectio, ut etiam aphrodisiaca? Sal alcali volatile examine chemico demonstravit MARSILLIUS de *Granis Kermes. Act. Phys. Med. Acad. N. C. T. III.* Sumuntur in substantia ad scrup. unum, duos, succo recenti, vel per se, vel cum syrupo cochlearini: etiam in decocto ad unciam unam, duas, datur succus: tinctura ex his, mediante spiritu nitri dulci parata, præstantissimæ virtutis esse dicitur, CARTHEUSER l. c.

In hanc classem, quæ majorem fibris cohæsiõnem, & elasticitatem conciliare possunt, ex animalibus ossa, eaque adhuc acriter calcinata numerantur luculentius, quod hæc superfluum, quæ fibras macerat, relaxat, humiditatem absorbendo, eis majorem in mutuum nifum occasionem concedant. Externe vero applicari solum ea solent, quod resorpto liquido concrefcentia, cohærentem admodum pastam constituant. Neque ex animalibus solum ea parari possunt, sed etiam ex terreis. Similis terra bolaris *Mem. de l'Acad. des Sciences* 1669. descripta est, qua lymphæ stillicidium, vitriolo, alumine, non compefendum, siluit, & quæ, abrupto ad umbilicum fune umbilicali, lethalem hæmorrhagiam prævertere possit.

D

CLAS-

CLASSIS SEXTA.
ATTENUANTIUM.

ATTENUANTIA dicuntur illa, quæ fluidorum nimiam tenacitatem tollunt. Locum habent, ubi signa docent æquabilem humorum per vasa motum obnimum lentorem in toto, vel in parte, impediri. Lafitudines spontaneæ, dolores inflammatorii, acuti, vel & alii obtusiores, hæc indicant; licet ex his alia in acutis, in lentis alia, feligere medicus debeat, tum & pro genio materiæ attenuandæ diverfa.

I. ABSTERSIVA, RESOLVENTIA.

BARDANA *Off.* **ARCTIUM** *Botanicorum.* Clafsis Naturalis Compositarum Capitatarum. *Germ.* Kletten-Kraut. *Anglis* Burdock.

Arctium **DIOSCORIDIS**, radices, & femina officinis exhibet. Radices lene aroma, amarum, resolvens, aperiens, habent, abftimulo, ut in acutis abs metu adhiberi poffint, **HALLER**; in cerevifia cocta arthritidem fuperavit, **FORESTUS**, ad luem veneream, & mercurii in corpore delitefcantis ægritudines, arcana habetur: In decocto ab uncia femis, ad unam, radices dofis eft. Seminis amariffimi, diuretici, drachma: uncia femis in emulfis: drachma femis, una, in pulvere: in nephritide in aqua laudatur. Folia recepta non funt, tamen in lacte cocta externe ad arthritidem valere **ETTMULLER**. Succus recens preffus, detæcatus, diureticus; dofis unciæ unius, bis ter de die.

CICHO-

CICHORIUM. *vide* P. I. p. 18. 19.

CICUTA *vide* venena.

ENDIVIA *vide* P. I. p. 19.

FUMARIA *Off. Botanicorum. Classis Naturalis*
Leguminosarum. *Germ.* Erd-rauch. *Anglis* Fumi-
tory. *Gallis* Fume-terre.

Fumariae pericarpis monospermis, herba, amarissi-
ma, solvens, sanguinem depurans, HOFFMANN,
obstructionibus, ictero utilis, RIVERIUS, pruritu, SI-
MEON PAULI, lepræ Fr. HOFFMANN, scor-
buto, arthritidi LINNÆUS. Datur in cerevisiæ pin-
ta, manipulus unus, duo: vel in conferva, extracto,
dosi drachmæ semis, unius: Etiam *syrupus, essentia*, pro-
fant.

HIERACIUM.

LACTUCA *vide* P. I. p. 19.

MANNA *vide* Purgantia.

MEL *vide* antidota.

SACCHARUM.

SAPONARIA *Off. Botanicorum. Classis Naturalis*
Diplosantherarum. *Germ.* Seiffen-kraut. *Anglis*
Soapwort. *Gallis* Saponaire.

Saponaria foliis trinerviis, floribus umbellatis, effi-
caciter abstergit, coagula bilis, viscerum abdominalium
infarctus resolvit, etiam ictericis, & scorbuticis pro-
ficua, tum purulentis utilis: An debellat luem vene-
ream? Semen ad epilepsiam laudat HOFFMANN.
In lib. IV. aquæ manipulum unum viridis plantæ, in-
coquit SEPTALIUS cum passulis, pro potu: pro la-
vamento vel fomento manipulum unum in libra una:
seminum dosis gran. quindecim, viginti, triginta. *quam*

contra epilepsiam laudant.

D 2

SCOR.

SCORZONERA vide P. I. p. 26. 27.

SEDUM MINUS Off. *Botanicorum*. Classis Naturalis Diplosantherarum. *Germ.* Mauer-pfeffer. *Anglis* Wall-Pepper. *Gallis* Tete de Souris.

Sedum foliis subovatis, adnato-fessilibus, alternis, racemo triplici, acre, alcalinum, **BURGHARD**. Succus ejus, æquali quantitati spiritus vini rectificati commixtus, coagulum album constituit, volatile, faciei cosmeticum non utile, **IDEM**. *Satyr. Silesiac.* Flore albo multum contra cancerum, ubi etiam inutilis cicuta fuit, extollit ex observatione **QUESNAY**, atque id ipsum est sedum minus, teretifolium, album, **C. B.** non sedum parvum, acre, flore luteo **I. B.**

SEDUM MAJUS seu SEMPERVIVUM Off. *Botanicorum*. Classis Naturalis Diplosantherarum. *Germ.* Hauswurzel. *Gallis* Joubarbe. *Anglis* Great Houfeleck.

Sempervivum foliis radicalibus carnosis, caulinis imbricatis, corymbo racemoso, reflexo: acido-austerum, etiam acre, aphthis utile, ad alvi profluvia, maxime putrida, insigne, externe ambusta coerctet, & refrigerat, ulcera calida temperat, laxa curat.

SONCHUS Off. *Botanicorum*. Classis Naturalis Compositarum Semiflosculosarum. *Germ.* Glatt-Leber-Distel. *Anglis* Sow-thistle. *Gallis* Palais de Lievre.

Sonchus foliis lævibus, & teneris, calycibus glabris, ut tota tribus, succulentus, saponaceus, amarus, viscerum obstructionibus, ictero utilis, etiam cichoreo præfertur **SYLVATICO**. Succus in pleuritide salutaris, **BOCCONE**.

TARAXACON.

TRAGOPOGON. vide P. I. p. 27. 28.

SAPON.

S A P O N E S.

BILIS ANIMALIUM, *lucii piscis, anguillarum, tauri &c. adeo magni usus in glutinoso spontaneo L. B. van SWIETEN.*

LAPIS PORCINUS, PEDRA del PORCO *Off.*
Forte bili suam efficaciam æque, ac originem debet.
L. B. van SWIETEN. Vix magnæ laudis capax, bili animalium non præferendus.

SAPO VENETUS, *vide antidota.*

SAPO HISPANICUS seu ALICANTHINUS,
qui drachmæ semis pondere in drachmis tribus lactis
coctus, triginta diebus ante epilepsiæ insultum haustus,
dirum hunc morbum sustulit.

SAPONES alii medici. *vide antidota.*

GUMMI AROMATICA.

GUMMI AMMONIACUM.

BDELIUM.

GALBANUM.

OPOPANAX.

SAGAPENUM, vide P. I. p. 131. ad 137.

D 3

II. ALCA

II. ALCALESCENTIA, ANTI-SCORBUTICA.

ALLIUM *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Lili-
lorum. *Germ.* Knoblauch. *Gallis* Ail. *Anglis* Gar-
lick.

Allium sativum, seu *vulgare*, staminibus alterne tri-
fidis, foliis gramineis, capite bulbifero, radicibus in
unum bulbum congruentibus. *HAL. Philosoph. Transact.*
Hoc graveolens, acre, subcausticum, salem volatilem
concretum continere **NEUMANN**, penetrabilissimum
esse, ex ulcere olens, **KERKRINGIUS**, ex fudo-
re **PAULIN**. Infusum obstructam urinam solvere
BLAIR, prodesse calculosis omnium fere expe-
rientia, etiam in prophylaxin sumptum *Ephem.* **N. C.**
HOYERUS, specificè podagræ mederi, **TILEMAN**,
a causa acidâ; ad vermes expertus laudat **BINNIN-**
GERUS: Est etiam in hydrope diureticum, in colica
carminans, in hysterica passione naribus suppositum
excitans: Ut spiritu frumenti, cui allium infusum, se
perfricet æger in tympanitide, author est **BORRI-**
CHIUS de usu plantarum indigenarum.

ALLIARIA *Off. ERYSIMUM Botanicorum.*
Classis Naturalis Siliquosarum. *Germ.* Knob-
lauch-kraut. *Anglis* Jack by the Hedge.

Alliaria foliis cordatis, interno raro usu, externo
ad gangrænam plurima, non omnibus recepta officinis
est.

BECCABUNGA *Off. VERONICA Botanicorum.*
Classis Naturalis Ringentium. *Germ.* Bachbun-
gen. *Anglis* Brooklime.

Veronica aquatica, foliis ovatis, racemis laterali-
bus, succo saponaceo aliis antiscorbuticis mitiori, ple-
na,

na, multum in referandis viscerum obstructionibus utilis, etiam in morbis cutaneis, ictero, laudata, in scorbuto maxime deprædicatur, sero lactis ad manipulurum unum, duos, quatuor, decocta, etiam in succo expresso, defæcato, sumpta unciarum duarum mensura, bis ter de die: Adhæc juvat ab acido ortam podagram diu adhibita.

Prostat conserva.

BRASSICA vide P. I. p. 16, 17.

CEPA *Off.* ALLIUM *Botanicorum.* Classis Naturalis Lilliorum. *Germ.* Zwibel. *Gallis* Oignon. *Anglis* Onyon.

Allium staminibus alterne trifidis, caule ad terram ventricoso. HALL. Aquæ septem octavas partes, & plurimum salis volatilis concreti, destillatum largitur, NEUMANN, ut magna vis in aqua stillatitia sit. IDEM. Cepæ vires calculum confringendi a plurimis adscriptæ, an veræ? Cocti, in cataplasma redacti bulbi, admodum maturant, etiam bubones KRAMER, *Commerc. Literaturar. Norimberg.*

COCHLEARIA *Off.* *Botanicorum.* Classis Naturalis filiculofarum. *Germ.* Leffelkraut. *Gallis* Herbe aux Cuilliers. *Anglis* Scurvy-grafs.

Cochlearia folio radicali subrotundo, scorbuticis sacra, acrior quandoque, aliis temperanda. Grœnlandis ex acetosa, & cochlearia simul crescentibus, in scorbuto salus, BARTHOLINUS. Valêt etiam in scelotyrbæ, hydrope, asthma, orthopnœa; specificè diureticam LINNÆUS habet. Manipulus semis infunditur seri lactis libræ uni: fucus per chartam bibulam defæcatus, datur cochleatim, solus, vel sero lactis permixtus, ab uncia semis ad unam pro dosi. Succus cochleariæ cum vino pressus, præsentaneo ichuriæ remedio fuit, *Ephem. N. C.* *Conserva* recens utilis: Egregia aqua stillatitia, bona in cancro oris aquatico, ut & *Spiritus.*

D 4

DRA-

DRABA *Off. Lepidium Botanicorum*, Classis Naturalis Siliculofarum.

Lepidium foliis lanceolatis, amplexicaulibus, dentatis, in Austria adeo frequens, nondum officinis recepta, an non tanta copia nascitur, ut a vinis acidis, ortis malis medeatur?

ERUCA *Off. Brassica Botanicorum*. Classis Naturalis filiquofarum. *Germ.* weisser garten Rautkuckenf. *Anglis* Rocket. *Gallis* Roquette.

Brassica foliis lyratis, caule hirsuto, filiquis glabris, acris, graveolens, acetariis stimuli loco additur; viscidos humores incidit, solida stimulat, in *asthmate*, lethargo, paralyfi, hydrope, apoplexia serosa, laudanda in vino infusa: semen masticatum apophlegmatifans. In infuso vinoso, seroso, pugilli tres, *Manip.* Semis. Pulvis feminum a granis decem, ad quindecim pro dosi, etiam liberalius trigidis, datur.

ERYSIMUM *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis filiquofarum. *Germ.* Wegsenf. *Gallis* Vellar. *Anglis* Hedgemustard. *Italis* Eryfimo.

Eryfimum filiquis cauli appressis, gustu acre, urens, pituitam potenter incidens, morbis pituitosis pulmonum abs febre, plurimum utile. Pulverem feminum contra calculum, drachmæ unius portione, in albo vino valere, FONTANUS.

Syrupus de Eryfimo in *asthmate*, & lentore acido, egregius.

NASTURTIUM HORTENSE *Off. LEPIDIUM Botanicorum*. Classis Naturalis filiculofarum. *Germ.* Garten Kresse. *Anglis* Garden cresses. *Gallis* Cresson alenois,

Lepidium foliis oblongis, multifidis, incis. Acris diuretica planta, valet in iisdem casibus: adfunt etiam præter herbam in officinis femina. Doses priorum, *Aqua*.

Aqua stillatitia ad vesicæ calculos mire præstans habetur. HARTMANN. *Praxi Chymiatr.*

NASTURTIUM AQUATICUM Off. *Botanicorum Sifymbrium.* Classis Naturalis Siliquosarum. *Germ.* Wasler-Kresse. *Anglis* Water-Cressès, *Gallis* Cresson.

Sifymbrium foliis pinnatis, angulosis, floribus super folia vix elatis, minus acre cochlearia, omni laude in scorbuto lento majus, EUGALENUS, viscidos humores incidit, & per diuresim eliminat, in succo potum, per se cochleatim sumptum, aut sero, aut vino dilutum, uncix semis, unius pondere: Infunditur etiam ad manipulum unum in libra aquæ. Phthificos etiam curatos esse nasturtii aquatici, & lactis ebutyrati potu, N. C. *Ephem. Decad. 2.* Anno 8. Iterum ad calculum renum, lapid. Cancrorum drachmam unam, in aquæ nasturtii e succo destillatæ uncis duabus cum semisse, probatæ virtutis remedium esse, *Ephem. Decad. 3.* Anno 7. 8. habetur. Dum cerevisiæ dolio aliquot brassicas rubras capitatas, minutim confectas, cum duodecim manipulis nasturtii aquatici, vel cochleariæ, & libra recentis raphani rusticani, infunderent, integras familias a scorbuto curatas, hoc potu ordinario diu utentes, vidit *Il. L. B. van SWIETEN.* *Comment. T. III.*

Conserva egregia est, *essentia*, *spiritus* laudabilis.

PORRUM Off. *Botanicorum*, **ALLIUM.** Classis Naturalis Lilliorum. *Germ.* Lauch. *Gallis* Pourreau. *Anglis* Leek. *Italis* Porro. *Praso.*

Allium staminibus alterne trifidis, foliis gramineis, floribus spherice congestis, radice tunicata, cauli circumnata. HAL. Culinaris potissimum, medicis usibus raro adhibetur, tamen decoctum porri ex potentissimis solventibus calculi, LOBB. habetur.

PIPER INDICUM *Off. Capsicum Botanicorum.* Classis Naturalis Oligantherarum. *Germ.* indianischer Pfeffer. *Gallis* Poivre d'inde.

Capsicum annuum, igneum, rarius datur, hydropticis solum & asthmaticis utile, etiam glutinosum spontaneum domat. Dosis scrupulosa, ad grana quatuor. Hominum respirationi noxium est, suffocat vapor omnes cimices, araneam, apes, panorpes, **MARTINET** de *Respiratione insectorum.* Piper muscis lethale.

SCILLA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Liliorum. *Germ.* Meer Zwibel. *Gallis* Squille. *Anglus* Sea onions.

Scilla radice tunicata, acris admodum & corrosiva, recens viscidos humores potenter incidens, & solida exstimulans. Preparata in asthma, orthopnoea, lethargo, hydropticis tum alia specie, tum illa pectoris, & aliis morbis multum utilis. Forma pulveris cum aliis datur, a granis quinque, ad decem; infunditur etiam a drachma una ad drachmas duas, in vino.

Acetum squilliticum, & oxymel squilliticum heroica medicamenta sunt, vel per se cochleatim exhibita, vel aliis ad unciam mixta: mane & vesperi bina cochlearia aceti squillitici calculosus hausit, & multos calculos excrevit. *Acta N. C. Vol. III.*

SINAPI *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis filiquosarum. *Germ.* Senff. *Gallis* Mustard. *Anglis* Mustard. *Italica* Senape,

Sinapis filiquis glabris, tetragonis, semen, maxime officinis receptum, acerrimum, corrosivum, externe corpori applicatum rubefaciens, utile, interne raro datur. Datur tamen in prophylaxim apoplexiæ pituitosa, **HOFFMANN**, in curationem lethargi, paralytis. Ante paroxysmum febris intermittentis, major dosis spiritu juniperi diluta, assumpta, lethalis. **L. B.**
van

van SWIETEN. Tamen scorbuticis prodest, **CHOMEL**. Externe in rubefacientibus, sinapismis, principis, mollioribus, ut unguento de Althæa, pulpa cepearum dilutum, intritum, tineam, & impetiginem sanat, **FORESTUS**. An tuto, emplastro subactum, faciei, ut hæc a variolis immunis præstetur, imponitur? ut id quidem fieri **CL. ROSEN** reliquit.

TRIFOLIUM FIBRINUM *Off. MENYANTHES* *Botanicorum*. Classis Naturalis Oligantherarum. *Germ.* Biberklee. *Anglis* Buch-bean.

Menyanthes foliis ternatis, multum saponacea, amara, antiscorbutica, & anti-arthritica, per excellentiam dicta, **SIMON PAULI**, **SCHULTZ**. Arthritidi præsentanea medicina, **BOKELMANN**, **FRANCI**, rheumatismo, podagræ utilis, etiam in nephritide laudatur, **L.** in obstructionibus, ictero summum remedium est, **BOKELMANN**. & asthmati hypochondriaco præsens subsidium, **IDEM**; cochlearia, nasturtio, in scorbuto efficacius, **IDEM**. Notari meretur, antiscorbuticam vin in humido, & sapido esse, perire siccatis plantis, hinc in succo dandas, usum harum in hypochondriacis, melancholicis utilem. Pulvis radice acrioris purgat drachmæ pondere. Plantæ manipulus semis infunditur in libra una seri lactis recentis, etiam succus in eodem datur, unciæ semis, unius dosi.

VICTORIALIS *Off. ALLIUM* *Botanicorum*. Classis Naturalis Liliorum.

Allium radice oblonga, reticulo obducta, ad spasmos abdominales gravidarum ex amuleto suspensum, laudat **HALLERUS**. Cæterum ad usus magicos plurimum adhibetur.

III. IN.

III. INCIDENTIA SALINA.

AMMONIACUS SAL. *Off. Mineralogia*. Classis Minerarum. Ordo Salinarum: an artefactarum? *Germ.* Salmiack. *Gallis* Sel ammoniac *Anglia* Sal ammoniac.

Sal ammoniacum in glebas igne subterraneo concretum, WALLERIUS. In Italia, & in Anglia naturale esse creditur, etiam in Calmuccarum regionibus, rupibus accretum inveniri MODEL, *experimenta & tentamina super natro sale ammoniaco*. *German: Lipsie 1758.* Figuræ indeterminatæ esse, nec duas sibi similes glebas, friabiles, aqua in integrum solubiles. IDEM. Ammoniacum *artificiale*, *vulgare*, solum ex Ægypto ad nos adfertur, ex stercore animalium, & itraminis fuligine sublimata, paratum: docent LEMAIRE & GRANGER *Acad. de sciences 1735.* ut frustra fuliginis arcana addi salem marinum encheiresi, NEUMANN, CARTHEUSER, POTT, suspicentur: At unde acidum salis in sale ammoniaco? facile dictu; animalibus, & vegetabilibus inest, BOERHAAVE, in fuliginis nostrarum regionum analysi, magnam satis salis ammoniaci quantitatem obtinuit BOERHAAVE; sed neque acidum salis junctum fuligini, majorem suppeditat salis ammoniaci copiam, DU HAMEL *Acad. de sciences 1735.* Calcis vero siccæ pulvis, additus, majorem volatilis salis copiam producit, quam non additus, IDEM. At salis marini acidum non facile volatile fit, CARTHEUSER; id de acido salis marini per se adhibiti manifestum, volatilibus animalium, & vegetabilium partibus incorporati, horum fabrica mutati, non adeo luculentum, quin contrarium evidentissimum in sale nostrorum humorum: adhæc plantæ sale marino plurimo gaudentes combustæ, in cineribus salis marini nihil relinquunt. q. e. d.

Principia igitur hujus salis: 1mo acidum. 2do alcali volatile urinosum. 3to inflammabile. Primum, quod aliud,

aliud, præter falis acidum, falẽm ammoniacum verum nunquam efformet, docet fal ammoniacum secretum GLAUBERI, acido vitriolico, & alcali urinoso factum: docet nitrum flammans, acido nitri & alcali urinoso exurgens: tartarus solubilis fale urinoso, & acido vegetabili factus: tum quod fal ammoniacus in ære liquescat, falis acidum in hoc demonstratur, satis superque declarant. Secundum odor, dum cum fale tartari teritur, & spiritus urinosus in destillatione, manifestus evincunt. Tertium, quatuor partium nitri cum una falis ammoniaci, perfecti detonatio, stare videtur. Est vero una circiter pars acidi falis communis ad duas vel tres partes, alcali urinosi.

Cæterum, quod proprietates ejus spectat, in eadem fere, ac fal gemmæ, aquæ quantitate solvitur, vulgare aqua solutum spiritu vini non præcipitatur: irregularis, non facile determinandæ figuræ, crysallos habet, lanugini similes: cum oleo tartari, aqua calcis, odorem penetrantissimum exhalat; mixtum cum vitrioli oleo vehementem effervescentiam, frigidam tamen, inquit; cum spiritu nitri, aut aqua forti, aurum non adeo solvit, quam volatilifacit, licet aquam fortem in Regiam commutet; Igne avolat, vase clauso per se sublimatur: degustatum linguæ frigoris sensum imprimat, maxima sua penetrabilitate omnia pervadit, nec acidus, nec alcalinus: falis nostrorum humorum similis. Sal ammoniacum fixum ex calce viva, & acido falis communis conflatur.

USUS MEDICUS, ubicunque in fluidis tarditas, in solidis inertia, eximius; in morbis lentis, pituitosis, incidendi, attenuandi scopo; tum etiam ad diaphoresim augendam, egregius. Dosis a granis quinque ad duodecim, quindecim, vel in pulvere vel cum vehiculo, bis, ter, de die. In febribus intermittibus pro puerulis dosis graniorum quinque ad quindecim, in aquæ stillatitiæ sambuci uncia una, vel potu Theiformi, dimidia ante paroxysmum hora; adultis drachma una multum multis laudatur. *Nova Acta Acad. N. C. vol. I.*

Ex-

Externus chirurgis celebratissimus, & in suffimigiis, & fomentis ad tumores frigidos. In gargarismatibus, collutoriis etiam, in angina aquosa, tumore glandularum salivalium, linguæ paralyti familiaris. Drachmam unam salis ammoniaci crudi, in duabus drachmis fucci limoniorum solutam, ad dolores dentium, gossipio hac solutione madido, denti immisso, arcanam fuisse, *GODFREY Treasure. &c.*

PRÆPARATA.

SPIRITUS SALIS AMMONIACI intermedio corpore alcalino destillatione liberatus, addita solum aqua, *Simplex Urinosus*, affuso simul spiritu vini *Vinosus* audit. Prior summe volatilis inter efficacissima stimulantia, & diaphoretica recensetur, aqua dilutus tantum exhibendus, a guttis quinque ad viginti; externe ad excitandum animo lapsos, naribus admoveatur. Vinosus dulcificatus, interno usu multum laudatus **POTT**. Calidior præcedente, eadem dosi dandus dilutus. Est etiam addita anisi vi *Anisatus*, in pituitosis pectoris morbis, asthma commendatus; tum succini *Succinatus*, in lethargicis & apoplecticis affectibus a causa frigida utilis. A capite mortuo vero, a destillatione spiritus salis ammoniaci, tam urinosi quam vinosi, residuo, *Sal digestivum* SYLVII paratur, acido salis communis, & alcali fixo, urinoso constans, egregium incidens: Dosis a granis decem ad triginta.

FLORES SALIS AMMONIACI SIMPLICES
Qui cum sale communi sublimantur, inutili in officinis labore, verum sunt sal ammoniacum purum.

FLORES SALIS AMMONIACI MARTIALES
Cum limatura martis, vel lapide hæmatitide facti, multum laudantur in pertinaci mensium suppressione a causa frigida, fluore albo, viscerum obstructionibus. Dosis a granis tribus, ad decem, bis, ter, de die.

SAL VOLATILE SALIS AMMONIACI SICCUM, ANGLICANUM vulgo dictum, valde acti-
vum

Vum, externo tantum usui dicatum, siccum cum oleis aromaticis stillatitiis etiam oleosum, varium a variis concinnatur: ita familiare est & solenne sal volatile ammoniaci salis siccum, cum oleo majoranæ, vel florum aurantium, aut cedrino, probe imbuere, & naribus crebrius offerre, quod mire mucositatem colligat, & vigorem sensibus affert. *FR. HOFFMANN de Selectioribus Medicamentis.*

BORAX *Off. Mineralogic.* Classis Naturalis Mineralium. Ordo Salinarum: an artificiarum? *Germ.* Borax. *Gallis* Borax. *Anglis* Borace,

Borax depurata, alba, octangularis, semipellucida est, saporis salis, lixiviosi, nauseosi, non alcalini, in aere in farinam fatiscit, in igne facile funditur, fusa intumescit ut alumen, tum in vitrum commutatur: in aqua frigida difficilius, citius longe in calida solvitur, ita tamen, ut semper decem, imo duodecim partes aquæ requirantur, ut soluta maneant. Mirandum, Boracis uncias duas pulveratas, cum duplo comminatarum crystallorum tartari pulvere mixtas, per quadrantem horæ coctas in uncias aquæ duodecim, formam solidam non amplius induere, idem etiam cum tartaro crudo obvenire. Officinalis, encheiresi Venetis, & Hollandis arcana præparata, sal est medium, quod nec cum acidis, nec cum alcalinis conflictum in vitæ syrupum non mutat, **LEMERY. NEUMANN.**

Quod acidum in ejus compositionem receptum? non adeo facile dictum. Acidum salis **NEUMANNUS** contra experimenta edixit; vitriolicum plurimis **POTTIUS** probavit; etiam paucis docent, vitrescentia, transitus spiritus salis, in destillatione salis compositi ex borace & fixo sale ammoniaco, transitus spiritus nitri in destillatione ejusdem cum nitro, mercurii ex aqua forti in pulverem flavum præcipitatio, **POTT**, in brunnum **MODEL**; ut igitur borax, acido vitriolico, terra alcalina vitrescibili, viscido parco inflammabili commixto, tum demum aqua constet, **POTT.**

Duplex

Duplex alcali, refractarium unum, alterum minerale, **MÔDEL**: prius cum acido vitrioli facti sal sedativum, alterum cum eodem sal mirabile **GLAUBERI**, **IDEM**; ut inde sal commune, vel saltem ejus terram boraci inhærere contendat **THUE prod. Act. Havmenf.** Unde etiam borax cum carbonibus, aut alio inflammabili fusa non reddit hepar sulphuris, **IDEM**, quin cum sale communi, & aliis simplicibus, arte produxit boracem, *ibidem*, a **POTTIO** alienus.

Mechanicus, & chemicus boracis usus multus, non parcius medicus, scopo resolvendi, attenuandi viscidos tenaces humores, emmenagogus, antiparalyticus, granorum decem, viginti dosi, gummatibus, aut aliis stimulantibus junctis. Pro expellendo fetu mortuo specificum admodum ridiculum est. Externus usus cosineticus.

PRÆPARATA.

SAL SEDATIVUS HOMBERGII ab auctore sublimatione cum acido vitrioli factus. *Acad. des Sciences de Paris 1702.* difficulter in aqua solvitur, **MACQUER**, tepida facile, **CARTHEUSER**. Licet sublimatus non tamen volatilissimus est, quod siccus maximo igni resistat, fundatur, vitrificetur. Neque acidum vitriolicum semper requiritur, cum acido nitri, salis, etiam conficitur **GEOFFROY Acad. des Sciences 1732.**; nec sublimatione semper, sed crystallifatione sola opus, **IDEM**; nec acido fossili, cum etiam fieri possit vegetabili, **BARON**, imo abs omni acido **IDEM**. *Recueil des correspondens de l'Acad. des Sciences T. I.* ut sal sedativum, ex conjunctione sola acidi vitriolici, & parte urinosa boracis nasci, dici non possit. Anodinum præstantissimum, nulla præsentente inflammatione, laudatur etiam in febribus malignis, in acrimonia alcalina volatili, quam domat, **CARTHEUSER**. Datur forma pulveris a granis tribus ad decem, in mixturis aquosis ad scrupulum, concentratis solutus sal, ad guttas quadraginta, quinquaginta, sed tum febris abesse debet. Sal hic omnibus in officinis non habetur.

KER-

KERMES MINERALE. vide P. III.

NITRUM *Off. Mineralogorum.* Classis Naturalis
Minerarum. Ordo Salinarum. *Germ.* Salpeter.
Gallis Salpêtre. *Anglis* Salt Petre.

Nitrum prismaticum hexaedrum, in igne flagrans. Nitrum a nitro vel natro veterum, quod erat sal alcalinum, distinctum, cognitum non fuit veteribus. An in aere nitri matrix? experimenta MARIOTTE, LEMERY, Acad. de Sciences dudum repugnant. At oleum tartari per deliquium aeri expositum, in salem medium, tartarum vitriolatum concrefcit (quod multi negaverant) PIETSCH, & loco expositum, in quo corporum putrefactio sales volatiles urinosos producit, in verum nitrum convertitur, IDEM; quid? quod ex aquæ pluviae majori quantitate spiritus vitrioli omni dote præditus eliciatur, IDEM, tum Cl. MARGGRAF. l. c. p. 297.

Tam naturæ, quam artis productum hocce sal, generatur, dum terram calcaream imprægnat acidum vitriolicum, tum vel vegetabilibus, vel animalibus nubit, & per putrefactionem inflammabili, & urinoso principio ita mutatur, ut sit jam particulare nitrosum. Et primo quidem, quod acidum nitri acidum vitriolicum sit, hæc argumenta sunt: maxima similitudo acidi nitri & spiritus sulphurei volatilis; ex spiritu enim nitri cum oleo terebinthinæ obtinetur balsamus sulphuris, & ex duabus partibus nitri crudi, aqua soluti, una vitrioli, spiritus sulphuris per campanam, *Cl. PIETSCH Dissert. sur la generation du Nitre, qui a remporté le prix de l'Academie de Berlin.* Secundo, quod huic inflammabile principium insit, docet nitri puri inflammabilitas, spiritus nitri exhalatio, salis urinosi exhalationem contingens, in flammam erumpens, accensio ejusdem cum oleis stillatitiis &c. IDEM. Utrumque principium nitro inesse hæc demonstrant: quod verum nitrum ex spiritu vitrioli, urinae putrefactæ, calcis vivæ, miscella generetur, IDEM, etiam ex permixtis lixivii ab antimonio diaphoretico, antihectico POTERII, & cerussa antimonii, elotis, residuis adjecto spiritu vini, nitrum obtinuisse BREND-

E

LIUM,

LIUM, alii addunt, haud convincente experimento. *Verum inflammabile hoc principium ab acido separari posse, separato, acidum superesse salis communis, KUHNST. Act. N. C. Observ. 138. Vol. VI. notavit; veritas adhuc latet. Acidum nitri sal minerale non esse, nec ejus vestigium in terræ visceribus deprehendi, BOURDELIN Acad. de Sciences 1742. etiam edixit.*

PRINCIPIA igitur nitri quod spectat: I. Acidum vitrioli debilitatum phlogisto salium alcalinorum. II. Terra calcarea alcalina copiosa. III. Aqua. Ex parte phlogistica uniente terream acidæ, est, quod acidi nitri debilioris, non facilis etiam a fortiori acido vitrioli, expulsio: ab aliis alia, *Cl. PIETSCH. l. c.* Acidum nitri non expellit acidum salis, quod tota chemia assumpserat, *SCHULZE.* Dum duæ uncia salis marini fumantur, & spiritus nitri fumantis uncia una, facto processu spiritus nitri obtinetur, omni dote præditus. & in retorta merum sal commune habetur, *IDEM.* non nitrum cubicum; & in tentamine suo *Cl. MODEL* guttas aliquot puri acidi salis obtinere non potuit, licet inde productus spiritus hoc esset mixtus, quod argentum non aggredereetur, *IDEM.* An hic spiritus ex utroque acido constans, erat aqua regia? sed neque aurum solvebat, *IDEM.* residuum erat sal commune. Limitanda tamen etiam horum virorum experimenta esse, nuperrime novis tentaminibus docuit *Cl. MARGGRAF Script. Chem. Germ. Berolini 1761.* & acido nitri certo expelli acidum salis, & nitrum cubicum obtineri, modo debitæ proportionibus servantur, p. 147. 149. & contra, acido salis tam ex nitro cubico, quam prismatico, acidum nitri expelli. p. 160.

PROPRIETATES. Nitrum purum levissimum salium, marino liberum in aere siccum manet, in aqua solvitur, totum leni igne funditur, & per crucibulum transit, cum carbonibus fulgurat, parum carbonum relinquit, sponte tamen non inflammatur: non est acidum, nec alcalinum, licet utrumque elici possit: degustatum frigiditatis sensum cum amarore linguæ imprimit. Acidi maximam quantitatem post vitriolum in
finu

finu suo fovet, illud vaporum rubrorum forma solum transit, tanta quantitate, ut, si oleum vitrioli sumtum, dimidia fere nitri adhibiti quantitas obtineatur. Tum etiam alias longe diversas proprietates id acidum habet. *Argentum, seu purum, seu cupro permixtum solvit; concentratum acidum cum multis oleis, tam stillatitiis, quam pressis, luculenter ardet, stillatitiis gravissimis per se, pressis vero, oleo vitrioli actuat. Sunt etiam, cum quibus fumat; facit id etiam debilius super rebus inflammabilibus abstractum, adhæc camphoram in oleum fundit &c. Ut ex lixivio nitri, addito oleo vitrioli, catharticum sal confici possit, docuit Cl. PIETSCH Dissert. citat.*

VIS nitri attenuans, solvens, in inflammationibus proficua, utique & sanguinem fluidiorem, & rubicundiorum reddit! **SCHWENKE**: etiam æstum antiphlogistica compescit, **BOERHAAVE**: adhæc diuretica aquosis mixta, ut aquis medicatis in corpore resistentibus addatur. Dosis in libra aquæ drachma semis, una.

PRÆPARATA.

ARCANUM DUPLICATUM acido vitrioli & parte alcalina nitri conflatum, sal commune plerumque recondit; docet spiritus per additionem arenæ elicitus, mercurium sublimatum colore albo præcipitans, & aurum foliatum solvens, aquæ fortis mixtus. Cæterum ejusdem, ac præcedens, usus, nec ipsa dosis diversa est.

MAGNESIA ALBA NITRI. Ex lixivio a nitro crystallatione residuo, evaporato, calcinato, paratur, calx cretæ similis, nullius odoris, nullius saporis, albißima, serum tamen corporis movens, & lympham solvens, certo experimento. **HUNDERTMARK de Saccaro Saturni.** Sunt, qui inutilem dicant, haud certa autoritate **NEUMANNI, IDEM.** Absorbens est, acido laborantibus utilis, cathartica, etiam pueris, a granis quinque, ad decem, in lacte datur: adultis a drachma semis ad drachmas duas, unciam semis, **HUNDERT-**

E 2

MARK,

MARK, etiam a drachma semis ad unam, bis, ter, de die **PRAXIS**; est etiam diuretica, sudorifera, in humorum acrimonia, minori dosi scrupuli unius bis, ter, de die sumta, **HUNDERTMARK** l. c.

NITRUM ANTIMONIATUM, acido vitriolico, & parte nitri alcalina pro maxima parte constans, est arcanum duplicatum, nitro, & regulo inquinatum. Ufus priorum.

SAL PRUNELLÆ, seu nitrum tabulatum, cum exigua sulphuris quantitate paratum, minus nitro refrigerat, ad anginas inflammatorias, gargarismatibus drachmæ semis vel unius dosi additum, valet.

SAL POLYCHRESTUS. Acido sulphuris, & basi nitri constans, sal enixum, resolvendi, & abstergendi, scopo datur, a granis decem ad viginti in pulvere: A granis viginti ad drachmam in libra decocti solventis.

SPIRITUS NITRI ACIDUS, omnium mineralium maxime causticus, corrosivus, dilutus dandus. vide *Venena*.

SPIRITUS NITRI DULCIS. Ad sui dulcificationem majorem alcoholis vim deposcit, quia acrior. Ad minimum quinque partes addi solent: bene custodiendus vase clauso, temporis successu etiam acrior evadit, ut sæpe de novo dulcificari debeat. Criterium, perfecte dulcificatorum salium acidorum, est horum ab additis salibus alcalinis, quies. Dosis a guttis decem ad triginta, de viribus alibi.

SAL GEMMÆ, MARINUS, FONTIUM *Off. MURIA Mineralogicæ*. Classis Naturalis Mineralium. Ordo Salinarum. *Germ.* Berg-Saltz, See-Saltz, Brunnen-Saltz. *Gallis* Sel gemme, Sel commun, Sel de Fontaine.

Muria fossilis pura sal gemmæ, muria marina sal marinum, muria fontana, sal fontium definitur. Sitne sal marinum

genus alcali alii, unum terreum, aliud salinum, satis convincente argumento, quod cum acido vitrioli tartarum vitriolatum, cum acido nitri nitrum cubicum efformet, dum simplex terra alcalina id nunquam facit. *Cl. PIETSCH Dissertation du Nitre qui a remporté le prix Efferne* tamen in sale solum unum genus alcali, idque salinum? Experimenta *MARGGRAF*, decretoria fere. Vide l. c. p. 167. seq. & est sal hoc alcali minerale distinctum ab omni sale alcalino fixo, *IDEM*.

Ceterum sunt, qui sali communi aliquid terræ inflammabilis adhuc inesse, non abs fundamento suspicantur, referente *THUE Prod. Ad. Havniens.* quod tamen alii minime perspicunt. Fixum acidum an vitriolicum? an specificum? multa in utramque partem argumenta sunt *POTT. MACQUER*. Aliud magnæ teneritatis, & volatilitatis acidum est, cum iterata solutione sal commune cadaver terreum in experimento exhibeat, igni expositum sal commune per se acidum brevi dimittat, & sic omnem suum spiritum repetito opere largiatur. *POTT. Observ. Chem. coll. 1. p. 9. MACQUER. Mem. de l'Acad. des Sciences 1738.*

Quod proprietates ejus spectat, in aere humescit, nitro etiam, quo plerumque inquinatur, promptius in aqua solvitur, in igne dissilit, crepitat cum fragore, & in pulverem gryseum fatiscit, tum sal decrepitatus dicitur: fortiori igne funditur, abs sui imminutione diu superstes, alia fluida reddit, & illa in fluore conservat. Cum borace non ut alia salia spumat, quod magnam affinitatem indicat: alia prius dicta sunt. In corpore animali persistat immutatus, in urina demum demonstrabilis, tum, & in illis reperitur, qui nunquam assumpserit, *POTT*, valide tamen corpus mutat, rigidiori stimulo febrim excitans, etiam acrimoniam muriaticam ponens.

USUS antisepticus, condians, in œconomia humana, & medica multus, gangrænam figit, sugillatas, contusas, quassas partes stimulat, extravasatos humores resolvit in fomento; additur adhuc stimulandi, & discutendi scopo pulveribus includendis sacculis, cataplasmatibus

matibus &c. Est etiam apophlegmatifans. Sale hoc impregnata aqua, fere ad eadem valet, ad morbos glandularum perfanandos eximia inventa. **RUSSEL** proprio libro *de aqua Marina*.

PRÆPARATA.

SAL DECREPITATUS aquæ vel maxime bibulus, eruribus hydropicorum calide applicatus utilis, sed usus ejus cautus esse debet.

SPIRITUS SALIS MARINI acido vitrioli expul-
sus, acidissimus, putredini potenter resistit, in scorbu-
to aquatico oris, specificus, tripla aquæ quantitate di-
lutus, aut etiam purus pennicillo pustulis gangrænosus
applicatus, **L. B. van SWIETEN**. Ad hernias olim
in Galliis laudatus, vino rubro sumtus, **GEOFFROY**
Mat. Med. effectus hodie non respondet; tum ad cal-
culum renum dissolvendum & expellendum, in vehi-
culo convenienti, **IDEM** *ibid.* datur efficaciter in diar-
rhœis, dysenteriis biliosis, putridis, dilutus in vehicu-
lo ad gratam aciditatem. Mixtura ex uncis duabus
salis cum una olei vitrioli facta, superfusus duabus un-
ciis olei terebinthinae, destillata dat spiritum salis oleo
terebinthinae mixtum, qui ab aqua purus redditus lau-
datur ut optimum topicum, quod arthritidem fixam,
paralysim, & alios morbos sæpe curasse, & tumores
duros calcarea materie refertos resolvisse fertur. *The*
Gentlemans Magazine for Sept. Decemb. 1752. 1753. Cæ-
terum pulmonibus plurimum infensum hunc spiritum
Fr. HOFFMANN *de Medicamentis Selectioribus* habet.
Spiritus salis pernionibus applicatus laudatur. *Recueil*
periodique &c.

SPIRITUS SALIS DULCIS. In doloribus, spas-
mis, flatibus, egregie anodinus, etiam diureticus, a
guttis decem ad triginta dandus, saccharo instillatus,
vehiculo dilutus. Cum charta emporctica caute cu-
ti applicatus hirsutiem tollit, crines extirpat *Illust.*
ROSEN.

SAL MIRABILE GLAUBERI; Sal enixum est,
acido vitrioli juncto basi salis communis constans; a

E 4

tarta

tartaro vitriolato diversum figura crystallorum, & facilliori in aqua solubilitate, incidens est; dosis a granis viginti ad drachmam unam.

SAL DIGESTIVUS SYLVII. Falso sal commune regeneratum, ex acido salis in sale ammoniaco præfente, juncto alcali lixivioso tartari exurgit, distinctus est ab ipso sale communi ratione baseos. Acidum, quod huic sali communi regenerato inest, ab acido nitri certo expellitur, quod tamen non expellebatur ex sale communi, adeo facile in experimento *Cl. MODEL*, quippe acidum nitri, ardentius in amplexum alcali fixi vegetabilis, acidum salis in conjunctionem alcali mineralis ruit, **IDEM.** de Borace p. 18. sed etiam in hoc experimento paucum obtinetur nitrum cubicum **IDEM**, miro sane spectaculo! Experimenta *Cl. MARGGRAF* de sale communi regenerato, fere eadem sunt: ab acido nitroso obtinuit nitrum prismaticum, ab acido vitrioli tartarum vitriolatum, non sal mirabile, quod falso edixerat **NEUMANN**. Cæterum sal hic multum laudatur in primarum viarum glutinosa faburra incidenda, etiam in febribus intermittentibus, sumptum bihorio ante paroxysmum, calefacto per theiformia corpore: dosis drachma una.

Ultimo demum nec id ignorari debet, plurima falia adhuc naturalia ex acri, sulphureo lixivio, residuo in ahenis post coctionem, & crystallisationem salis communis, educi posse. Et quidem.

1. Sal mirabile nativum.
2. Sal ebshamense nativum.
3. Sal quoddam, quod refert boracem & sal gemmæ.
4. Tartarus vitriolatus nativus.
5. Sal commune, cujus crystalli fulgore ipsos æmulantur adamantes.
6. Sal commune referens sal ammoniacum.
7. Bona portio spiritus salis sulphurei.
8. Sal seleniticum cum terra calcarea cruda.
THUE Prod. Art. Havniens.

Ad

Ad hanc Classẽm pariter spectant.

SALES ALCALINI FIXI. *Vide Venena.*

SAL TARTARI *Ibidem.*

SALES ALCALINI VOLATILES. *vide Ven.*

SALES VEGETANTIUM USTULATORUM.

ABSYNTHII.

STIPIT. FABARUM.

GENISTÆ

SULPHUR ANTIMONII AURATUM *vid antim.*

TARTARUS VITRIOLATUS. p. 44.

TERRA FOLIATA TARTARI ex acido oleoso aceti, & alcali lixivioso constans, alias etiam tartarus regeneratus, arcanum tartari, & sal essentialẽ tartari dicta, saponis mirabilis species est, qui omnibus quibuscunque liquoribus miscetur promptissime, vel in ipso alcoholẽ vini facile dissolubilis: hinc omnia gummata resinosa, oleosa, viscosa, sive animalia, vegetabilia, solvit optime, imo laccam, succinum, myrrham, tenacissima certe corpora, HUXHAM *de constitut. aeris* brevi in aere deliquescit in liquorem terræ foliatæ tartari. Ni aceto destillato in hujus confectionem usus fueris, nunquam conficies sal fluens ad ignem ceræ instar, in spiritu vini rectificato solubile, ac in modum talci spensens, & foliatum. HUXHAM. Non adeo volatilis est, ut multi credunt, imo eousque igni resistit, donec omne fere acidum evaporetur tandem, sale solum alcalino fixo manente, IDEM.

USUS MEDICUS. Multum multis deprædicatus ad lentos pituitosos humores dissolvendos, obstructions referendas. Dosis a granis quindecim ad triginta in haustu decocti solventis; vix ullam habet acrimoniam hoc remedium, æque tuto pleuriticis, ac hydropicis exhibendum, HUXHAM. Huc etiam revoca lapides cancerum aceto, vino solutos, speciem salis medii facientes.

TARTARUS TARTARISATUS ex acido tartari, & sale lixivioso factus, parum a terra foliata tartari

§ 5

diversus,

diversus, salibus mediis aliis tenerior, hæc etiam virtute superat, in ictero, viscerum obstructionibus, eadem dosi.

SAL SEGNETTI ex acido tartari, & alcali sodæ crySTALLIFATUM: dosis eadem.

SAL VEGETABILE ex acido tartari, & basi salis marini, alcali minerali, crySTALLIFATUM, **MACQUER**, crySTALLIS PARALLELEPIPEDIS PLANIS, in Gallia multum in usu: dosis eadem.

TARTARUS SOLUBILIS ex acido tartari, & sale urinoso conflatus, cum sale secreto **GLAUBERI** multam affinitatem habet, facile in aere diffluit, in ipso spiritu vini solubilis, etiam in igne semi volatilis est.

Aliæ adhuc species tartarorum solubiliū aliis factæ, ex acido tartari & alcali Boracis, **LE FEVRE**, **LEMERY Acad. de Sciences**. Cum calce, creta, ostracodermatis calcinatis, non calcinatis, **DU HAMEL**, **BOULDUC**, **GROSSE**. Omnes vero solubiles tartari, facti crySTALLIS tartari & sale alcalino, omnibus acidis decomponuntur, nequidem acido aceti excepto, & resuscitantur crySTALLI tartari.

TINCTURÆ Horum *Simplices & Compositæ.*

TINCTURA TARTARI sale tartari, & spiritu vini constans, antacida, aperiens: dosis a guttis decem, ad triginta in vehiculo.

TINCTURA MARTIS TARTARISATA.

TINCTURA ANTIMONII cum liquore nitri fixi vide *antimon.*

MERCURIUS. Varia ejus præparata. vide *Sialagogæ.*

EX

*Aque medicæ salinæ. vide
purgantia.*

EX ANIMALIBUS.

FORMICÆ *Off. Entomologorum.* Classis Naturalis Insectorum. Ordo Hymenopterorum. *Germ.* Ameisen. *Gallis* Fourmis.

Formica thorace compresso, ferrugineo, capite, & abdomine nigris, contrita odorem penetrantem spirat, examine chemico duplex sal habet, acidum unum, alcalinum aliud, **HIÆRNE**; & uncia tres formicarum mundarum imo, unciam dimidiam liquoris aciduli. 2do unciam dimidiam liquoris pellucidioris, magis acidii. 3tio tres drachmas liquoris clarioris, etiam magis acidii. 4to spiritum minus acidum, cui jam olei, & salis volatilis aliqua pars admixta erat. 5to Sal copiosum in collo retortæ, largiuntur. Oleum æthereum inesse **NEUMANN**, etiam **MARGGRAF**, *Acad. de Berlin* 1749, spiritu vini tartarificato solum solubile, phosphorum solvens, non acidum: etiam aliud unguinosum, pressione eliciendum, omni dote aliis oleis pressis simile. Acidum harum sali alcalino mixtum, salernæ medium constituit.

USUS MEDICUS, totius nidi cum insecto, in paralyti, artuum tremore, atrophia, in balneo utilis, interne spiritus formicarum acidus magnum stimulantis morbis, & ubi in parte, vel toto motus augendus, valens, gutt: viginti, ad quadraginta dosi. Externe etiam dolentibus a rheumatismo, arthritide partibus in declinatione illinitur.

LUMBRICI**MILLEPEDES**

Huc refer ex diversis naturæ Regnis petita olea empyreumatica, quorum non nulla interne, & externe administrari possunt; talia sunt

OLEUM SUCCINI.**LIGNI GUAJACI.****OLE**

OLEUM BENSOINI.

EBORIS.

UNGULÆ ALCIS.

CORNU CERVI.

SANGUINIS,

ANIMALE DIPPELII.

Atque hoc quidem ultimum, oleum est sanguinis empyreumaticum, deffillatione solitaria duodecies abstractum, ad spiritus propemodum subtilitatem deductum. Multum olim laudavit Author in epilepsia, arthritide vaga, podagra; utile in iisdem morbis etiam recentiores comprobarunt; ita in tuberculis post morbos arthricos, in exostosis, topis, induratis glandulis, epilepsia symptomatica, & morbis spasticis, tam interno, quam externo usu BAUMER *Act. Acad. Mogunt.* T. I. Oculi suffusionem incipientem, eo curatam, confirmatam imminutam, IDEM *Ibid.* Anodinum esse, & placidum somnum etiam per viginti quatuor horas inducere cum euphoria, HOFFMANN *Obser. Physic. Chemic.* Post hos anodinum, antispasmodicum, discutiens, diaphoreticum, tam interne a XX. ad XL. guttas datum, quam externe spinæ dorsi inunctum. Cl. VERNEL in *Questione IV. pro Cathedra Medica vacante Monspelienfi*, dixit.

CLAS-

CLASSIS SEPTIMA
INSPISSANTIUM.

Quæ nimiam humorum fluiditatem, tenuitatem, emendant, talia habentur: usum habent, ubi signa docent, humores adeo tenues esse, ut vasis suis coerceri nequeant: hæmorrhagiæ, fudores profusi, urinæ profluvium, &c. talia suadent, hæcque pro re nata petuntur I. ex mucilaginosi, plastici, insipidi, pinguibus, quæ omnem acrimoniam involvunt, & obtundentia pariter dici possunt.

ALTHEÆ Rad. Decoctum p. 4

AVENÆ Decoctum P. I. p. 2.

CACAO Off. THEOBROMA *Botanicorum*. *Classis Naturalis Polyantherarum*.

Theobroma foliis integerrimis, fructum largitur multum oleaginosum, nunquam rancescentem, tostum nutrientem, acrimonia laborantibus, tabidis, senibus, utilem. Inde butyrum, & cocholada: butyrum ebullitione ex fructu tosto elicitur, nunquam rancescit, anodinum, acrimoniam involvens, morbis pectoris asperis utile, cum saccharo in formam tabularum redactum. Cocholadæ compositio nota est, ipsa reficiens, nutriens, restaurans.

CANNABIS Semen p. 5.

CYDONIORUM Semen, *Mucilago*. P. I. p. 24

DACTYLI P. I. p. 26.

FICUS P. I. p. 37.

FARINOSORUM.

AVENÆ.

CICERUM

FABA.

FABARUM.

HORDEI.

LENTIS.

OROBL

SECALIS.

TRITICI *Decocta* P. I. vid. *cereal. legum.*

GELATINÆ ANIMALIUM

CORNU CERVI

EBORIS.

PEDUM VITULINORUM.

GELAT. VEGETABILIMUM

FRUCTUUM.

GLYZYRRHIZÆ *Radici Decoctum* vide p. 80.

GUMMI ARABICUM *Off.* MIMOSÆ *Botanicorum.* Classis Naturalis Polyantherarum. *Germ.* Arabisch Gummi. *Anglis* Gum Arabic. *Gallis* Gomme Arabe.

Gummi arabicum arboris adstringentis, mollis fucus, pellucidus, ex albo flavescens, aqua totus solubilis, oleis & spiritu vini non solvendus, prorsus mucilaginosus, insipidus, tenues humores inspissat, acres involvit, abrasum oris, cesophagi, ventriculi, intestinorum, mucum restituit, ob id in omni acrimonia valet, præprimis in tussi acri, cardialgia, singultu, colica, diarrhoea, dysenteria ab erosionemucis, & acri, itidem in ardore urinae, vel in pulverem contusus, vel in vehiculo solutus, drachmæ semis, unius pondere. Notari meretur, industrium virum BOGLE FRENCH Pharmacopœum Londinensem nuper artificia, olea, resinas, & pingues alias substantias aquæ miscendi, ope mucilaginis gummi arabici, tum sola agitatione commixtorum in phiala, tum trituratione, docuisse, horumque unionem pertinacem satis esse, adjecto syrupo. *Medical Observations and inquiries &c.* T. I.

GUM-

GUMMI CERASORUM *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Kirschenbaum *Glibber.*

Ex ceraso foliis ovato lanceolatis, stillans, rubellum, insipidum, ejusdem, ac præcedens gummi, virtutis est. Notari ea meretur ab HASSELIQUIST facta observatio, plus centum homines obsidione cinctos, per duos fere menses ab alio cibo, solo hoc gummi in ore liquefacto, & deglutito vitam sustentasse. Gummatum analysis exhibuit multum aquæ, acidi, paucum olei, aliquid alcali volatiliss, & in carbone alcali fixum. **MACQUER.**

GUMMI TRAGACANTHÆ *Off. ASTRAGALI Botanicorum.* Classis Naturalis Leguminosarum. *Germ.* Tragacanth Gummi. *Anglis* Gum Tragacanth. *Gallis* Gomm Tragacanthæ.

Astragalus caudice arborecente, petiolis spinescens, vermiculatum hoc gummi, flavum, quod purissimum, album, quod aliis commixtum, exhibet, in iisdem ac priora laudatum, eadem dosi. Collyriis etiam additur solutum, forma mucilaginis.

HORDEI Decoctum, Cremor P. I. p. 3.

ICHTHYOCOLLA *Off. Classis Artefactorum ex Piscibus.* *Germ.* Haufen-blafen. *Anglis* Isinglas.

Ex acipenseris tuberculis carentis pinnis, intestinis, corio, excoctum gluten est, quod refrigeratum in pelliculas deductum, & in spiras coactum prostat: admodum glutinans & inviscans tenues, & acres humores est, in dysenteria, tum præsentis acris, tum abraso mucosæ, utile, solutum per os potum, per anum pauca quantitate iniectum: ex ovis hujus amphibiantis, Garum conficitur.

JUJUBÆ

LIQUI-

LIQUIRITIA *Off. GLYCYRRHIZA Botanico-*
rum. Classis Naturalis Leguminosarum Germ.
Süßholtz. Gallis Regliffe. Anglis Licorice.
Italis Regolitia.

Glycyrrhizæ leguminibus glabris, radix lubricans, mucilaginosâ, grata, acrimoniam omnem contemperat, humores inspissat, & exasperatas partes lenit, demulcet: unde in tussi acri, tenui, utilis, in stranguria, nephritide valens, etiam rheumatismo laborantibus recommendata. Mixtum pulpæ cassiæ, vel etiam terebinthinæ coctæ glycyrrhizæ pulverem, in calculo multum laudat SIMON PAULI. Decocta amarescit, in filamenta divisa, vel rasa, unciæ semis, unius dosi, infunditur sæpius, drachmarum duarum pondere aliis adjicitur: dosis pulveris, scrupulus, drachma, periculosa haud est.

MALVA P. I. p. 20.

OVORUM ALBUMEN, præterquam quod gelatinosum, adhuc nutriens est, conquassatum aqua dilutum, in acrimonia, dissolutione humorum, interne dari potest: illinitum externe acrimoniam, & ardorem compefcit: inungere conquassato albumine manus & brachia obstetricantes solent, dum venereis opitulantur, ne lue afficiantur. Albumen conquassatum in spumam, aqua graminis commixtum, mane & vespere ad uncias quatuor assumptum, insigne arcanum ad icterum, millies probatum. LANZONUS *Ephem. Decad. 3. Anno II.*

OVORUM VITELLUS. Saponaceus, pinguis magis, acrimoniam involvit, interne datus: digerit, & maturat, externe cum terebinthina, balsamis, & resinis, quæ omnia solvit, applicatus.

corpora omnia solvere solet. hoc enim
PISTACHIA P. I. p. 43.

SARSA-

SARSAPARILLA *Off.* **SMILAX** *Botanico-*
rum. *Classis Naturalis Incompletarum.* *Germ.*
Steckende Winde. *Anglis* Scharpe-Smilax. *Gallis*
Liseron epineux.

Smilax caule aculeato, angulato, foliis inermibus, ovatis, retuso-mucronatis, saponacea, involvens, glutinosa, morbis arthriticis, rheumaticis utilis, etiam in lue venerea deprædicatur. Experimenta dissentiunt. Radicis dosis in decocto uncia semis, una, in pulvere drachma semis, una. Experimenta nuper repetiit FORDYCE Medical Observations and Inquiries T. I. & hanc ad dolores capitis venereos, & nocturnos laudat. Tum in scabe venerea, similibusque ulceribus cum mercurio juvare, valere in emaciatione venerea, & luem, quæ mercurio, & aliis sanari non potuisset, hac curatam, etiam a mercurio relicta mala eadem auferri, observavit. Est vero hic Clarif. Viro, medicamenti exhibendi modus: Radicis recentis succulentæ, uncias tres infundit tribus mensuris aquæ fluviatilis, coquit ad libras duas, addito sub finem radicis glycyrrhizæ momento, exhibet calide, vel frigide per duas, tresve vices intra viginti quatuor horas; cæterum nihil nisi abstinenciam a vino imperans.
p. 149.

SCORZONERA. P. I. p. 26. 27.

SEBESTEN *Off.* **MYXIS** *Veterum* *Classis Naturalis* . . . *Germ.* Schwartze Brust-Beerlein. *Anglis* Sebesten.

Myxis foliis subovatis, serrato-dentatis. Drupa officinalis, mucilaginosa, acrimoniam obvolvens, morbis pectoris dicata, valet in raucedine, tussis. Præscribuntur Nro sex, duodecim, viginti, etiam majori quantitate, vel soli, vel cum jujubis forma thee, vel decocti. Laudant etiam aliqui in stranguria.

SILIQUÆ DULCES. P. I. p. 48. 49.

F

SPER-

SPERMA CETI *Off. Hist. Natur. PHYSETER*
 Classis Naturalis Mammalium. Ordo Cete. *Gallis*
 Blanc de Baleine. *Anglis* Parmasitty. *Germ.*
 Wallrath.

Phyfeter Macrocephalus dorso impenni, fistula in
 cervice, ex cerebri ventriculis hoc medicamentum
 largitur, multum olim contestatum, omnium optime
 descriptum *Illustri DUDLEY Philosoph Trans.* Nro 387.
 p. 258. adeps, seu oleum cerebrale est hujus animalis :
 adjecto lixivio alcalino parari, **ANDERSON**. Sincera
 album, dulce, recens, flavum rancidum est.

USUS MEDICUS demulcens, balsamicus, sarco-
 ticus, in morbis asperis pectoris, intestinorum, viarum
 urinarum, aliarum partium exulcerationibus: datur
 lactantibus grani unius, duorum, quatuor, octo, dosi,
 adultis a scrupulo semis ad quatuor, forma boli, electua-
 rii, cum confervis &c. forma linctus, eclegmatis, cum
 syrupis, forma mixturæ cum vitello ovi, mucilage
 gummi ceraforum, additis syrupis. Externe solum
 in oleo amygdalarum dulcium sperma ceti, crustis vario-
 losis exsuccis inunctum, emollit, & a cicatricibus præ-
 servat. **QUINCY**.

II. EX COAGULANTIBUS.

ACACIÆ GERMANICÆ *Fructus* p. 9.

VERÆ *Succus* p. 30.

ALCOHOL nihil aliud est, quam oleum essentielle,
 ex vegetabili fermentatione generatum, attenuatissi-
 mum, nova destillatione dephlegmatum, aquosum ta-
 men, quod ex octo unciis alcoholis, uncias quatuor,
 drachmas tres phlegmatis adhuc obtinuerit **GEOFF-**
FROY. Acad. de Sciences 1718. In spiritu frumenti no-
 vem

vem aquæ partes ad quinque spiritus, in spiritu vini gallici septem aquæ ad novem spiritus habentur, **SHORT.** Libra una spiritus vini ordinarii uncias novem aquæ, & libra una spiritus vini a *preuve d'Huile* quinque, **PEYRE.** *Assemblée publique de la Société Royale des Sciences de Montpellier* 1749. qui etiam docet ibidem e vino, abs ignis adminiculo, spiritum educere. Cæterum spiritus vini, alcoholis, usus Pharmaceuticus multus: resinorum, & oleosorum corporum princeps menstruum: non tamen solvit olea pressa, si non destillata, & quo magis cohobata, eo etiam solvit facilius, perfectiusve, **MAQUER.** *Acad. de Sciences* 1745. contra olea stillatitia, quo magis rectificantur, eo difficilius in spiritu vini solvuntur, **IDEM.**

USUS ALCOHOLIS MEDICUS internus rarus, ferosos tamen humores coagulat, solida crispat, etiam a putrefactione præservat. Externus chirurgis plurimus, ad fillicidia lymphatica, vasa humores perpluentia, corruganda, hæmorrhagias sistendas. Rara est in *Actis Anglicanis* 598. Nro. observatio, spiritum vini forma enematis datum inebriare longe magis, quam per os potum.

ALUMINA : horum solutio. p. 38. 39. 42.

CYDONIA. P. I. p. 34. 35.

Adde his omnes alios fructus immaturos.

FERRUM acido solutum p. 45. 46. 47.

HÆMATITES LAPIS p. 48.

HYPOCISTIDIS SUCCUS p. 31.

LACCA GUMMI. P. I. p. 134. 135. *Tinctura* cum alumine ad ulcera laxa, vacillante sidentes, utilis.

MALICORIUM p. 14.

QUERCUS, *Folia, Glandes, Cupule.* p. 12.

SULPHURIS SPIRITUS. p. 91. 92.

VINA AUSTERA.

VITRIOLUM MARTIS, SPIRITUS. p. 41. 42. 43.

F a

AN-

ANTACIDA.

Quæ acrimoniam acidam corrigunt, talia habentur.
 Acidum infantum his corrigitur, maxime vero diæta
 animali nutritis.

VICTUS ex ovis, carnibus, piscibus, cancris,
 gammaris; in usu plantarum antiscorbuticarum, vel si-
 milium, asparagi, brassicæ, naporum, salus.

POTUS optimus aqua.

DENTALIUM TESTÆ *Off.* Obsolete.

CANCROCORUM CHELÆ *Off. Entomologorum.*
 Classis Naturalis Insectorum, Ordo Apterorum.

Cancer brachiurus, manuum digitis atris, suas offi-
 cinis chelas, quas præparant, concedit, insipidas,
 calcareas, absorbentes, lapidibus cancorum inferio-
 res. Dosis a granis quindecim ad quadraginta.

CANCROCORUM LAPIDES *Off. Entomologorum.*
 Classis Naturalis Insectorum. Ordo apterorum
Germ. Krebs-agen.

Cancer macrourus; rostro supra ferrato, basi utrin-
 que dente simplici, lapides hos, quos vulgo oculos
 esse credebant, ventriculo accretos habet. Inter
 illa, quæ acidum absorbent, pulverati principes, omni-
 bus aliis, quibus facile carere possumus, palmam præ-
 ripiunt; acido saturati salis enixi solubilis vires con-
 sequuntur, potenter resolventes, ut etiam indurati
 testes, & alii tumores, his vino acido soluti resolu-
 ti *L. B. van SWIETEN*, vii. Diuresim augent om-
 nium observatione, alvum non nullis, si vel acido in
 primis viis hærenti occurrant, vel in acido fumantur,
 movent. In mixtura *HOFFMANNI* acido aceti soluti,
 temperantem, blande resolventem vim exerunt, in
 tebr-

febris non tantum sine, quantum drachma niri, vel alterius salis medii, movent. Aceto saturati, vitrioli superaddito oleo, in destillatione dant spiritum acidum, fugacissimum, nares ferientem penetrabilissimo odore *L. B. van SWIETEN* Tom. I. Dantur praesente acido in corpore per se, a scrupulo uno ad duos, quandoque etiam acido citri saturati, aceto, vino soluti, in aliam indicationem resolventem, in actu effervescentiae cum succo citri sumpti vomitum compescunt, *HEISTERUS*. Supra porphyritem in impalpabilem pollinem redacti, non semper tuti, cum glutinosis enim in massas difficulter resolubiles abeunt *L. B. van SWIETEN* T. I. Saepissime rachiticos profunt, quin etiam hunc morbum superant continuo usu, quod & ostracodermata faciunt.

COCHLEAE TESTAE rejiciendae, dari tamen in pulvere possunt pro praeservatione calculi renalis; hoc aliquoties in septimana dato, nihil deprehenditur praesantius, *HOFFMANN*.

CONCHAE. OSTRACODERMATA *Off. Hist.*
Natur. Classis Vermium. Ordo Testaceorum.
Germ. Austerfchalen.

Ostrea testa semi orbiculata, valva altera plana, altera elatiore, suam officinis domum largitur, calcaream, absorbentem, rapfatam cum succo citri effervescentem; in eandem indicationem dantur pulverisata, etiam praeparata, granorum viginti triginta dosi contra acidum. Calcinata acriora, omnis humidi magis bibula, lithontripctica habentur. A calce e vino sumpta hydrophobia curata. *Acad. des sciences 1749.*

CORALLIA ALBA *Off. Hist. Natur.* *MADRE-PORA.* Classis Vermium. Ordo Lithophytorum. *Germ.* Weisse Corallen.

Madrepora alba, oculata, stellis distiche alternis, lenem absorbentem, & adstringentem vim habet: calx usta magis bibula.

F 3

CORAL.

CORALLIA RUBRA *Off. Hist. Natur.* MADREPORA. Classis Vermium, Ordo Lithophytorum, *Germ.* Rothe Corallen.

Madrepora *rubra*, stellis parvis, obsoletis, lateralibus, quandoque in majoribus ramis corticalem substantiam dimittit, etiam calcarea, absorbens, martialis aliquid habet, **GEOFFROY** *Acad. des sciences* 1708. Magisterium & syrupus abesse possunt.

CORALLINA *Off. Hist. Natur.* Classis Vermium, Ordo Zoophytorum.

Corallina *trichotoma*, articulis cylindricis, terminali ovato: Salsa, absorbens, subadstringens, anthelmintica habetur. Datur a granis viginti ad drachmam, vel in aqua, vel in lacte.

LAPIS HÆMATITES, absorbens, magis tamen adstringens p. 48.

MATER PERLARUM lapidibus cancrorum non utilior.

MARGARITÆ repudiandæ; nulla docuit observatio pretiosas margaritas ad usum absorbentem præferri debere vilibus cancrorum lapidibus, **L. B. van SWIETEN** *Tom. I.*

OLEA mollissima infantibus acido laborantibus profunt, **L. B. van SWIETEN** *Tom. I.*

OSTRACITES *Hist. Natur.* Classis Concretorum. Ordo Conchyliorum fossilium. *Germ.* Versteinerte Aufferchalen.

Ostracites, sabulo, lapillulis nephriticis, drachmæ femis, unius dosi, in vino albo cum floribus chamomillæ sæpius profuit, **HOME** *Trans. Philosoph.* Nro. 250. In nephritide sabulosa, cum femine saxifragæ expulit multos, exiguos, calculos, cum dolorum levamine, **Dr. CAY.** *ibidem.*

OSSA animalium calcinata.

Piscium, mandibula lucii piscis &c. rejicienda.

OS SEPIÆ *Off. Histor. Naturalis.* Classis Vermium. Ordo Molluscorum. *Anglis* Skuttle-fish.

Ex sepiæ corpore ecaudato marginato, tentaculis duobus, os & aramentum habemus. Os saporis terreo salsi, calcinatum omnis humidi, hinc & acidi bibulum, absorbens, & adstringens est, in gonorrhœa, & fluore albo laudatum.

SANGUIS DRACONIS p. 32.

SALES ALCALINI fixi, & volatiles. Vide *Venen.* Acidulorum vinorum abusus podagram fecit, alcalinorum parco, & repetito sæpius usu, sanatam, L. B. van SWIETEN. *Tom. I.*

SAPO VENETUS. Vide *antidota.* *his omnibus purgatis moderatus componi potest.*

**ACRIMONIÆ ALCALINÆ
CONTRARIA.**

Quæ vel alcali assumptum, vel vitæ vi generatum, invertunt; talia dicuntur. His per sua signa cognitis, indicatur

Victus ex acescentibus, lacte, sero lactis, fructibus horæis, farinosis acescentibus, potulentis similibus, cerevisia, vinis acidiusculis, imprimis vero lacte. sero lactis, de quo testatur MOLLENBROCCIUS, agrestes Frillos, & Batavos, quotidiano feri lactis usu, & scorbuto patrio sese munire & liberare.

F 4

EX

EX VEGETABILIBUS.

ACACIÆ Succus p. 30.

ACETOSA Off. P. I. p. 14.

ACETOSELLA Off. OXYS *Botanicorum*. Classis Naturalis Diplolantherarum. Germ. Sauer-klee. Gallis Petit Oseille. Anglis Wood-Sorrel.

Oxys trifolia, radice articulata, scapo unifloro, acida, refrigerans, sale essentiali acido prægnat, acetosa gravior, minus austera, manipulo uno, duobus, in libra seri lactis infunditur, vel leniter decoquitur, utilis in acrimonia alcalina, febribus putridis: datur etiam succus uncia semis, unius dosi. Sal essentialiale acetosellæ acidum, ad drachmam semis. Hoc sal etiam acida fossilia separat a sua basi, unde nitrum antimoniatum cum sale acetosellæ, haud præscribendum. *Commentat. varii Argumenti, Germ.*

ACETUM vide *antidota*.

AURANTIORUM ACIDORUM Succus P. I. p. 30. 31.

BERBERIS fructus, Decoctum p. 10.

CERASA ACIDA P. I. p. 31. 32.

CITRI Succus P. I. p. 32. 33.

OMPHACIUM P. I. p. 50.

PICIS AQUA P. I. p. 139. 140. hic indicatissima.

TAMARINDI vide *purgantia*.

TARTARUS Off. *Historia Naturalis*. Classis Salium Essentialium. Ordo natura productorum. Germ. Weinstein. Gallis Tartre. Anglis Tartar.

Tartarus sal acidum essentialiale vini, parte terrestri, & oleosa inquinatum, duplex, vel albus, vel rubellus

lus, e vinis acore præditis maxima copia ad latera do-
li deponitur. Omnis, ut figuram crystallinam acqui-
rat, solvitur, filtratur, evaporatur. Datur a scrupu-
lo semis, ad unum, in acrimonia alcalina, bilis pu-
tredine &c.

PRÆPARATA.

CREMOR, & CRYSTALLI TARTARI, eadem
operatione ex tartaro depurato fiunt; cremor sola co-
ctione, ex supematante pellicula salina colligitur;
crystalli colato, & refrigerato liquido concrefcunt;
utrumque igitur sal essentialè acidum, tartarus purifi-
catus, figura differens. In acrimonia alcalina sæpius
de die datur scrupulus semis, purgantibus pulveribus
jungitur drachmæ semis, electuariis unciæ dosi; cæte-
rum unciæ semis, una, sumptus etiam per se alvum
solllicitat: In omni hydropè utile remedium invenit,
ad minimum unciæ semis dosi omni die, *Vinc. MENG-*
HINI in *Acad. Bononien. T. IV.* Crystalli difficulter
in aqua solvuntur, & debet esse fervida,

EX FOSSILIBUS.

BOLUS ARMENA p. 36. 37.

SULPHUR *Off. Mineralogicæ. Classis Naturalis*
Minerarum. Ordo Sulphurum. Germ. Schwefel.
Gallis Soufre. Anglis Sulphur.

Sulphur nativum, purum, flavum, WALLERIO,
sulphur vivum officinis dicitur: sulphur vulgare offici-
narum factitium ex pyrite ferreo, scintillante, amor-
pho, sublimationis, vel fusionis beneficio separatur.
Sunt adhuc aliæ sulphurum differentia, & sulphuris eli-
ciendi modi. Principia sulphuris duo: acidum vitrioli-
cum, & substantia inflammabilis. Utrumque docet sul-
phur

F 5

phur

phur inflammatum. Ardente enim, & flammante sulphure pars inflammabilis patula est, & sub campana collecti vapores acidum exhibent. Adhuc ex acido vitriolico, & phlogisto sulphur emergit; ita ex oleo vitrioli, & antimonii regulo, ex oleo vitrioli & stanno, ex oleo vitrioli & oleo terebinthinæ, ex oleo vitrioli & aliis oleis, resinis BOYLEUS, GEOFFROY &c. ex alumine, & phlogisto experimentis Anglicanis. Cæterum terra simplex, aut etiam metallica, non est sulphuris principium tertium, ut contendit in *Acad. des Sciences* 1703. HOMBERGIUS.

Duorum horum sulphuris mineralis principiorum dispar multum proportio est. Integra enim libra vix duas habet phlogisti drachmas, dum ultra uncias quindecim, & drachmas sex, acidi, NEUMANN. Tamen sulphur facile, & accenditur, & ardet, & consumitur totum in experimento. Ex libra integra sulphuris accensi, vix unciam unam spiritus sulphuris per campanam obtines, VOGEL.

Quod proprietates sulphuris spectat: id in aqua haud solubile, nec in spiritu vini, præter lene odoratum principium, CARTHEUSER, flamma facile accenditur, & flammam cæruleam exhibet, cum halitu sulphureo suffocante, igne liquefcit, acidis minime, alcalinis vero salibus, & oleis patet, lixiviosis concentratis vix multum, IDEM, quin cum ipsis alcalinis fixis minus, quam alia acida, MACQUER, docet hepar sulphuris acido quocunque decompositum: destillatione non resolvitur, licet contendat SEEHL Anglus, addito sale tartari, & calce viva obtineri spiritum sulphuris, qui potius tamen urinosus sit, VOGEL.

USUS MEDICUS internus inutilis, quod in nostris humoribus sulphur non solvatur, etiam in secundas vias non transeat, CARTHEUSER. Experimenta tamen efficacem enunciant. In acrimonia alcalina obvolvens, demulcens sulphur, BOERHAAVE, in morbis cutaneis, rheumaticis, arthriticis, diaphoreticum, incidens, alii conspicuo effectu deprehendunt. Vim addidit in *Quest. octava* pro vacante cathedra medica Mon-

Monspeliensi Cl. ESTEVE. Sulphure assumpto per-
spiratio foetida est, sulphur solutum olens, & argen-
tum nigro colore inficiens. Agit etiam cinnabaris,
IDEM. *ibidem*.

Externe in scabie, cutis defædatione, repercutiens,
noxium sepe: forma balnei a *Magnif.* archiattrorum
olim Comite de SORBAIT multum laudatum in
arthriticis omnibus malis, articulorum nodis &c. Est
vero thermalis hujus balnei hæc præscriptio. ꝑ. Cal-
cis vivæ, sulphuris apyreti, ana libram unam, aquæ
dulcis, vel Danubianæ libras triginta, præmissa unica
bullitione, extrahatur per noctem lixivium, altera
die fiat balneum plenum cum aqua fluente, ad cursum
refrigerium lixivium factum decantetur, remanente in
fundo pulvere, & sic balneum factum est, in quo pro
regula ordinaria balneare potest æger. His speciebus,
scilicet huic in ollâ fundo relicto pulveri, denuo super
affundatur aqua ex balneo, & calefacto reliquo, pro
refrigerio reaffundatur, atque ita idem balneum qua-
ter usurpari potest ante specierum renovationem. Hoc
balneum naturali vix cedit, quin imo secundum indi-
cationes, pro hoc, vel illo infirmo augeri, vel diminui
potest, secus in altero, tantæque virtutis est, ut ex-
pertum nunquam fefellerit, quo tot paralytici iterum
se movere potuerunt, tot claudi ligati, & nodosi am-
bulare didicere, tot arenosi, calculosi, & nephritici a
suis malis liberati, tot hystericæ mulieres sanatæ &c.
GREISEL in tractatu de cura lactis Vienna Austria 1670.
Quæ cum ita sint, facile judicatu est, an recte ad quæ-
stionem secundam, an ex Sulphure cum calce & salibus
alkalimix fixis eici possit aliquid, quod aquarum therma-
lium vim referat, aut ei lucem aliquam affundat? pro re-
gia cathedra medica in universitate Monspeliensi va-
cante propositam, responsum, dum negando resolve-
retur? tamen simile jam balneum etiam recommenda-
tum ab Archiatro Regis Poloniæ CHAMBON, in ul-
ceribus, scabie, rheumatismo, tumoribus scrophulosiis
&c. *Traité des Metaux & des Mineraux & des Remedés*
qu'on en peut tirer. Paris 1750.

PRÆ.

PRÆPARATA.

FLORES SULPHURIS nihil aliud sunt, quam sulphur commune depuratum sublimatione, tenerius: dosis a granis sex ad quindecim.

MAGISTERIUM SULPHURIS inutile.

SPIRITUS SULPHURIS per Camp. accenso sulphure in aere aperto sub campana vitrea collectus, acrimoniæ alcalinæ, morbis putridis, dissolutioni humorum, adversus, additur potentius, mixturis, ad gratam aciditatem; etiam in artuum tremore nonnullis laudatur. Externe purus applicatus urit, verrucas cum cautela applicatus destruit. Ultimo etiam recensendum illud **Cl. CLUTTON** novum febrium acutarum specificum, quod recipit oleorum, sulphuris per campanam, vitrioli rectificati, salis, anaticas portiones, quibus spiritus vini rectificatissimi triplum additur, per mensem digeruntur, ad siccitatem destillantur, tum duabus libris, rad. angelicæ, serpentariæ virginianæ, seminum cardamomi, ana drachmæ sex, adduntur, ut tinctura extrahatur, quæ ad gratam aciditatem aquæ instillatur, pro potu ordinario: sex libræ intra viginti quatuor horas sufficiunt, ut æger sudoribus a febre liberetur. *Method of curing continued fevers 1729.*

SULPHURIS BALSAMI.**ANISATUS****JUNIPERATUS.**

Cum oleo nucum.

TEREBINTHINAT.

Nihil aliud sunt, quam flores sulphuris oleis pressis, stillatitiis, soluti, redacti in consistentiam balsami: pro indole olei diversis in casibus laudantur, ita *anisatus*, carminativus, anticolicus; *juniperatus*, etiam diureticus, *terebinthinatus* absterisivus, in ulceribus renum, vesicæ; sed calidi sunt, unde scrupulose dandi, a guttis

tis tribus ad sex pro dosi. His addi possunt alii spiritus acidi.

SPIRITUS NITRI Acidus.

Dulcis p. 68.

SALIS Acidus,

Dulcis p. 71.

VITRIOLI p. 43.

LIQUOR ANODINUS MINERALIS

SPIRITUS FORMICARUM Acidus

ACRIMONLÆ MURIATICÆ CONTRARIA.

VICTUS Insulsus. *Juseula ex oryza cocta.*

POTUS Aquosus.

MEDICAMENTA Emollientia omnia p. 3. - 7.

Lixiviosa

CALX VIVA *Off. Mineralogie.* Classis Naturalis Artefactorum. Ordo Terreorum. *Germ.* Kalch. *Gallis* Chaux. *Anglis* Lime.

Licet nomen genericum calx, multis substantiis datum chemicis, hic loci pro producto calcinationis lapidum, & terrarum calcarearum maxime sumitur, quamquam tamen adhuc ex partibus animalium, & vegetabilium, ut ossibus, cornu, conchyliis, plantis submarinis, lithophytis, calx paretur. Corpus est friabile album, aut gryseum, leve, siccum, saporis acris, caustici, ex lapide calcareo, aut alio quocunque corpore pro-

productum, in aqua effervesces, cum hac, & sabulo, unione satis tenaci concretescens.

Habet calx dotes alcalinorum fixorum: docet ejus fixitas, solubilitas per acida, syrupi violarum mutatio, præcipitatio substantiarum metallicarum, acidis suspensarum. Habet dotes calx alcalium terreorum: docet fusionis difficultas, opacitas, lacteus, quem vitris conciliat, color, calcis per salia alcalina tam fixa, quam volatilia præcipitatio, qualitas illa singularis *Cl. POTT* detecta, qua regulum antimonii calce paratum disponit, ut amalgamæ solidum cum mercurio constituat: adhæc alcalinæ volatilia præcipitat, & ab his præcipitatur, quæ reciproca actio ordinem affinitatum alcalinorum cum acidis *Cl. GEOFFROY*, destruit. Habet adhuc calx dotes salibus alcalinis fixis analogas: argumento est sapor urens, avida aquosi indoles, partium animalium exustio, actio in materias sulphureas, oleosas, pingues, resinosas, bituminosas, mercurii sublimati flava præcipitatio &c. ut a plurimis substantia, inter terras absorbentes, & alcalina fixa, media dicta sit, & inde famosum illud de sale calcis, adeo chemicis exagitatum problema natum.

Aqua calci vivæ superfusa quia lactescit, lac calcis dicitur, eadem tamen brevi clarescit crystallina, iterum præcipitata ad fundum calce, & supernatante pellicula opaca salina; hæc cremor calcis dicitur, difficulter in aqua solubilis, ablata renascens pertinaciter; in hac sal calcis quæsitus, qui compullis omnibus experimentis naturæ mediæ, qualis in selenite est, affirmatus *MALOUIN*: acidus, naturæ salis marini basi terreæ juncti, *DU HAMEL*: nitrosus *NAUDOT*. Repetitis vero experimentis, etiam novis institutis, sal nullus in calce est, *MACQUER*, & indolem salinam solum acquirit aquæ junctæ calx, *STAHL*. Difficilis conceptus! sed unde effervescentia calcis cum aqua? ab igne concreto, & unito huic corpori.

Aqua

Aqua calcis in usum medicum adhibita primaria, vel secundaria est, posterior priori non imbecillior *Essays d'Edimburg* T. I. etiam decimæ, 20. 30. infusionis, ejusdem virtutis est, ac primæ, *Cl. ALSTON Dissert. sur la chaux vive, & calcis in aqua solubilis pars una 1500. etiam 1800. partes aquæ imprægnare valet, IDEM, & 30. grana calcis vivæ tanto fœnore aquam calcis largiuntur, ut hæc 92. vicibus pondus calcis superaret, licet essent solum 10. grana calcis solutæ in eadem hac aqua, IDEM.*

VIS MEDICA ad plurima utilis: laudatur in acido ventriculi, fluore albo, dysenteria, **BURLET**, ulcere interno, **MORTON**, acrimonia muriatica, scorbuto ab eadem causâ, **BOERHAAVE**, lacte, syrupis, herbis mucilaginosiis aliis, contemperata; etiam ad scrophulas aquam calcis vivæ, aqua fontana, in qua pugillus summitatum roris marini decoctus fuit, paratam, laudat **FAVNE**. *Recueil des pieces qui ont concourru pour le prix de l'Acad. de Chirurg. T. III.* Si maciem inducit, alvum exsiccat, parcius utendum, contemperanda magis; datur ad uncias quatuor, quibusque, unam, duas libras de die, idque per menses, cum æquali portione, etiam majori, lactis, prout æger facilius fert; dari adhuc in potum ordinarium potest. Laudatur etiam in calculo, **WHYTT**, & assumpta, & in vesicam injecta, de qua re legi merentur pulcherrima tentamina **BROWNE LANGRISH** *Physical experiments upon Brutes in order To discover a Safe and easy method of dissolving the stone in the Bladder by injections.* London 1756. & **WILLIAM BUTTER** *a Method of Cure for the stone chiefly by injections.* Verum repetitis experimentis, thermis Carolinis prærogativam in dissolvendo calculo, præ aqua calcis vivæ tribuit **SPRINGFIELD**. Cæterum adhuc ad febres intermittentes valere **ALSTON**, **MENZIES** apud eundem, diureticam esse, etiam anthelminticam, alios reliquisse tenendum.

Externe aquam calcis ita temperatam, ne exulceret, contra vitiliginem, & lepram **HIPPOCRATES**,

ad ulcera plorantia, fistulas, tineam, sirones, forma lavamenti chirurgi feliciter adhibent, adhuc nuper ulcus scorbuticum rebelle percuratum hac, *Medical observations*. Cum oleo olivarum, amygdalarum, subact. linimentum constituit, contra ulcera plorantia & ambusta laudatum; cum sapone veneto, & lixivio calcis vivæ factum linimentum, ad scrophulas clausas calide applicatum, egregium, FAVNE *l. c.* cum mercurio sublimato aquam phagedænicam facit, flavam, exsiccantem, quæ spiritu vini camphorato imprægnata vulneraria habetur LEMERY. Aqua calcis spiritu vitrioli dives, antiseptica dicitur GEOFFROY; Vitriolo veneris infecta, saphirina, collyriis, saccharo saturni imprægnata lactescens, erysipelati, scabiei, ulceribus malignis, fotu utilis habetur. Laudat adhuc linimentum ex calce viva, & melle paratum, ad dolores scorbuticos, & arthriticos FULLERUS. Simile exsiccans, cum calce lota, quæ non amplius rodit, alii extollunt. Viva venenum est, quod vel ædificia recenter exstructa docent, ut inde paralysis, rheumatismi, apoplexia, mors.

Calx testarum ovorum princeps ingrediens est lithontriptici illius anglicani; ex hac cum sapone massam lithontripticam gratiorem conficit HARTLEY *Gentleman's Magazine* 1752. 1753. B. Saponis Hispanici rasi libras quinque, ostrearum calcis unam, superfundere aquæ mensuras quinque, coque in vase stanneo ad saponis solutionem, effundantur in vas terreum crustra vitrea obductum, aëri libero exponantur, agitentur, donec sapo lenis sit, & consistat forma, ad pilulas apta; ubi consistentiam non habet, inspissari in vase stanneo ad ignem potest; ubi acrior est, aqua leniri debet: sumi ad unciam unam, & ultra de die potest. Vix vero adeo liberaliter procedendum post monitum ÆSCULAPII *Angli* HUXHAM, dum phthysim, scorbutum liberalius assumpta similia inducunt.

*Salia alcalina volatilia oleosij
inquinata partibus à non
nullis in hac indicationem
plurimum laudantur.* ACRI-

ACRIMONIÆ OLEOSÆ, BI-
LIOSÆ PUTRIDÆ CON-
TRARIA.

VICTUS ex farinosis, acescentibus plantis.

POTUS ex iisdem, vel ex fructibus horæis decoctis.

CASSIA FISTULA vide *Purgantia*.

MANNA vide *Purgantia*.

MEL vide *Antidota*.

SACCHARUM *Off.* Classis Arte productorum.
Ordo Vegetabilium. *Germ.* Zucker. *Gallis* Sucre
Anglis Sugar.

Ex arundine saccharifera pressus, coctus, mediante
lixivio ex cineribus & calce viva facto, sæpius despu-
matus, inspissatus, insolatus succus, saccharum dicitur,
licet etiam ex aliis paratum tale vocetur: ita ex be-
tæ albæ, rubræ, dauci, fîsari, radicibus, saccharum pa-
ratum, MARGGRAF *Acad. de Berlin* 1747. Ex Apo-
cyni specie *Acad. des Sciences* 1703. ex acere Ameri-
cano, *Memoires, de Mathematique & Physique presen-
tées a l'Acad. Royale des Sciences* T. II. cuius vis be-
chica, demulcens, in tussi, raucedine, utilis. GAU-
TIER. *ibid.* ex acere campestri GRUNER. *Franco-
nica collect.* Vol. IV. Adhæc ex lacte saccharum lactis
officinis receptum, acrimoniis utile, conficitur.

Sacchari variæ species sunt, variis etiam dotibus
præditæ.

SACCHARUM CRUDUM, etiam THOMÆUM
nonnullis vocatum, oleosum, pingue, in aere humef-
cens, impurum, omni acrimoniæ, præterquam oleosæ
conveniens. *Interne* raro datur, in clysmatibus, solven-
di,

G

di,

di, & demulcendi scopo præscribitur vilissimum, ab
 ncia una, ad duas.

SACCHARUM PYRAMIDALE, niveum, læve, sæpius rafinatum, in aere siccum manens, aqua statim solubile, salis alcalini acido temperati magnam vim in se recondit, docet sal ammoniacum saccharo hocce tritum. Id saponaceum magis, olea aquis miscibilia reddit, magis abtergit, ut in hac acrimonia oleosa princeps; hinc in febribus acutis, ubi plethora oleosa pessima mala minatur, adeo utile, **L. B. van SWIETEN** maxima dosi exhibitum. Etiam acre dentes exedit, oculorum pannos absumit pulveratum, calamo inflatum; a corruptione plantas, succos harum præservat, artificio in confervis, & syrupis noto: adhæc antidotum est veneni, quo Americani tela sua imprægnant, & valens in scorbuto medicamentum habetur, **BISSET**. *Treatise on the Scurvy* 1755.

SACCHARUM CANDUM ad funiculos crystallisatum, angulosum, album, & flavum est, præcedenti demulcens magis, magis oleosum, in potibus theiformibus ad morbos pectoris asperos priori præferendum. **BOERHAAVE**.

CLAS-

CLASSIS OCTAVA.

EVACUANTIUM

I. SUDORIFERA.

Quæ insensibilem perspirationem, visibilem, aquosam, efficiunt, talia dicuntur. Usus hæc habent in miasmate quocunque maligno suscepto, pestifero, venenato, venereo subtiliori nondum fixato, in constitutione epidemica cognita, in morbis subcutaneis, scabie, psora, lepra, lue Gallica, ulcerosa, tum in incipiente sudore critico; non tamen omnia promiscue adhiberi debent, his enim casibus, aliis alia magis præferuntur. Cæterum disposito corpore petuntur

1. Ex potu aquoso calido.
2. Acidis. Aceto simplici
destillato, quæ optima.
3. Ex antimonialibus, ut stibio diaphoretico non abluto &c.
4. Ex stimulantibus P. I.
5. Ex aromatibus, acris, & subtili acrimonia præditis. In hanc classem veniunt

ABSINTHII *infusio calida* P. I. p. 104. 105.

ABROTANI *infusio calida* P. I. p. 104.

AGERATUM exoletum.

ALLII omnes species.

ANISUM P. I. p. 108. 109.

ANGELICA P. I. p. 108.

CALENDULA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Compositarum Radiatarum. *Germ.* Ringel-Blümlein. *Gallis* Souci. *Anglis* Marygold.

Calendulae seminibus radii cymbiformibus, echinatis, disci bicornibus, flores nobis solum officinales, acre, amarum, aroma habent, in potum calidum elicatum, sudoriferum: acerum calendulae egregium, alexipharmacum. **DIEMERBROEK.**

CALAMINTHA P.I. p. 110.

CARDIACA, tanto nomine indigna, exoleta.

CARDUUS BENEDICTUS *Off. Botanicorum.*
CNICUS. Classis Naturalis Compositarum Capitatarum. *Germ.* Cardobenedict. *Gallis* Chardon benit. *Italys* Cardo beneditto. *Anglis* Holy thistle.

Cnicus caule diffuso, foliis dentato-sinuatis. Amarissima planta, sale communi dives, *Acad. de Berlin, 1747.* tartaro ammoniacali **GEOFFROY**, officinis herbam, flores, semina, largitur. In decocto calido, scopo sudorifero, quem certo attingit, datur convenientissime manipulus semis, unus: In peste commendat **PALMARIUS**, addito aceto. Pulvis ad drachmam semis datur languenti ventriculo, quem roborat. Succus subemeticus, unciae unius, duarum dosi, decocto, aqua stillatitia dilutus, febribus intermittentibus, viscerum obstructionibus, ictero utilis. Externe ad sugillata fomentum ex hac planta, aut ex contusa planta cataplasma, aqua marina dives, valet. Inesne plantae vis antipleuritica?

PRÆPARATA.

Conserva cardui benedicti, drach. I. aliquoties de die egregii usus. *Extractum* valens, scrupuli unius mole, quod cum laudani opiatu momento potissimum sudoriferum, **ETTMULLER** habet. *Syrupus* bonus. *Aqua* stillatitia aliis laudata; *Sal* essenziale, & fixum, digestivum, incidens.

CAR-

CARDUUS MARIÆ *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Compositarum Capitatarum. *Germ.* Mariendistel. *Anglis* Milk-Thistle. *Gallis* Char-don de notre Dame.

Carduus squamnis calycinis margine apiceque spinosis, in amarore præcedenti remissior, ad eadem fere laudatur: salem enixum in planta suspicatur **TOURNEFORTIUS**, speciem tartari *Acad. de Berlin 1747.* Sudores, urinas movet, viscerum infarctus solvit. Semen in hydrophobia specificum proposuit **LINDANUS**, experimento nondum obfirmatum; an in pleuritide prodest? ut certum etiam hodie proponit **UNZERUS** *Promptu. Hamburgicum XI. Tom.* Externe decoctum, aqua stillatitia, ulceribus erodentibus utilis dicuntur.

CARLINA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Compositarum Capitatarum. *Germ.* Eberwurtz. *Gallis* Carline. *Anglis* Carline Thistle. *Italis* Carlina.

Carlinae caule unifloro, graveolens, amara radix, sola adhibetur. Datur in pulvere a scrupulo uno, ad drachmam semis, in infuso ad unciam semis, scopo sudorifero, alexiterio. Ad magicos usus alii valere volunt, in hysterica passione, scabie, **LINNÆUS**.

CARYOPHYLLATA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis, Calyciflorarum. *Germ.* Benedicte-wurtzel. *Gallis* Galiot. *Anglis* Avens.

Caryophyllatæ pinnis paucioribus, rhomboides, tubarum sine uncinato, radix, & folia, officinalia sunt. Radix caryophyllorum saporem cum adstrictione habet: vis totius plantæ balsamica, roborans, in vinum elicitæ, ad ulcera scorbutica, aquosa, ichore diffluentia, ad fistulas, gingivas scorbuticorum laxas, præstans: foliorum recentium in podagra infusum commendatur, quod sub debito regimine sudoriferum, Dosis non est limitata. Aphrodisiacam radicem observavit **OVELGRUN.** *Act. Phys. Med. Acad. N. C. vol. V.*

G 3

CEN.

CENTAURIUM MINUS *Off. Botanicorum*
GENTIANA *Classis Naturalis Oligantherarum. Germ. Taufend-Gulden-Kraut. Gallis petite Centaurée.*

Gentiana foliis trinerviis, ovatis, floribus umbellatis, tubo strictissimo, amarissima planta, stomachi vitia emendat, febres intermittentes pellit, sudorem movet: præscribitur ipsa herba, vel ejus summitates infundendæ: plantæ unc. semis, vel summitatum pilli duo, tres, in infuso semivinoso ob amarorem: pulveris scrupulus, dosis. Decoctum externe traumaticum familiare.

PRÆPARATA.

Conserva non multum in usu. *Extractum* efficax, *aqua* stillatitia vix laudabilis, *sal*, inutile.

CHINÆ RADIX *Off. SMILACIS Botanicorum.*
Classis Naturalis Incompletarum. Germ. Pockenwurtz. Anglis China.

Smilacis caule aculeato, foliis orbiculato-ovatis, inermibus, quinquenerviis, radix, sola officinalis, decoctum dat demulcens, saponaceum tamen, in acrimoniis laudatum, adhæc sanguinem mundificat, luveneræ, arthriticis, rheumaticis, & podagricis affectibus prodest: in decocto inspidæ uncia semis, in substantiâ drachma semis, una, datur. In dispositis calidæ plantæ sorbitio sudorem movet.

CONTRAYERVÆ RADIX *Off. Botanicorum*
DRAKENA *Classis Naturalis . . . Germ. Giftwurtz. Gallis Contrajerva, Anglis Counterpoison.*

Drakena scapis radicatis, alexiteria, sudorifera, ubi exstimulanda natura in febribus, magni usus: laudatur etiam in peste, miasmate in sanguine vago, nondum fixato, ut aliæ sudorifera: adhæc stomachi-
 ca

ca est, carminans. In infuso dosis uncia semis, in pulvere scrupulus. Tinctura spirituosa multum movet.

COSTUS dicitur inter *Diuretica*.

DICTAMNUS CRETICUS P. I. p. 117.

ALBUS P. I. p. 116.

ENULA CAMPANA. P. I. p. 117.

EUPATORIUM vide *Diuretica*.

HYSSOPUS P. I. p. 119.

LAURUS P. I. p. 122.

LEVISTICUM *Off. Botanicorum* LIGUSTICUM. *Classis Naturalis umbelliferarum Germ. Liebstöckel. Gallis Levesche. Anglis Lovage.*

Ligustici foliis multipartitis, foliolis superne incisis, herba, radix, semina, officinalia habentur: vis plantæ grata, alexiteria, sudorifera; in infuso foliorum manipulus semis, seminis vel radices uncia semis; dari etiam in pulvere possunt radix, & semen, gran: quindecim dosi ad viginti, scopo eodem, vel carminante. Succum foliorum recentium ad scopum emmenagogum suppressis menstruis specificum habuit FORESTUS, ad uncias tres exhibitum. Est etiam succus radices summe solvens, ut gummi-resinosi non cedat, BOERHAAVE. Semen matricatum, deglutitum, vel cum foliis aqua, & vino coctum, potenter juvat suffocatione hysterica correptas, HAMNERIN *Dissert. C.*

MARRUBIUM ALBUM. *Vide Emmenagoga.*

MELISSA. P. I. p. 94.

MENTHA. P. I. p. 124.

NASTURTIA & omnes antiscorbuticæ p. 54. seq.

ORIGANUM VULGARE *Off. Botanicorum.*
 Classis Naturalis Ringentium. *Germ.* Wilder-
 Majoran. *Gallis* Origan. *Anglis* Origane.

Origanum spicis foliolis coloratis, umbellatis, odorata, subacris, sudorifera est, etiam morbis pituitosis pectoris dicata, incidens, melle diluta. Forma infusi vel electuarii. Infunditur manipulus semis, vel ut thea usurpatur cum melle.

ORIGANUM CRETICUM *Off. Botanicorum.*
 Classis Naturalis Ringentium.

Origanum spicis tetragonis, precedenti calidior, odoratior, etiam stimulantior est, majorum virium, minori dosi danda. Oleum stillatitium gossypio exceptum, denti carioso inditum, odontalgiae medetur destructione nervi; at in hac re nihil peculiare est, faciunt id alia calida plurima.

PETASITIS *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis
 Compositarum Radiatarum. *Germ.* Pestilenz-
 Wurtz. *Gallis* Herbe aux Tigneux. *Anglis*
 Butterburre.

Petasitidis floribus spicatis, flosculis omnibus androgynis **HALLERI**, radix acris, aromatica, amara, exsiccata carbonibus injecta scintillat, & inflammatur, **HILL de Diaphoreticis**, etiam destillata oleum, & spiritum inflammabilem largitur, **IDEM**. Sic etiam extractum resinofum totum comburitur, **IDEM**. Radix sudorem pellit, alexipharmaca; unciae semis pondere in anaticis partibus aceti, & vini infusa, calide cochleatim sumpta, vix fallit; adhuc stimulans, potenter incidens, in asthma **BUCHWALD**, etiam in epilepsia **L. B. van SWIETEN**, unciae pondere in hydromellis libra una infusa, & aliquot unciis matutino tempore jejuno stomacho diu sumpta, dato bis terve in mense purgante. Externe valet ad bubones in peste adhibitum cataplasma, **HALLERUS**. Podagram etiam idem superavit, **WOOD**.

PEUCE-

PEUCEDANUM *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Umbelliferarum. *Germ.* Saufenchel. *Gallis* Queue de porceaux, *Anglis* Sovv fennel.

Peucedani pinnis duplicatis pinnatis, foliis latiusculis, longe trifidis, radix, calida, acris, ad asthma mucosum, difficilem expectorationem, paralyum, strangulatum uteri, commendatur, uncia semis, unius dosi in infuso. Vulneratum peucedanum lacrymam stillat aromaticam, nondum probatam.

POEONIA *Off. Botanicorum.* Classis naturalis Polyantherarum. *Germ.* Gichtwurtz. *Gallis* Pivaine. *Anglis* Peanie.

Pœonia quoad varias partes, variis celebrata, etiam multis officinis recepta, non tamen omnibus habetur. Flores soporiferi plurimis desiderantur: radix antispastica, antiepileptica multis, sudorifera aliis, veneni suspicionem incurrit apud HALLERUM. Semina eadem vi gaudent. Datur radix in pulvere a granis decem ad triginta, in decocto a drachmis duabus ad unciam semis. Seminis eadem dosi in pulvere, emulsiōne, infuso.

ROSMARINUS *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Ringentium. *Germ.* Rosmarin. *Gallis* Rosmarin. *Anglis* Rosemary. *Italis* Rosmarino.

Rosmarinus gravi, & penetrante est odore, sapore acri, subamaro. Totus excitans, nervinus, in syncope, passione hysterica, vertigine senili, apoplexia, paralyfi, lethargo, & aliis morbis frigidis, instar thee sumptus, etiam vinis medicatis ad manipulum semis infusus, aut pulvere ad grana quindecim datus. Flores per excellentiam *anthos* dicuntur, ex his conferva seni ob debilitatem drachmæ unius, duarum ponderis, semper matutino tempore sumpta, superpota aqua stillatitia, conveniens. Aqua stillatitia, spiritus vulgo aqua Reginae Hungariæ dictus, oleum stillatitium, efficaciacia remedia: Oleo roris marini in immani coccygis dolore

dolore, parti illito, æger convaluit HANNÆUS
Ephem. N. C.

RUTA P. I. p. 127.

SABINA *ibidem*.

SAMBUCI Flores P. I. Roob. p. 47. 48.

SANTALUM *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis desideratur. *Germ.* Sandelholtz. *Anglis* Sanders. *Gallis* Santal.

Santala tria sunt: citrinum, album, rubrum; citrinum fragrantissimum, odore ex moscho, & rosis composito, ob oleum essentielle plurimum, sapore amaro, multum resinoso, ut inde principia pateant calida. Album in omnibus debilius est: rubrum utroque potentius adstringens: his etiam alia ligna substitui solent.

VIS MEDICA stimulans, balsamica, sudorifera, citrini, & albi rasorum, in infusis drachmarum trium, uncia semis pondere, non spernenda. Rubri fixioris adstringens, roborans vis, coctione elicitur, sudores, hæmorrhagias compescit, uncia semis dosi in libra una aquæ; sed cur in his subvenenatam vim, & ut novis nominibus loqui amat, synochizantem culpatur LINNÆUS? An ex BONTIO? Gratum, reficiens, ex santalo citrino destillatione obtinetur, oleum nempe quod paucis notum. GODFREY.

SASSAFRAS P. I. p. 103.

SCABIOSA *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis Aggregatarum. *Germ.* Grind-Kraut. *Gallis* Scabieuse. *Anglis* Scabious. *Italis* scabiosa.

Scabiosa corollulis quadrifidis, corollis radiatis, caule hispido, amara, & bechica multum recommendatur BOERHAAVE, seu in decocto, seu in succo sumpta. Multum saponacea, abs multo motu resolvens, in ulceribus veneris etiam utilis, BUCHWALD. *Extractum* probandum: aqua stillatitia haud laudabilis.

SCOR.

*nec planta, nec preparatorum seu =
"pulosa dosi est."*

SCORDIUM *Off. Botanicorum* CHAMÆDRIS.
 Classis Naturalis Ringentium. *Germ.* Lachen-
 Knoblauch. *Gallis* Germandre d'eau. *Anglis* Gar-
 leke mandoc.

Chamædris foliis ellipticis, mollibus, verticillis inter folia paucifloris, odore alliato, gravi, sapore amaro, acri, inter alexiteria, & antigangrænola primaria, **BOERHAAVE**. Ad manipulum semis pro usu interno infusa, manipulum unum, unum semis pro fomento, vel cataplasmate cocta. Sudorem certo movet, etiam ad pestem laudata, morbos ischiadicos, rheumaticos tollit, potu, & fotu.

PRÆPARATA.

Aqua scordii composita, efficax, sudorifera, *conferva*, *extractum*, valentia, *electuarium* diascordium opio dives, in dysenteria laudatum. *Syrupus*.

SERPENTARIA VIRGINIANA *Off. ARI-
 STOLOCHIA Botanicorum*. Classis Naturalis
 fructiflorarum. *Germ.* Spanisch-Schlangen-Kraut.
Gallis Viperine. *Anglis* Snake-root.

Aristolochia caule anguloso, floribus solitariis, recurvis, sudorifera omnium observatione, antiseptica, **PRINGEL** *Philosoph. Transact.* antiebrilis **SYDEN-
 HAM**, etiam contra pestem laudatur, & in fine morborum acutorum, ubi materia cocta per sudorem expellenda, in convulsivis motibus, **WILLIS**. Purgantium vim infringere **HARTMANN**. Datur in intuso a drachmis duabus ad unciam dimidiam, in pulvere a scrupulo ad drachmam semis.

SERPENTUM RADIX *Off. OPHIORRHIZA*
 L. Classis Naturalis. . . .

Ophiorrhiza vix multis officinis recepta, nec his quibus recepta, sincera, **DARELLUS**; colubini ligni optima & præstantissima species, ad febres intermittentes, morsus serpentum, & vermes valet, **IDEM**.
 Dosis uncia semis ad summum in decoctis, vel drachma semis

femis in essentiis: ligna enim rarissime in substantia propinari debent, IDEM. Ex hoc cum aliis fit lapis de GOA, LOCHNERUS. Ad hydrophobiam etiam laudat LINNÆUS. Cæterum sudoriferum est egregium, ut & lignum colubrinum vulgare.

SILER *Off. Botanic.* **TORDYLIUM.** *Classis Naturalis Umbelliferarum. Germ. Sefel. Gallis Ser-montaine. Anglis Siler.*

Tordylium involucris partialibus longitudine petalorum, foliolis ovatis, laciniatis; semen creticum inter sudorifera, carminantia, laudatur scrupuli, vel drachmæ semis dosi.

TANACETUM *Off. Botanicorum.* *Classis Naturalis Compositarum Nudarum. Germ. Wurm-Kraut. Gallis Tanaisé. Anglis Tanfy.*

Tanacetoli foliis pinnatis, pinnis pinnatifidis, ferratis herba, flores, semina, omnia ballamica, sudorifera, stomachica, anthelmintica, emmenagoga sunt, hydro-picis, & hysteris utilia, LINNÆUS. Flores pulverifatos drachmæ pondere, pro egregio antihysterico, alii recommendant. Herbæ dosi in infuso manipulus semis, florum pugilli tres, qui & instar thee sumi possunt. Seminum in pulvere dosi drachma semis, una. *Aqua stillatitia laudabilis, oleum destillatum potens.*

VALERIANA. *vide diuretica.*

VERONICA *Off. Botanicorum.* *Classis Naturalis Ringentium. Germ. Ehrenpreis. Gallis Veronique. Anglis Speedwel.*

Veronica spicis lateralibus pedunculatis, caule procumbente, calide instar thee pota, multis sudorifera habetur, licet hanc vim nec eminentem, nec certam habeat: blande adstringens est, in ulceribus viscerum internorum conveniens, etiam in phtisi, **BRES-LAV.**

LAV. Cæterum & succum ad uncias duas de die potum podagræ mederi, BOERHAAVE; in infuso manipulus semis, ad libram unam aquæ.

VINCETOXICUM *Off. Botanicorum* ASCLEPIAS. Classis Naturalis Oligantherarum. *Germ.* Schwalben-Wurtz. *Gallis* Domte venin. *Anglis* Swallow-wort.

Asclepias foliis ex ovato lanceolatis, glabris, floribus racemosis, albis. HAL. Recens veneni criminatur ob familiam, aliis alexipharmaca censetur, externe ad glandulas induratas, ulcera sordida, tumores mammarum. TOURNEFORT. Dosis in decocto uncia semis, unius: in pulvere scrupulus unus, etiam duo, dantur.

VIRGA AUREA vide *Diuretica*.

ARTEFACTA COMPOSITA.

FULIGO *Off.* Combustibile omnium, ignis aperti ope, vernicis specie caminis inhærens, productum, destillatum dat primo aquam pellucidam, foetidam tamen, tum copiosam lacteam, pinguem, tum sale flavum volatilem, alcalinum, oleosum, atrum crassum causticum oleum in collo retortæ, sal ammoniacum.

USUS MEDICUS ipsius fuliginis satis rarus, licet potenter incidat, & stimulet in frigidissimis morbis; optato sæpe successu in catapotia cogi BOERHAAVE. Sunt qui etiam fuliginem in scabie retropulsa magnarum virium habent, hi solam præscribunt, alii momento camphoræ actuatam. Tinctura fuliginis non in omni-

omnibus officinis habetur, gutt: quadraginta dosi, bis terve in die, in Nosocomio Regio Edimburgensi, exhibetur.

MITHRIDATIUM

SALIA VOLATILIA rectificata, vel sola, vel mutata, in salem medium.

SPIRITUOSA STIMULANTIA vehiculo calido excepta.

OLEA EMPYREUMATICA. Ita oleum animale DIPPელი, quod ad guttas tres infusum unciae dimidiæ spiritus vini, quatuor hominibus datum, uberimum sudorem provocavit. HOFFMANN. CAR. THEUSER.

SUDOREM NIMIUM INHIBENTIA.

1. Aer frigidior.
2. Incafflantia.
3. Adstringentia, & roborantia.

CORTEX PERUVIANUS p. 27. 28. 29.

SALVIA in spiritu vini infusa P. I. p. 128. 129.

CLAS.

CLASSIS NONA.
EVACUANTIUM

II. DIURETICA.

Quæ medicamenta efficiunt, ut lotium majori reddatur copia, quam cæterum abs horum auxilio reddita fuisset, diuretica vocantur. Hæcce vero vel aquosi laticis copiam augent, & majorem quantitatem humorum subministrant, vel motum humorum in has partes, manente eadem laticis aquosi quantitate determinant, vel demum obstacula, aut secretionem ipsam, aut secreti humoris effusionem impediunt, tollunt, quo casu, incidentia, anodina &c. sæpe diuretica.

Indicantur.

1. a signis coctionis.
2. a fluxu critico.
3. a materie peccante salina, saponacea, scorbutica, purulenta.
4. a loco affecto.
5. a constitutione epidemica.
6. a temperie ægri auscultante huic evacuationi, vel affueta.

Inter hæc primaria aqua, & omnia aquosa, maxime salibus alcalinis, neutrīs, actuata. Serum lactis, lac acidum, obutyratum &c.

PERGE.

 VEGETABILIA.

ALKEKENGII *Off. Botanicorum. Classis Naturalis Oligantherarum. Germ. Judenkirschen-Kraut. Gallis Coqueret. Anglis Winter-Cherry.*

Alkekengi foliis cordatis, calyce rubente, bacca subamaræ, vi diuretica jam olim laudatæ; contra calculum renum in se ipso probavit CRUGERUS *Ephem. N. C. Decad. 3. Anno 7. 8. unciarum duarum contusarum pondere, in libra una vini, & aquæ fragorum, addita rob cynosbati, fyrupi fragorum uncia una, spiritus salis drachma semis.* *Njam recommendavit Raimy.*

ANTISCORBUTICA omnia. LINNÆUS.

APIUM P. I. p. 15.

ASPARAGUS *Off. Botanicorum. Classis Naturalis Lilliorum. Germ. Spargen. Gallis Asperge. Anglis Asparagus. Italis Sparagi.*

Asparagus foliis setaceis, caule herbaceo, saponacea est, plurimum diuretica, ut inde urina semper foetet. Ex turionum liberaliori usu mictus cruentus, SCHULTZ. An inde aliquid in calculo ab hoc medicamento sperari potest?

ASARUM diu coctum. vide *Emerica.*

BALSAMA liquida P. I.

BARDANÆ semen.

BETULA *Off. Botanicorum. Classis Naturalis. Amentacearum. Germ. Birkenbaum. Gallis Bouleau. Anglis Birch-Tree.*

Betula foliis acuminatis, serratis, incisa vere, magnam vim succi fundit, multum diureticam, HELMONT. etiam posterioribus experimentis, SPIES, ut diabetem fecerit;

fecerit; valet etiam ad morbos cutaneos, dosis unc. quatuor, sex, mane.

CURCUMA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis
Palmarum. *Germ.* Gilbwurtz. *Anglis* Turmerike.

Curcumæ foliis lanceolatis, utrinque acuminatis, nervis lateralibus, numerosissimis, amara radix, incidens & resolvens, in ictero specifica LINNÆO: Urinam etiam, quam luteo colore tingit, pellit, hydropicis multum utilis. Dosis in pulvere drachma semis, bis de die, in infuso uncia.

DAUCUS *Vulgaris* P.I. p. 22. 23.

Creticus

EQUISETUM. Specificum diureticum vide p. 17.

ERYNGIUM *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis
Umbelliferarum. *Germ.* Manstreu. *Gallis* Panicaut. *Anglis* Sea Holly. *Italys* Iringio.

Eryngii ramosissimi, pinnis foliorum alatis pinnatis, herba, & radix habentur diureticæ, ad præcavendum calculum BAGLIVIO laudatæ. Radix aphrodisiaca magni hodie in Anglia usus ALLEYNE: cur in gonorrhœa demulcens, & prostatae erosionem impediens, EIDEM? Radicis recentis dosis in decocto uncia semis, una, conditæ drachma una, duæ.

EUPATORIUM *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis
Compositarum Nudarum. *Germ.* Odermenig. *Gallis* Aigremoine. *Anglis* Waterhemp.

Eupatorii foliis digitatis, amara cum aromate folia, saponacea, nauseosa sunt: vis ad obstructions viscerum, icterum, morbos cutaneos, in serum lactis tracta, haud debilis, etiam ex febribus intermittentibus hydropicis efficacæ cum eryngio. Dosis manipulus unus, duo. Radix purgans specificum LINNÆO habetur, quod negat CHOMEL. Repetenda experimenta.

H

FOENI.

FOENICULUM *Off. Botanicorum* **ANETHUM**.
 Classis Naturalis Umbelliferarum. *Germ.* Fenchel. *Gallis* Fenouil. *Anglis* Fenkel.

Anethum fructu ovato, admodum aromaticum, gratum, in omnibus partibus præstans, maxime inter carminantia, resolventia, interno usu laudatur, etiam inter diuretica militat: dantur semina in pulvere ad scrupulum, drachmam semis; radix in infuso ad unciam unam.

PRÆPARATA. *Confectio* ex seminibus. *Extractum* inutile, *aqua* stillatitia. *Oleum* stillatitium. *Spiritus*.

FRUCTUS horæi P. I.

HERNIARIA *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Harnkraut. *Gallis* Turquette. *Anglis* Rupture-wort.

Herniaria calycibus bractea nudis, ob herniarum curationem nominata, subsalsa, vim diureticam promittit. Diuresim etiam vehementer ciere, idque cum noxa, **CHOMEL**: Ad urinam propellendam, & promovendas in renibus arenulas, instar thee assumi potest: etiam pressæ succus ad unciam unam. Oculariam, quod hebetatam lectione visus aciem redderet, dici debere, contendit **GRUHMANN**.

IRIS **NOSTRAS** *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis Palmarum. *Germ.* Beilwurtz. *Gallis* Flambe. *Anglis* Flour de luce.

Iris corollis barbatis, caule foliis longiore, multifloro. Acris est, quandoque ventriculum subvertit, quandoque alvum ducit, abs his effectibus urinam movet, unde hydropicis commoda, quibus **LINNÆO** habetur specifica. Datur succi uncia, etiam plus in syrupo purgante. Succus radicis iridis palustris ad guttas octuaginta omni hora, tum bihorio, in syrupo rhamni cathartici datus, hydropico mirum profuit,
RAM-

RAMSAY *Society of Edimburgh* T. V. Ad quinquaginta, sexaginta dies, radices comedendas trumosis præbuit ZAPATA in certissimam curationem.

MEUM *Off. Botanicorum* ATHAMANTA. *Classis* Naturalis Umbelliferarum. *Germ* Beerwurtz. *Gallis* Fenouil Sauvage. *Anglis* Spignel.

Athamanta foliis capillaribus, seminibus glabris, striatis, feniculo longe valentior, acrior, in omnibus morbis frigidis efficax, etiam emmenagoga est. Semine ad febres intermittentes utuntur Angli, BLAIR, radice ad asthma humorale, mucum ventriculi, alii. Dosis in pulvere scrupulus, drachma semis, radice in infuso uncia semis, scopo diuretico.

ONONIS *Off. Botanicorum*. *Classis* Naturalis Leguminosarum. *Germ* Hauweesfel. *Gallis* Areste bæuf. *Anglis* Camosche.

Ononis floribus subsessilibus, ramis in spinam terminatis, specificè diuretica LINNÆO, hydropicis & calculosis convenit in decocto data: dosis uncia semis, una, in libra aquæ, pulveris, drachma semis.

PAREIRÆ BRAVÆ Radix *Off. Botanicorum* CISSAMPELOS. *Classis* Naturalis.

Cissampelos foliis peltatis, emarginatis, radicem officinis largitur multum diureticam, quam adhuc specificam in calculo habet LINNÆUS: contradicit GEOFFROY, & solum in dolore nephritico, & urinæ suppressione a causa frigida prodesse vidit: etiam in asthma humoralis cum successu probavit IDEM, tum & in podagra, gonorrhœa adhiberi LINNÆUS. Specificam quoque in fluore albo CARLIUS deprædicavit: itidem icterus felleus hac superatus habetur in *Acad. des Sciences* 1710, quem hoc medicamento a scirrhuso hepate curare non potuit GEOFFROY. Cæterum tam blande, tam leniter vires suas exerit, ut sine omni metu in omni morbi occasione exhiberi possit, LOCH-

H 2

NERUS

NERUS *Ephem.* N. C. Dosis drachmæ tres, uncia semis, una, in decocto, in pulvere a granis quindecim ad triginta. *Ephemera laudabilij.*

PETROSELINUM *Off. APIUM Botanicorum.*
Classis Naturalis Umbelliferarum. *Germ.* Peterfill. *Gallis* Perfil. *Anglis* Parsley.

Apium foliis caulinis linearibus, venenum avibus SAUVAGES *Acad. des Sciences* 1739. Culinis ob gratum odorem, & saporem, notum, plurimum medicamentosum, resolvens, discutiens, diureticum. Folia in cataplasma contusa, cum urina cocta, luxationibus conducunt, & tumoribus a casu, ictu; etiam sanguinem extravasatum dividunt. Succus pellendis pediculis polychrestus *Act. N. C.*, adhæc vulnerarius, morfibus apum, vesparum utilis, etiam diureticus cochlearium aliquot dozi. In officinis radix habetur; sunt etiam semina. Inter præparata aqua stillatitia numeratur

palygala

PORRUM p. 57. Quod, ut & succus promptissimum est diureticum. *Ephemerid.* N. C.

RIBIUM *baccæ nigrae* P. I. p. 45. 46.

RUBIA tinctorum p. 22.

RUSCUS *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Incompletarum. *Italij* Brusco. *Germ.* Bruschen. *Gallis* Brus du Fricon.

Ruscus foliis supine floriferis, nudis, mucronatis, succo acri, amaro, styptico gaudet. Radix diuretica, emmenagoga, in decocto rarioris est usus, militat inter radices quinque aperientes majores; efficax medicina radix in urinæ difficultate, nephriticis symptomatibus, vesicæ calculis, ZANNICHELLI *de Rusco.* Baccas instar Coffe uctas, & simili potu sumptas, urinam multum movere IDEM, qui hanc præparationem baccarum aliis præfert.

SAXI-

SAXIFRAGIA *Off. Botanicorum* **SAXIFRAGA**
 Classis Naturalis Diplosantherarum.

Saxifraga radice granulosa, foliis reniformibus, lobatis, acris, multum diuretica habetur, sed quod infusa, exoleta. **LINNÆUS**.

SCILLA. p. 58.

SUCCI Acidi Citri P. I. p. 32. 33.

Limoniorum P. I. p. 39.

Ribesiorum P. I. p. 45. 46.

VALERIANA *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis Fructiflorarum. *Germ.* Baldrian. *Gallis* Valeriane. *Anglis* Valerian. *Italis* Valeriana.

Valerianæ floribus triandriis, foliis omnibus pinnatis, ut & valerianæ floribus triandriis, foliis caulinis pinnatis, radicalibus indivisis, radices officinis receptæ sunt: prioris præstantiores, **LINNÆUS**, posterioris *Phu* dictæ, exoleta. Succus expressus evaporatus dat sal crystallinum. **HILL** de *Diaphoreticis*. Aliquid narcotici habet, cum aromate penetranti, in epilepsia maxime laudata olim, etiam hodiernis experimentis comprobata est **CRUGERO**. *Ephem. N. C. Decad. 2.* Anno 7. in epilepsia ab ira, & alia a terrore, drachmæ dosi in aqua cardui benedicti, theriaca divite, sumpta. In epilepsia ex retentione mensium, **LENTILIUS** *Ephem. Decad. 3.* Anno 3. Ad unciam semis, bis, ter in die datur in Nosocomio Regio Edimburgenfi. In convulsionibus, passione hysterica, etiam laudatur, **BRADLEY** a *Course of lectures upon the Materia Medica*, tum demum peculiariter in debilitate visus **EIDEM** extollitur.

VINA tenuia acida

Austriaca

Mosellana

Rhenana.

H 3

VIR

VIRGA AUREA *Off. Botanicorum* **SOLIDAGO**. Classis Naturalis Compositarum Radiatarum. *Germ.* Gulden-wunderkraut. *Gallis* Verge d'or. *Anglis* Golden-rod.

Solidago caule erecto, racemis alternis erectis, balsamica planta, inter vulnerarias princeps, **PARACELSUS**, **RAJUS**, **BUXBAUM**, **PONTEDEIRA**. Ad viscerum ulcera, maxime renum, vesicæ, urethræ, quod has vias affectet, laudatur omnium consensu, quin etiam in febre hectica, **NENTERUS**. In experimento adhuc deprehenditur diuretica, ut ob hanc vim calculo adhibita, **BEVEROVIC**. **GRULING**. Trium drachmarum pondere, intervallo octo horarum, sumpta calculum pepulit **GERLI**, & unam drachmam per triduum in vino sumptam supra fidem acerbissimum morbum fefellisse jam **BERCLAJUS**, tum integra capita cocta specificè ad aquam inter cutem valere **PONTEDEIRA**; etiam faucium ulceribus **SCHWENCKFELD**, lacerata in partu vesicæ mederi **TETTELBACHIUS**; extractum, quod sin officinis desideratur, in ischuria, calculo, ulcere renum, & vesicæ, multum valere, **ZORN**.

URTICA *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Nessel. *Gallis* Ortie. *Anglis* Nettles.

Urtica foliis oblongo-cordatis, urinas pellit, & præstans est remedium antinephriticum in decocto **SPIES**, ad rupturas vasorum interiorum etiam hodie in succo adhibetur, in hæmoptyfi **LASERME** probavit. Porro externe rubefaciendi vim habet, urens tactu planta, & notæ sunt familiares veteribus paralyticorum membrorum urticationes, quarum succellum in paralyfi *Acad. des Sciences* 1741. recentissime hausit.

ANI-

ANIMALIA.

LAPIDES Cancrorum)
OSTRACODERMATA) acido soluta. p. 84. 85.

MILLEPEDES *Off. Hist. Natur.* ONISCUS.
Classis Insectorum. Ordo Apterorum. *Anglis*
Sow-Bugs.

Oniscus cauda obtusa, bifurca, multo saepe volatili gaudet, diuretico, stimulante, incidente, in incipiente cataracta multum laudato, sive in succo, sive in pulvere: etiam inventus in suppressione urinæ a causa mucosa, in ipso calculo utilis, LAUREMBERGII propria experientia. Dosis pulveris scrupulus unus, drachma semis, aliquoties de die. Numero decem ad centum in mortario cum vino contunduntur, ut inde succus proliciatur.

SUCCUS *Conchyliorum*
Osireorum
Millepedum.

DIURESIM SISTENTIA.

1. Adstringentia, Roborantia p. 9. &c.
2. Mucilaginoso p. 4. &c.
3. Opiata alibi dicenda.
4. Sudorifera, p. 99. &c.

CLASSIS DECIMA
EVACUANTIUM.

III. EMMENAGOGA, ET ARISTOLOCHICA.

Quæ menstrua movent, *Emmenagoga*, quæ lochia, *Aristolochica* dicuntur. Horum varia est pro varietate causæ materia: si enim in fibrâ major rigiditas, tensio, elasticitas, spasmus, refundi possit, emollientia, laxantia, antihysterica, tum emmenagoga, & aristolochica sunt; si sanguinis adit penuria, hæmatopojesin augmentia; si abundantis tenacitas, spissitudo peccet, diluentia, saponacea; si demum mucosi visciditas culpari potest, incidentia, stimulantia, auxilio sunt.

Indicantur 1mo Ab ætate
2do a Plethora,
3tio a morbo hinc pendente.

Præter illa, quæ inter cardiaca stimulantia dicta, etiam inter sudorifera relata, huc spectant speciatim

EX VEGETABILIBUS.

ARISTOLOCHIA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Fructiflorarum. *Germ.* Osterluccey. *Gallis* Aristolochie. *Anglis* Birthwort.

Aristolochia caule ramoso, floribus solitariis, erectis. Duas una definitione, officina aristolochias complecti.

plectitur, rotundam nempe, & longam: utraque aromatica, amara, acris est, rotunda tamen efficacior longâ, morbis uteri frigidis dicata, ut etiam epilepsiæ ab utero proficit, SCHONBORN, FERNEL, suppressioni mensium a mucositate medeatur, aithmati humoralis, orthopnœæ obveniat, FERNEL. Specificum in podagra medicamen alii voluere, sed experimenta non respondent; antiarthritica tamen adhuc video laudari tincturam, & extractum, granorum quindecim dosi *Ephemerid. N. C.* Externe carnem mortuam corrodit pulvis, sive in ulcere, sive fistula, FALLOPIUS, & hodie ubique adhibetur. Pulvere aristolochiæ longæ in aqua veronicæ cocto, & cum petiis applicato, ulcus tibiæ cacoethes, quod anni spatio frustra chirurgus obligarat, paucorum dierum spatio consolidavit SIM. PAULI, & ad genitalium ulcera laudat TRAGUS. Interne utraque in pulvere datur, a scrupulo ad drachmam semis, in decocto drachmarum duarum, trium pondere, sed amarum est: in usum externum unciæ semis dosi præscribitur. Aristolochia vulgaris hodie non est magni usus.

ARTEMISIA P. I. p. 110.

CHAMÆMELUM *Off. Botanicorum* MATRICARIA. Classis Naturalis Compositarum Radiatarum.

Matricaria foliis pinnatis, pinnis latis, capillaribus, multifidis, odorata, amara est, uterina, carminans, antinephritica, in balneis, clysteribus, sæpius recepta.

CHAMOMILLA *Off. Botanicorum* CHAMÆMELUM. Classis Naturalis Compositarum Radiatarum. *Germ.* Camillen. *Gallis* Camomille. *Anglis* Cammomile.

Chamæmelum foliis lanuginosis, pinnatis, pinnis capillariter multifidis, præcedenti efficacius, menses pellit, dolores uteri spurios, intestinorum colicos, sopit.

H 5

Ex-

Externe potenter resolvit, discutit, lenit, tumoribus applicatum: familiari in usu est. In pulvere scrupulus unus, drachma semis datur, in infuso manipulus semis præscribitur, majorem quantitatem cataplasmae deposcit.

CROCUS P. I. p. 91.

DICTAMNUS P. I. p. 116. 117.

FERRUM p. 45. 46. 47.

HELLEBORUS niger Vide *Venena*.

MARRUBIUM album *Off. Botanicorum*. *Classis* Naturalis Ringentium. *Germ.* Andorn. *Gallis* Marrubin. *Anglis* Horehound.

Marrubium denticulis calycinis fetaceis, uncinatis, in decocto sanguini mixtum, hunc rubicundiorum, & fluidiorum, quam spiritus salis ammoniaci reddit, SCHWENKE, ut deobstruens, attenuans egregium in infarctu viscerum, hæmorrhoidibus: prodesse in eductione puris tenacis cum melle incoctum, imo etiam valere expressum succum, BOERHAAVE probavit, confirmavit LOESEKE. Scirrhum hepatis etiam dissolvere posse, CHOMBL. Cæterum inter emmenagoga non infimum locum habet BORELLO, & aliis. Ptyalismum mercurialem juvare LINNÆUS.

Prostat aliquibus in officinis *Syrupus* de prasio,

MATRICARIA *Off. Botanicorum*. *Classis* Naturalis Compositarum Radiatarum. *Germ.* Mutter-Kraut. *Gallis* Matricaire. *Anglis* Feverfew.

Matricaria foliis pinnatis, ovato-incisis, pedunculis ramosis, multi aromatis, singularis tamen planta, ictero dicata est, menses evocat, uterum purgat, dolores a partu sopit, potu, fotu, clysmate. Datur in pulvere ad scrupulum, drachmam semis; succus etiam ad unciam unam: ad libram aquæ herbæ manipulus semis infunditur, etiam instar Thee comæ, seu summitates

EVACUANTIA. 123

mitates fumuntur. Debilior chamamelo est HAL-
LERO. Scopo carminante clysteribus etiam sæpius
recipitur.

PRÆPARATA. *Aqua stillatitia, oleum stillatitium.*

MELISSA P. I. p. 94.

MENTHA. P. I. p. 124. 125.

MEUM. p. 115.

PULEGIIUM. P. I. p. 126.

ROSMARINUS p. 105.

RUTA P. I. p. 127.

SABINA. P. I. p. 127. 128.

GUMMI. RESINÆ.

ASA FOETIDA

GUMMI AMMONIACUM.

BDELIUM.

GALBANUM.

OPOPANAX,

SAGAPENUM,

MYRRHA,

SALINA.

BORAX. p. 63. 64.

AN.

**ANTI - EMMENAGOGA , ET
ANTI - ARISTOLOCHICA.**

1. Revellentia Chirurgica.
2. Adstringentia.
3. Inviscantia.
4. Opiata.
5. Repercutientia frigida.

CLAS-

CLASSIS UNDECIMA.
EVACUANTIUM

IV. APOPHLEGMATISONTA
SIVE
ERRHINNA, & PTARMICA.

Quæ in nares immiffa, vel haufa, medicamenta mu- cum majori copia eliciunt, fternutationem mo- vent, talia habentur. Hæc petuntur

I. Ex aromaticis ftimulantibus, ut

MAJORANA. P. I. p. 123.

MARO. P. I. p. 123. 124

SALVIA P. I. p. 128. 129.

II. Ex antifeorbuticis. p. 54. &c.

III. Ex acribus

ASARI pulvis ad grana tria, quatuor, in cephalicis prodest, PITT. SCHULZE. In cafu materiæ puru- lentæ in capite collectæ DESMARS *Recueil periodi- que d'observations.* T. VII.

NIGELLA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis
Polyantherarum. *Germ.* Narden-Saamen. *Gallis*
Niefle. *Anglis* Nigella. Fennelflower.

Nigellæ petalis fubtricuspidatis, foliis fubpilofis, femen, acre, aromaticum, fuaveolens, interno vix receptum ufû, licet ad lochia promovenda laudetur,
inter

inter sternutatoria aciora reponitur pulveratum. An
tubiam caninam tollit? Confirmatio deest.

TABACUM *Off. Botanicorum* **NICOTIANA**
Classis Naturalis Oligantherarum. *Germ.* Tabac.
Gallis Tabac.

Nicotiana foliis lanceolatis, solum naribus ad-
motæ, sternutatoria omnibus nota efficacia est, attra-
cti pulveris notior. Venenatam plantam experimen-
ta probant, ventriculum subvertentem, vomitoriam,
etiam externe in cataplasmate applicatam epigastrio,
STEDMANN *Society of Edinburgh* T. II. in tomento,
brachiis, cruribusque, impositam **MARRIGUES** *Re-
cueil periodique d'observations* Tom. VII. etiam narcoti-
cam aliorum pericula habent. Repetita coctione ex
emetica purgans fit, tum demum diaphoretica, diu-
retica, etiam pectoralis, **JENSENIUS** *Prod. Art. Hav-
niens.* Decoctum aquosum ulcera mundat, cataplasma
tumores aquosos potenter discutit, alios simul rube-
facit; fumus hystericas movet, licet in corrigendo
miasmate pestifero utilis. Tabacæ fumus per fistulam
in anum injectus, in pertinacissimis alvi constipatio-
nibus, ileo, colica, herniis incarceratis, etiam tym-
panitide efficax, refectione alvi; masticatio, fumi suc-
tio, multis in usu sialagogo.

PTARMICA *Off. Botanicorum* **ACHILLEA**
Classis Naturalis Compositarum Floribus Radia-
tis. *Germ.* Wild-Bertram. *Anglus* Sneere-wort.

Achillea foliis integris, minutissime ferratis, ubique
tere obvia, acris, errhinna, sternutatoria est. Tota
herba una cum radice contra mictum cruentum, aut
uteri profusivium, in decocto in Sibiria assumitur. *Clar.*
GMELIN. *Fl. Sibirica* T. II.

IV. Ex fortissimis.

Pulvis Rad. **HELLEBORI** albi. vide *Venena.*

EUPHORBII *ibid.*

STER.

**STERNUTATIONEM
INHIBENTIA.**

LAC tepidum naribus attractum.
Decocta, vapores plantarum emollientium
Ufus mucilaginum

Seminis cydoniorum
Gummi tragacanthæ &c.

Suffimigia, quæ debilitatas ab acribus partes firmant

FLORUM BALAUSTIORUM.

MASTICHIS.

OLIBANI.

SUCCINI.

SIALAGOGA.

Quæ salivam majori quantitate eliciunt, sialagoga dicuntur, atque ea in tres classes commode revocantur

I. In ea, quæ sanguinem ad hanc excretionem disponunt, qualia

Decocta attenuantia p. 50. &c.

Diluentia imprimis

SCABIOSÆ p. 106.

BARDANÆ p. 50.

CHINÆ p. 102.

PARIETARIÆ p. 7.

SAR-

Decocta SASSAPARILLÆ p. 81.
 SASSAFRAS. P. I. p. 103.
 SANTALORUM p. 106.

II. In ea, quæ organa salivalia magis irritant ad excretionem salivæ. Quo spectant

Collutiones ex acribus, vel vapores ex iisdem

MAJORANÆ.

NIGELLÆ.

ROSMARINI

SALVIÆ.

SERPILLI.

TABACI.

THYMI.

Masticatio, ASARI p. 125.

PIPERIS. p. 58.

PYRETHRUM *Off. Botanicorum* BUPHTHALMUM *Classis Naturalis Compositarum Floribus Radiatis. Germ. Bertram. Gallis Pyrethre. Anglis Berthram.*

Buphtthalmum caullibus simplicissimis, unifloris, foliis pinnato-multifidis, acrem, igneam, officinis radicem exhibet.

USUS MEDICUS, radicis, in aceto coctæ, denti carioso inditæ, in odontalgia non infimus, ab omni tempore laudatus, etiam nuper a *Ci. DELAITRE* forma elixir, dum radici pyrethri superfunderetur aqua vitæ, lavendulæ, addereturque aliquid salis ammoniaci, datum remedium, in humorum in gingivas decubitu dolente, de prædicatus *Recueil periodique &c. T. VIII.* Cæterum masticata radix vel sola, vel aliis intrita, fiala-

siagoga, multum etiam linguæ paralyfi proficua, inventa fuit.

Masticatio **ZINGIBERIS**, aliorum, mastiche exceptorum.

III. In ea, quæ proprie siagoga dicuntur.

MERCURIUS *Off. Mineralogia* **HYDRARGYRUM**. Classis Naturalis Minerarum. Ordo Semimetallorum fluidorum. *Germ.* Queckfilber. *Gallis* Mercure. *Anglis* Quicksilver.

Hydrargyrum nativum *W.* fluidum, maxime divisibile, colore argenteo, in igne volatile, eodem nec calcinabile, nec vitrificabile, licet per se calcinatum in lentis majoris foco vitrescat, **GEOFFROY**. Metalla attrahit, & solvit, maxime aurum, argentum, plumbum, stannum, zincum &c. a spiritu nitri facile solvitur.

PRINCIPIA mercurii difficilia dictu, nec patuere magno **BOERHAAVE**, 500. vicibus materiem vexanti; terra vitrescibili, volatili, **GEOFFROY**, seu principio mercuriali mercurificante constare *Baf.* **VALENTINUS**.

VIS MEDICA, in morbis manifeste venereis, ut & hujus profapiæ larvatis, magnæ famæ; inunctus in *Gallis*, in aliis regionibus præparatus, per os sumptus mercurius, utroque modo humores solvens, & per glandulas salivales foetidos educens. Sed an per salivationem venenum mercurius expellit? an jam in corpore domat? Quæstio hæcce exagitari in *Gallis* cepit post visa experimenta **TORRES**, qui venereos omnes abs salivatione restituit. Experimenta hujus viri decretoria sunt; salivatio ad curationem contribuit nihil, quin haud periculo, minus adhuc incommodo vacat. Ut demum ultimo in arcanam mercurium præparandi **TORREANAM** methodum sudatum, & inventum, depuratum artificiis **BOERHAAVIO** descriptis mercurium, tum demum extinctum, inunctum

I
saliva-

salivationem amplius non movere, hanc vel TORREANAM methodum esse, vel illi analogam. Experimenta ipse vidi, tum etiam mercurium dulcem camphora nuptum salivationem non movere QUINCY, ni fallor, primus docuit; etiam decem uncias mercurii camphorati venereo, quem restituere, exhibitas abs salivatione, recentissime testatur RAISIN *Recueil periodique &c. Tom. V.* & mercurium luem veneream per diuresim curasse, GMELIN *iter per Sibiriam*. Ultima demum in hanc rem Quæstio: an mercurii extincti inunctio, an preparati per os assumptio potior, discutienda est; utraque suos fautores habet. Est tamen mercurii depurati, salivationem non excitantis, inunctio præferenda. Mercurio nec scirrhus, nec carcinoma, ni a causa venerea orta sint, unquam curatur, DARAN. *Acad. de Chirurgie T. III.* Canibus rabidis ad salivationem usque datus profuit ROB. JAMES *Biblioth. Britan. T. XIV. p. 238.* datus etiam hominibus a canibus demorsis, prædest. IDEM. Ad hæc etiam mercurii alkalizati dotes probavit nuper in aliis morbis tutissimas HUXHAM *de morbo colico Damnonorum*.

Cæterum crudus purus etiam aliis morbis adhibitus: Ad enecandos vermes aqua decocti mercurii laudata, cujus effectum anthelminticum repetitis experimentis BURSERIUS obiervare non potuit; ita epilepsiam a vermibus sanavit HEISTER, febres, pestem ab iisdem SCHREIBER. Ad pertinaces alvi constipationes, intestinorum intus susceptiones, ileum, quotidiano usu unciarum sex, octo, decem pondere, in oleo datur. In aliis casibus non semper tuta experimenta sunt, noxas enim post se relinquit sæpius assumptus. Calamo coercitum, e collo suspensum, lac abigere puerperis, plurimorum testimonia affirmant; hac methodo ad abigendum ex mammis lac feliciter usus DEGNERUS *Acad. N. C. Vol. V.*

Unguentum mercuriale vulneri a rabido animali illato affricatum, cum interno usu turpethi mineralis, multos ab hydrophobia servavit, DARLUE *Recueil periodique T. III.* casus alios iterum, T. IV. imo unguentum diu
abs

abs interruptione affricandum ad salivationem usque, quam etiam fovendam aliquo tempore monet, *ibidem* & eadem se, qua alios servarat methodo, curavit; ab initio vero statim hæc medicina adhibenda est, cum indurato malo sero paretur, *IDEM*, *Journal de Medecine* T. XIV. Avril 1761. Sed jam dudum ante clarissimum hunc medicum tum purgationibus, tum inunctionibus mercurialium, trecentos restituit Frater **DU CHOISEL** S. J. vide *Nouvelle Methode sure courte & facile pour le Traitement des Personnes attaquées de la Rage par le frere Claude du CHOISEL de la Comp. de Jesus Apothicaire de la mission de Pontichery. Paris 1756*. Et quia in gravissimo hoc morbo non satis ea recenseri possunt, quæ hinc inde laudantur, illud etiam dicam, quo 500. vel 600. curati, in *Journal Encyclopedique* T. II. P. II. Mars. 1757. quod recipit pulveris reginæ prati, polypodii quercini, centaurei minoris, absynthii, hyperici, plantaginis, rutæ, betonicæ, artemisiæ, melissæ, botrios ambrosioidis, salviæ, verbenæ, menthæ, ana partes æquales, pulv. ostracodermatum calcinatorum triplum. Dosis drachma una in vini albi vitro.

PRÆPARATA.

CINNABARIS ANTIMONII, fit ex sulphure antimonii, & argento vivo, dum acidum mercurii sublimati mercurium relinquens regulum rodit, & derelictus mercurius cum sulphure antimonii combinatur.

VIRES magnas habet, lenientes, & nervorum tremori medentes, *HUNDERTMARCK de Saccharo Saturni*. Datur a granis quinque ad scrupulum unum. An cinnabari vulgari præstantior? multi affirmant, multi negant.

CINNABARIS FACTITIA vulgaris ex æthiophe minerali, vel sine igne, vel cum igne confecto, sublimationis beneficio obtinetur, non caste, quod sulphuris quantitas in æthiophe major operationi impedimenti, & sublimato nigredinis causa, *MACQUER*. Sulphuris quantitas in cinnabari ad quantitatem mercurii est ut

I 2

s. ad

1. ad 7. LEMERY. Facitiam hanc vulgarem a nativa haud distinctam fere omnes consentiunt; fit tamen alia etiam tenerior longe, farinosa, pulchrior hoc modo, via humida, dictante SCHULZIO. y. Mercurii currentis optime depurati q. v. puta drachmam semis, huic in vitro angustissimi orincii affunde tincturam sulphuris volatilil, sive liquoris permeantis BOYLEY, vitroque, quod ultra medietatem repletum esse non debet, bene munito, creberrima agitatione saepius de die reiterata, mercurium in atomos redige, sic ipse primo nigrescet, continuata vero per vices conqualificatione, leni caloris digestionem accedente, intra dies aliquot in pulverem rubicundissimum convertetur. *Ephem N. C. decad. 2. Anno 6.* An ab hac aliquid in usum medicum sperari possit? Experimenta desunt.

CINNABARIS NATIVA *Off.* **HYDRARGYRUM** *Mineralogiae.* Classis Naturalis Mineralium. Ordo Semimetallicarum. *Germ.* Cinnober. *Gallis* Cinabre. *Anglis* Cinnabar.

Hydrargyrum, sulphure mineralisatum, minera rubra WALLERIO definitum, purum, unam septimam sulphuris, sex vero, etiam plures partes mercurii habet, IDEM; septem octavae mercurius sunt, MACQUER. Unde & gravis, & volatilis cinnabaris, sublimationis beneficio a mercurio abs intermedio non facile separatur, IDEM, quo tamen in minera Almadensi Hispaniae non opus, IDEM. Optima cinnabaris nativa Hungarica, QUINCY.

USUS MEDICUS ab omni tempore multus, improbatum Cl. CARTHEUSERO, quod nostris humoribus non solvatur, an convincente argumento? an non idem de mercurio, activo tamen, dici potest? Contra epilepsiam, obstructis minimis vasibus, expertus laudat CRATO, physicam in hoc casu actionem illustravit QUINCY. ALLEYNE. Valet etiam in morbis venereis certissimo experimento, QUINCY, ALLEYNE; hac nihil efficacius in morbis cutaneis, lepra, IDEM: ad alia alii laudant. *Dosis a granis quinque, ad decem, viginti.* **ATHI-**

ÆTHIOPS MINERALIS, trito cum sulphure mercurio fit. Pulvis primo fuscus, dein nigerimus, morbis veneris, obstructionibus, glandularum infarctibus utilis, abs salivationis metu, cum saccharo, aliis, a granis sex ad scrupulum datur, dum iners medicamentum & forte solum ad vermes utile habet, post **BOERHAAVE**, **HUNDERTMARCK**, quod multum negat **SCHULTZ**, a quo tamen, apyros, illo, qui sit sulphure prius leni calore fluido reddito, antequam addatur mercurius, inferior habetur, *Dispensat Brandenburg.* etiam in *Actis Acad. N. C. Physico Medicis* Vol. I. In glandularum colli, maxillarum, parotidumque tumore inveterato, & fistula **SCHULZE** laudavit, contra vermes, & humorum acrimoniam infallibile habet **BRADLEY** a *Course of Lectures upon de Materia Medica.* London 1730.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS RUBER. Est calx mercurii spiritu nitri abstracto superstes, externis tantum usibus, absumendis excrescentiis, dicata.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS ALBUS. Est mercurius spiritu nitri igne solutus, solutione salis communis, vel spiritu salis, vel salis ammoniaci, præcipitatus, edulcoratus, siccatus. Non semper tutum medicamentum est, salivationem etiam movens assiduo usu, a granis duobus ad decem; externe pomatis miscetur ad morbos cutaneos: cum subtilissimo auri croco permiscebatur *FR. HOFFMANNO*, & enixe laudabatur in lue venerea, & lymphæ, & glandularum morbis in *Dissert. de Selectioribus Medicamentis.* Etiam in carie ossium laudavit **RUYSCHIUS**; & nuper grani unius saccharo permixti, per unum mensem, dein duorum per alterum, dosi, cariem ossis sanatam vidit *Clar. FVVN Comment. Societ. Scient. Harlemens. P. II.*

MERCURIUS PRÆCIPITATUS FLAVUS seu **TURBITH** minerale, est massa flavescens, oleo vitrioli ab hydrargyro abstracto, residua, & tum valentior; debilior, si fiat præcipitatione cum oleo tartari per deliquium; utraque rari usus. Dosis grani unius, duorum.

I 3

Lauda-

Laudatur turpethum minerale tam canibus, quam hominibus rabidis utile majori dosi, in hydrophobia *Philosoph. Transact.* Nro. 441. dato, & interpolito sæpe vomitorio, si a medicamento vomitus nullus. Hæc formula præfertur. ꝛ. Turpethi mineralis grana duodecim, rad. contrajervæ drachmam unam, theriacæ Androm. q. f. ut fiat bolus. Fiant tales tres, & unus sumatur semper ad noctem, superbibendo sudorifera.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS VIRIDIS. Ex mercurio, & cupro in spiritu nitri solutis, evaporatione, & digestionem cum aceto paratur, periculosum per superiora, & inferiora movens medicamentum.

MERCURIUS SUBLIMATUS CORROSIVUS. Nihil aliud est, quam mercurius acido falis concentrato dives, sublimatus. Ob id diversis modis paratur, vel ex mercurio vivo, sale communi, nitro, spiritu nitri; vel ex præcipitato rubro, & sale communi, spiritu falis; vel ex eodem sale communi, vitriolo calcinato, oleo vitrioli. Vix interest, quæ intermedia sint acida fortiora, cum ejus compositionem non ingredientur. Cæterum terribile venenum est, a cujus interno usu fere semper abstinere medici, licet jam olim in Germania magna fatis dosi in aqua solutum exhiberent alii. Granum dimidium in uncia una spiritus frumenti, hinc grana duodecim in unciis viginti quatuor solvit L. B. van SWIETEN; dedit de die unum, duo, tria etiam cochlearia, superpotando decoctum hordei, bardanæ, maxima copia, & pertinacissimos morbos venereos, etiam alios, per sanare docuit. Confirmantur curationes *Medical observations and inquiries by a Society of physicians in London* Vol. I. etiam *Journal de Medecine Chirurgie & Pharmacie*. T. XIV. 1761. a Cl. MARTEAU. Quoniam vero adeo ingratum medicamentum spiritus frumenti est, an non liceret id adhibere artificium, quod *Act. Acad. Mogunt.* Tom. I. proponitur, scilicet, ut spiritus frumenti a cineribus clavellatis rectificatus, cumque edulcorata atra illa, a destillatione liquoris anodini mineralis massa residua, junctus, per viginti quatuor horas digeratur, tum demum destilletur, quo spiritus ille, odore, & sapore,

pore, gallico similis redditur, & æquali puræ aquæ quantitate permixtus potari possit. Aliquam mercurii sublimati partem, cum pinguedine coctam, in summo luis gradu a Sibiria incolis sumi cum lethali eventu GMELIN *Flora* T. 2. Sublimatus corrosivus in lacte feli datus intra quinque horæ minuta animal rapuit, cani, quod sæpius evomuerit, non obfuit. SPROEGEL. Funestæ tragœdiæ a mercurio sublimato recentur WEDELIO, Fr. HOFFMANNO, ubi legi possunt.

MERCURIUS DULCIS, seu CALOMEL Anglorum, ex mercurio sublimato, & mercurio vivo intritis, & sublimatis sæpius, exurgens, maxime familiare est mercurii præparatum, in 1100. partibus aquæ ferventis solum solubile, ROUELLE *Acad. des Sciences*. 1754. tam ad luem veneream, quam alios rebelles morbos per salivationem, vel etiam sine hac exitirandos valens. In obstructione viscerum abdominalium, glandularum, BRUNNERUS, in febribus quartanis curandis, SCHULZE, in aliis rebellibus corporis humani morbis Fr. HOFFMANN, refracta doli, ut salivationem non excitaret, multum usi sunt, qui etiam ad scrophulosos tumores, & ulcera, multum laudant, & adhibent: In hac vero curatione ab acidis cavendum, corrosivus enim evadit acido occurrens, VESTL. Cavendum a salibus, maxime ammoniacalibus, & alcalinis, quibus commixtus salivationem & alia pessima symptomata facit. Fr. HOFFMANN. Neque cum salibus neutris facile maritandus, WEDELIUS. Mercurium dulcem cum camphora mixtum, in angina gangrenosa, cortice peruviano non curanda, feliciter adhibuisse DOUGLAS, *Medical observations and inquiries &c.* legimus.

Est adhuc id tenendum, hujus parcum usum alvum solvere, frequentiore salivam movere, sæpius sublimati sudorem facere. Cæterum salivandi scopo continuæ doses dantur, granorum quatuor, sex, per aliquot dies, cum æquali quantitate pulveris absorbentis, sensim augendo dosim mercurii grano uno. Infantibus

tibus recens natis lue infectis, grana tria in lacte cum saccharo, per viginti, triginta dies, exhibentur.

PANACEA mercurii, est mercurius dulcis sæpius sublimatus, & ad ultimum cum spiritu vini rectificatissimo abstractus.

Cæterum etiam contra luem veneream a KALMIO, tum LINNÆO laudatæ radices, Lobeliæ, Ceanothus, & Diervillæ: ulteriora tentamina defunt, expectantur.

SALIVATIONEM INHIBENTIA.

Decocta blanda inviscantia

ALTHEÆ

MALVÆ

LIQUIRITIÆ.

Emulsiones blandæ oleosæ, anodinæ.

Purgantia.

EME-

V. E M E T I C A.

Quæ medicamenta ventriculum subvertunt, & in eo contenta per os expellunt, vomitoria dicuntur.

Indicantur

1. Ab amarore oris, ructu, nausea, ventriculi morfu.
2. a spontaneo, eoque facili vomitu.
3. a saburra mobili.
4. a natura generali morbi, vel epidemica: ita in febre variolosa, ubi pustulæ statò tempore non apparent, vel sub cute depressæ manent, emetico nihil melius. HUXHAM *essais sur les fievres.*

PRÆPARATIO fit per salia digestiva, per lubricationem viarum, per venæ sectionem in plethorico.

- Excitatur
1. Mechanica irritatione faucium.
 2. Idea ingrata.
 3. Agitatione non consueta, ut in mari &c.
 4. Tepidis aquosis, oleosis, per observationes.

ASARUM *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Incompletarum. *Gallis* Cabaret. *Germ.* Haselwurz. *Anglis* Asarabacca.

Asari foliis petiolatis, subcordatis floribus trifidis, acris, amari, tam radix, quam folia, vomitum, & cessum movent. Radix quidem pulverata drachmæ semis, infusa unius pondere, folia infusa Nro quinque, sex, septem. Est vero in hanc rem attentione dignum, infusiones aquosas vix emeticas, aut purgantes, solum alterantes, in febribus intermittentibus utiles. HELMONT, vinosas ventriculum, & alvum sollicitare constantius. De aliis viribus alibi dictum inter diuretica.

CATAPUTIÆ minoris

majoris *femen*. Vide *Venena*.

EBULI *Cortex* P. I. p. 36.

ELATERIUM vide *Venena*.

ESULA vide *Veuena*.

EUPATORII *Radix* p. 113.

EUPHORBIIUM vide *Venena*.

GENISTA *Off. Botanicorum*. *Classis Naturalis Leguminosarum*. *Germ*. Ginster. *Gallis* Genest. *Anglis*. Broom. *Italys* Genestra.

Genistæ foliis lanceolatis, ramis teretibus, striatis, femina, gustu ingrata, nauseosa, vomitum sæpe & alvum, neque tamen id semper, movent. Planta in vino cocta utilis hydropicis, GEOFFROY, MOEHRING, pulvis feminum in hydromellite, RAJUS. Ad calculum valere observavi drachmæ femis doli, bis ter de die, cum leni plantæ decocto.

HELLEBORUS vide *Venena*.

Specifica Emetica.

IPECACUANHA *Off. LONICERA Botanicorum*.
Classis Naturalis Fructiflorarum.

Lonicera caule procumbente, repente, foliis obverse ovatis, acutis, scabris, radicem exhibet, familiare, & tutum emeticum, vix fallens, operationem suam citius tartaro emetico expediens, Fr. HOFFMANN, *de Selectior. Medic.* nec majori dosi molestum L. B. van SWIETEN. Praxis scopo emetico in pulvere scrupulum unum, duos, adulto imperat: Infantibus cum saccharo grana tria, quatuor dantur, in infuso adultis drachma una, duæ. Ea formula, quæ hujus radicis,
ut

ut & rhabbari electi ana grana octo recipit, laudatissima, semper satisfacit SPIERLING, BUCHWALD, JENSENIUS *Prod. Art. Havniensium.* & nuper Cl. vir Samuel PYE minimas ipecacuanhæ, doses exhibendas esse commentario monuit. *Medical Observations and inquiries by a Society of physicians in London Vol. I.* Quondam in dysenteria habebatur specificum, sed præ aliis emeticis nihil habet, & dysenteriam emetica ideo tantum tollunt, quod morbi fontem ex ventriculo evacuent, & motum antiperistalticum augeant. Sed est etiam adhuc roborans ipecacuanha, & minori dosi data multum incidens pituitam. Cocta parum purgat, magis diuretica, sudorifera, emmenagoga evadit, LINNÆUS *dissert. circa Vires plantarum* scribens.

SYRUPUS emeticus)

TARTARUS emeticus) vide *Antimonium.*

VINUM emeticum)

VITRIOLUM album p. 42.

VOMITUM SEDANTIA.

1. Diluentia.
2. Saponacea.
3. Oleosa.
4. Acida.
5. Opiata.
6. Specifica. *Mentha, & ejus præparationes.*

PUR-

IV. PURGANTIA.

Quæ in ventriculo, & intestinis contenta, ut etiam corporis humores per alvum educunt, purgantia sunt.

Indicantur 1. a fluxu alvi non colliquativo.

2. a saburra ibi loci.

3. a natura singulari, generali epidemica morbi.

4. a coctione.

5. a revulsione.

6. In colica pictonum cum anodinis.
GRASHUIS, HUXHAM.

Petuntur hæc ex diluentibus, simul leniter stimulantibus, magna copia, jejuno stomacho, in frigore moderato haustis.

Aquæ medicatæ seu foteriæ.

A connubio mineralium minerales, a salutari effectu foteriæ, & ab acido acidulæ dictæ, ratione interni, vel externi usus in aquas medicatas, vel thermas dividuntur.

AQUÆ ANTONIANÆ spirituosæ, gratæ, temperatæ, nec alvum nec urinam nimium movent, præter spiritum mineralem, calcaream terram, & sal commune continent. Hystericis, & hypochondriacis cum effectu dantur, etiam acute decumbentibus porriguntur.

AQUÆ EGRANÆ, sale mediæ naturæ imprægnatæ, magis purgantes, infarctus viscerum multum levant.

AQUÆ

AQUÆ CAROLINÆ sal medium cum magna quantitate alcali & terra calcarea possident, alvum & diuresim movent, in saburra atrabiliaria pulchre profunt, L. B. van SWIETEN.

AQUÆ PIPERINÆ. Simplificissima, spirituosæ, in simplici humorum dilutione, etiam acrimoniæ muriaticæ e sanguine elutione, conveniunt.

AQUÆ PYRMONTANÆ, spirituosæ, ferratæ, penetrantes, plurimis constantes, maximam vim habent in morbis chronicis & rebellibus.

AQUÆ ROITSCHENSES, ferratæ. Labefactat: post febres intermittentes, præmissis præmittendis, viscera firmant.

AQUÆ SELTERANÆ sale alcalino divites, lixiviosæ mites, diuresim magis quam alvum sollicitant, in phtisi incipiente cum lacte utiles ZAFFIUS, in ca coxymia purulenta L. B. van SWIETEN, item in acido austero in corpore prædominante IDEM *Comment. T. III.*

AQUÆ SCHWALBACENSES inter Egranas, & Pyrmontanas quasi mediæ, hypochondriacis, & hysteriis suadentur.

AQUÆ SEDLICENSES salem neutrum, alvum sollicitantem, habent.

AQUÆ SPADANÆ, martiales, cum spiritu minerali acido, levissima, alvum adstringentes, De PRESSEUX. Fons Geronsterinus, paralyfi, atrophie a colica pictonum utilis, IDEM: in scorbuto Savenirium laudat, in ulceribus ex Pouhontio lotionem, clysmata etiam ex Pouhontio in vermibus utilia habet, IDEM; & quod mirum! omnia insecta, ranæ, pisces, hos fontes nunquam attingunt, attingentes moriuntur. Potantur in chlorosi, mensium defectu, & excessu, licet cæterum instantibus, vel etiam fluentibus non sumendæ. Non utilis hypochondriacis, scirrhis, fons Geronsterinus, ZAFFIUS; neque plethoricis, morbis

bis capitis laborantibus, De PRESSEUX. Convenit e contra pallidis, pituitosis, ad motus convulsivos, & leipothymiam proclivibus, IDEM: aliis Savenerius, & Poughontius prodest.

Ex Salinis.

ANGLICUM SAL *Off.* Naturale sal est, quemadmodum reliqua omnia salia amara ex acidulis, & fontibus medicis, THUE *Prod. Art. Havniens.* abs omni aqua marina obtinendum, LINNÆUS, in Gallia id æque obtinetur, ac in Anglia, MALOUIN, etiam in Bothnia LINNÆUS: artificiale tale præparavit HANCKWITZ & omne officinale hodie tale est, WALLERIUS, confectum ex muria salis communis, & capite mortuo vitrioli, aut aluminis. Sed tunc non foret distinctum a sale mirabili. Arte fieri ex aqua maris BROWN *Philosoph. Transact.* Nro 377. ex aliis BOULDUC *Acad. des Sciences*: in aquæ exigua quantitate facile solvitur. Ejusdem profapæ sunt

SAL SEDLIZENSE.

SEIDSCHUTZENSE.

ELSTERANUM.

EGRANUM.

THERMARUM Carolinarum.

Scopo purgandi a drachmis duabus ad drachmas sex, unciam unam, exhibentur.

MAGNESIA alba. Terra calcarea est, acido nitri parum imprægnata, dicta p. 67. 68.

Ex

*Ex Lubricantibus leniter acribus
simul.*

CASSIA FISTULA. *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Diplofantherarum *Germ.* Casien-Röslin. *Gallis* Casse. *Anglis* Cassia.

Cassia foliis quinque pinnis, in siliqua pulpam demulcentem, leniter eccoproticam habet, multum laudatam, per fetaceum trajectam puram, mundatam, etiam infantibus a drachma semis ad scrupulos duos, adultis a drachmis duabus ad unciam unam semis, cui & alia purgantia addi possunt: In decocto tota ab uncia una ad tres datur, in clystere pulpa ad uncias duas præscribitur: cum pulpa tamarindorum, sale medio, purgans antiphlogisticum concinnari solet, in initio morborum acutorum utile: optimum pariter gravidarum purgans est. Jam olim ad nephritidem calculosam, calculum, laudata cassia, multis adhuc in usu, LINNÆUS.

MANNA *Off. Botanicorum* FRAXINI succus. Classis Naturalis Oligantherarum. *Germ.* Manna. *Gallis* Manne. *Anglis* Manna.

Fraxinus floribus completis, sponte, vel per vulnus lacrymam melleam, subdiaphanam fundit. Optima alba est, Calabrina. Specificum eccoproticum, LINNÆUS. Junioribus unius, duarum drachmarum pondere solutum, adultioribus etiam duarum, imo trium unciarum mole exhibendum. Cæterum etiam in asthma humoralis, & in morbis hypochondriacis, utilis habetur; contra calculum in se ipso expertus SYDENHAM.

PRÆPARATUM. *Syrupus Mannatus.*

MEL vide *antidota.*

MYROBALANI p. 12.

POLY.

POLYPODIUM *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Cryptantherarum. Ordo filicum. *Germ.* Engelsfus. *Gallis* Polipode. *Anglis* Polypodie. *Ital.* Polipodio.

Polypodium fronde pinnata, pinnis lanceolatis, alternis, connato-fessilibus, radicem dulcem, subnauseosam, alvum leniter moventem, infusis laxantibus plerumque addendam, officinis subministrat: unciæ semis, unius dosi, purgandi, drachmæ unius in infuso, referandi, aperiendi scopo utilis dicitur, ut etiam efficacissima in podagra, arthritide habeatur, & in mania MALOUIN *Acad. de Paris* 1751. laudet.

SACCHARUM p. 97. 98.

SYRUPUS Rosarum solutivus

RHABBARBARUM MONACHORUM *Off. Botanicorum* **RUMEX.** Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Mönch-Rabarber.

Rumicis floribus hermaphroditis, valvulis integerrimis, tunica granulo notata, amaricans, austera radix, eccoprotica, raro hodie interno dicatur usui; decoctum ulcera mundat, adstringit, unciæ unius, unius semis dosi.

RHAPONTICUM *Off. Botanicorum.* **RHEUM.** Classis Naturalis Incompletarum, *Germ.* Rapontik. *Gallis* Rapontic.

Rhaponticum foliis glabris, radicem amaram, subadstringentem, purgantem, largitur, hodie exoletam.

RHABBARBARUM Verum *Off. Botanicorum.* **RHEUM** *Botanicorum.* Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Rhabarber. *Gallis* Rhubarbe. *Anglis* Rhubarbe.

Rheum foliis subvillosis, ustatissimum, etiam innocuum purgans, pueris, ob mucii copiam, quam detrahit, & fibrarum robur, quod addit, maxime conveniens

veniens: datur a granis octo ad quindecim in pulvere, in infuso ad drachmas duas: cæterum minori dosi datum, & aliis junctum, roborantem virtutem habet, non tamen ullam ad alios morbos specificam. Torretur etiam in alvi fluxibus, ut magis roboret, minus purget.

PRÆPARATA. *Extractum Rhabarbari*: dosis scrupulus, drachma semis, *Tinctura rhei aquosa*. Dosis unc. duæ, tres, cochleatim sumendæ, guttis XXX. XL. liquoris anodini mineralis remixtæ.

Jamaïci

sequens

Ex acribus.

GUMMI AMMONIACUM

GALBANUM.

OPOPANAX.

SAGAPENUM, majori assumpta dosi.

ALOE Off. *Botanicorum*. Classis Naturalis Liliorum. *Germ. Aloe. Gallis Aloe. Anglis Aloe.*

Aloe foliis spinosis, confertis, dentatis, vaginantibus, planis, maculatis, tres sub se varietates completitur, vulgarem *Hepaticam* officinis, floribus suave rubentibus, *Succotrinam* officinis, Guinensem maculatam, *caballinam* demum officinis. Rarioris usus caballina, nigrior, impurior, frequentioris hepatica, & succotrina puriores, purissima ex succotrina lucida facta. Est vero Aloe officinarum expressus & inspissatus succus aloes, odoris nauseosi, saporis amarissimi, calidi.

VIS MEDICA alvum movens, purgans nota, granorum quindecim, viginti, triginta dosi; aperiens, obstructions, icterum solvens, a granis quatuor ad decem non infima. Notari meretur crebriorem ejus usum ad hæmorrhoides disponere, & hæmorrhoides suppressas hoc medicamento revocari. Anthelmintica non est, ex

K

expe.

experimentis RHEDI, quibus constat, aloen, Colocynthidem, pluraque alia amara hac destitui efficacia, absynthium tamen, & corticem peruvianum hac haud carere. IDEM.

Externe vis balsamica in multa utilis, in condituras cadaverum, in abstersionem fordidorum ulcerum, ossium cariosorum curationem, adhuc ulceribus sinuosis, fistulis, soluta injicitur. Multi exigua dosi collyriis etiam addunt.

PRÆPARATA esse possunt *Tinctura* aloes aquosæ, vel spirituosæ extemporaneæ, fistulis utiles; *Elixir* proprietatis PARACELSI, aloen, crocum, myrrham, recipiens. *Pilule* RUFFI elixir proprietatis ficcum: alia præparata aloes insuccatæ suis placent Autoribus.

MERCURIUS dulcis grosso modo tritus. Lactantibus grana quinque, decem, pueris scrupulus datur.

Ex acrioribus.

AGARICUS *Off. Botanicorum* FUNGUS. Classis Naturalis Fungorum. *Germ.* Lerchenschwam. *Gallis* Agaric. *Anglis* Agarike.

Fungus laricis, acer, nauseosus, vim eximiam ecoproticam habet, drachmæ semis, unius dosi, in pulvere, drachmarum duarum ad quatuor in infuso.

ASARUM p. 137.

CARTHAMI semina

HERMODACTYLI vide *Venena*.

JALAPPA *Offic. Botanicorum*. Classis Naturalis Oligantherarum *Germ.* Jalappen-wurtz. *Anglic* Jalap. *Gallis* Jalap.

Jalappa familiare purgans; infantibus grana duo, tria, quatuor, pueris debilibus grana sex, decem, adultis dimi-

dimidia drachma, scrupuli duo conveniunt. Jalappa nulla indiget emendatione, GEOFFROY *Mat. Med.* & nulla hujus medicaminis præparatio melior, quam ipsamet ejus substantia, IDEM. BOULDOC. QUINCY.

PRÆPARATA. *Extractum* ad scrupulum. *Resina*, quam copiosam largitur, ad grana decem, duodecim, cujus tenacitas amygdalis dividenda, vel forma pulveris, vel emulsi dari potest, etiam spiritu vini soluta cum syrupo violarum: vis resinæ salibus multum acuitur; viginti alvi dejectiones, a semi drachma cremoris tartari, & duobus resinæ jalappæ granis PECHLINUS habet, haud familiari eventum.

MECHOACANNA *Off. Botanicorum CONVULVULUS.* Classis Naturalis Oligantherarum. *Germ.* Mechoacan. *Gallis* Mechoacan. *Anglis* Mechoacan.

Convolvulus Mechoacan, subinspidus, inodorus, eccoproticus, infantibus haud incommodus granorum quinque ad decem, adultis drachmæ unius in pulvere, in infuso vero drachmæ unius ad quatuor pondere. Decoctione ejus vis purgans perit. Hæc purgatio plurimum laudatur in catarrhosis, & frigidis affectibus epilepsiæ, asthmatis, arthritidis, strumarum.

SCAMMONEUM *Off. Botanicorum CONVULVULUS.* Classis Naturalis Oligantherarum. *Germ.* Scammonien. *Gallis* Scammonée. *Anglis* Scammony.

Convolvuli, foliis sagittatis, postice truncatis, pedunculis ramosis, bifloris, gummoso-resinosus succus, amarus est, purgans, sanguinem solvens, exiguis dosibus venenatus. L. B. van SWIETEN. Purgandi scopo a granis quinque ad quindecim exhibetur saccharo subactum scammonium. Diagrydium, & aliæ correctiones, inutiles. Resina laudabilis, a granis quinque ad decem in spiritu vini exhibenda. Cæterum acuendi

K a

iuten

intentione aliis purgantibus grana duo, tria adjiciuntur. Sincerum habetur, quod cito solvitur in aqua, quam lactescere cum virore facit. **RUSSELL** *Medical observations and inquiries by a Society of physicians in London* Vol. I.

SENNA *Off. Botanicorum* **CASSIA**. Classis Naturalis Diplosantherarum. *Germ.* Senes - Bletter. *Anglis* Sene. *Gallis* Senné.

Cassia foliolis subovatis, trium quatuor parium, & Sennam Alexandrinam, & Italicam species, complectitur. Alexandrina folia, & folliculos, italica sola folia largitur. Sintne folia sennæ Italicæ Alexandrinis inferiora? **LINNÆUS** negat, ut folia Alexandrina per excellentiam male præscribantur, & frequentius adhibeantur. An stipites tormina faciunt? **L. B. van SWIETEN** observare non potuit. Id decoctio efficit, ut etiam hypercatharsin excitent, **HEISTER**, sed etiam pulvis hæc facit, **GEOFFROY**. Cæterum antiquissimum purgans, datur forma pulveris a scrupulo ad drachmam semis, in infuso a drachmis duabus ad unciam semis, vel sola, vel cum aliis. Ingratum sennæ saporem folia scrophulariæ corrigunt, **MARCHAND**. *Acad. des Sciences*. Dosis dimidium ponderis sennæ ad hanc correctionem adæquata est, major enim laxantem vim frangit *Acad. N. C. Vol. X. Cl. RITTER*. Senna decoqui non debet.

SOLDANELLA *Off. Botanicorum* **CONVOLVULUS**. Classis Naturalis Oligantherarum *Germ.* Meerwinde. *Gallis* Chaux de Mer. *Anglis* Seecool.

Convolvulus foliis reniformibus, drasticum, hydragogum medicamentum est, hydropicis utile, tam in succo lacteo ad semi unciam, unam, dato hydropicis, quam in decocto, infuso, aut pulvere. Folia quinque in infuso theiformi dedit puellæ **L. B. van SWIETEN**, vigesies quinquies purgata est. Cæterum soldanel-

danelæ pulvis a scrupulo semis ad scrupulos duos, in infuso a drachma semis ad drachmas duas datur. Recentia folia cedemati applicata saluti sunt.

SYRUPUS, infusum florum Persicorum P. I. p. 42.

TURPETHUM Off. *Botanicorum* CONVOLVULUS. Classis Naturalis Oligantherarum. Germ. Turbith. Gallis Turbith. Anglis Turbith.

Convolvulus foliis cordatis, angulatis, caule membranaceo, quadrangulo, gummofus est tardius purgat, in hydrope, arthritide utilis: pro purgante a granis septem ad decem, triginta, quadraginta, in pulvere, a drachma semis, ad tres in infuso datur. Rarioris est usus.

TURIONES SAMBUCI P. I. p. 47. 48.

EBULI P. I. p. 36.

Ex acerrimis.

BRYONIA Off. *Botanicorum*. Classis Naturalis Calyciflorarum. Germ. Stickwurtz. Gallis Colvrée. Anglis Bryonie.

Bryonia foliis quinquangulis, scabris, acris, amara, nauseosa, saporem, & odorem opio analogum habet, ut insar opii agere videatur, NICOLAI. Tamen valide corpus mutat, acriter purgat, ut hydropicum etiam emungat, & mania opposuerit SYDENHAM, epilepsia ali. Radix pulverata ad scrupulum, drachmam semis, pro dosi sumitur: drachmæ unius, duarum pondere, in vino pro haustu coquitur. Succo raro datur, qui drachmæ unius dosi syrupo immisce-ri pro haustu posset. Extracti dosim drachmæ unius facit LINNÆUS. Externe potenter discutit cataplasma radice recentis crudum, ficcatae coctum, strumis utile. Fœcula inutilis.

K 3

COLO-

COLOCYNTHIS *Off. Botanicorum* **CUCUMIS.**
 Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Colo-
 quinte. *Gallis* Coloquinte. *Anglis* The bitter
 Gourde.

Cucumeris foliis multifidis, pomis globosis, glabris, amarissima pulpa, maxime drastica, ut etiam inflammet, exulceret, epilepsiae opposita, LINNÆUS. Interno usu cauta esse debet, clysmatibus ad lethargum, apoplexiam ferosam, maxime adhibetur hodie, ad drachmam unam. Præparata multis magis usitata,

TROHISCI ALCANDAL. Colocynthis pulpa gummi arabico temperata, securior est simplici. Dosis a granis duobus ad decem; loco stimuli a grano uno, ad tria. *Extractum* habetur: est etiam *oleum*.

ELATERIUM. vide *Venena.*

ESULA. vide *Venena.*

EUPHORBIIUM vide *Venena.*

GRATIOLA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Ringentium. *Germ.* Wild-Aurin. *Gallis* Gratirole. *Anglis* Hedge-Hyflope.

Gratiola floribus pedunculatis, foliis lanceolatis, serratis: amara planta non solum alvum, sed etiam vomitum movet. Hydropicis convenit, & datur pro purgante in pulvere a granis quindecim ad triginta, in infuso a drachma una, ad duas, sed validum corpus requirit, CHOMEL. Est etiam purgans radix, quam pulverisatam a scrupulo semis ad drachmam semis MORELLUS exhibet, & idem præstare in dysenteria ac ipecacuanham, BOULDUC affirmat. *Extractum* non prostat.

GOM.

GOMMI GOTTÆ *Off. CAMBOGIA* *Botanicorum*. Classis Naturalis ignota. *Gallis* Gomme-gutte. *Anglis* Gamboge.

Cambogia succum fundit resinoso-gummosum, hydropicis utilem, scopo purgandi, a granis duobus ad quatuor, a quatuor ad decem; sæpe etiam vomitum movet; in hoc medicamento id tenendum, quod licet emeticum, bis tamen lotum purgans placidum fiat, **JENSENIUS** *Prod. Act. Med. Havniensium*, & a granis quinque incipiendo, sensim ascendendo ad grana quindecim, exhibendo alternis diebus, hydropicos curaverit. *Ibidem* *Obser. V.* licet dosi minori etiam sufficere **NICOLAI** reliquerit, scilicet gr. quatuor cum pulvere radicis squillæ & vincetoxici. Sed forma pulveris haud adeo conveniens **ALLEYNE**, nec sine lixivioso sale vel saccharo facilis, **IDEM**, optima pillularis vel boli. Multum salis habet hoc medicamentum, qui diureticus sit. **BOULDUCE** *Acad. des Sciences*.

HELLEBORUS niger vide *Venena*.

IRIS p. 114.

MERCURIUS præcip. **Albus**

Flavus

Ruber p. 133.

ROSÆ PALLIDÆ.

SYRUPUS Rosarum solutivus.

SPINA CERVINA *Off. Botanicorum RHAMNUS*. Classis Naturalis Incompletarum *Germ.* Creutz-Ber. *Gallis* Neprun. *Anglis* Buck-thorn.

Rhamnus spinosus, foliis ovatis, acuminatis, serratis, baccas habet nauseosâs, amaras, purgantes, in arthritide utiles. Baccæ viginti, triginta numero, succus a drachmis duabus ad unciam semis, & syrupus unciæ dosi, alvum satis movent. Usitatissimus est syrupus

K 4

rupus

rupus inde confectus, de spina cervina, vel etiam domesticus dictus, qui & infantibus datur drachmæ unius, duarum pondere, adultis unciæ unius, duarum mole.

VERATRUM vide *Venena.*

PURGATIONEM INHIBENTIA.

1. Oleosa.
2. Acida.
3. Adstringentia. Simarouba.
4. Opiata.
5. Vomitoria.

CLAS-

CLASSIS DUODECIMA
ANODINA, ET NAR-
COTICA.

Quæ dolorem in toto vel parte leniunt, demulcent, mutando, vel tollendo causam, anodina, atque hæc quidem varia ex materie peti possunt. Quæ vero solam animam captivant, & quasi inebriant, infensilem reddunt, narcotica, & majori gradu stupefacientia dicuntur.

Indicantur ad mitigationem symptomatum

1. Doloris.
2. Vigiliarum nimiarum a nimio motu spirituum.
3. In excretionibus nimis.
4. In convulsionibus.

Leniora.

CHAMOMILLA Nostras

Romana p. 121. 122.

Chamomillæ Romanæ flores decocti, decoctum admodum salsum efficiunt, adeo quidem, ac si salculinare decocto infusum, SIMON PAULI. Oleum stillatitium, ut millefolii, saphirinum.

K 5

MILLE.

MILLEFOLIUM *Off. Botanicor.* **ACHILLEA.**
 Classis Naturalis Compositarum Radiatarum,
 Germ. Taufend-Blatt. *Gallis* Millefeuille. *Anglis*
 Yarrow.

Achilleæ foliis duplicato-pinnatis, glabris, laciniis linearibus, acute laciniatis, flores destillati oleum dant saphirini coloris, sedans, antispasmodicum. Infusum florum in spasms, doloribus post partum, cardialgicis, colicis, hæmorrhoidalibus utile *FR. HOFFMANN de Præstant. Med. Domest.* tum, & sanguinis ejectionibus, hæmorrhagiis majoribus, a spasticis viscerum contractionibus eximium, *IDEM ibidem*, etiam in anxietate hypochondriaca, *STAHL*, in nephritide calculosa, *ZIMARA*. Succus multum vulnerarius ad uncias tres, quatuor, datur, flores ad manipulum semis infunduntur, ad unum herba.

TILIA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Polyantherarum. Germ. Linde. *Gallis* Tilleul. *Anglis* Linden - Tree.

Tiliæ flores suaveolentes, anodini sunt; chronicam epilepsiam infuso florum sublatam *HOFFMANN* habet, *de Præstant. Remed. Domesticor.* Cortex itidem medius cum aqua in mucilaginem redactus, ambustionibus, podagricis, & arthriticis doloribus, præsentissime medetur, *IDEM*. Decocto vinoso corticis cachecticam in integrum sanatam vidit *SCHRODERUS*.

PRÆPARATA.

Aqua stillatitia, antispasmodica, antiepileptica, pueris datur.

VIOLÆ flores *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Oligantherarum. Germ. Viole. *Gallis* Violette. *Anglis* Violets.

Violæ acaulis, stolonibus teretibus, reptantibus, pedunculis radicatis, flores, suaveolentes, vim anodinam possident, ut etiam ad morbos convulsivos específicos habeat *BAGLIVIVS*; in infuso theiformi sumi possunt.

possunt. *Conserua* itidem drachmæ unius, duarum pondere, *Syrupus* haud limitata dosi. Notari meretur, semina vomitum, & diuresin movere, ideo non nullis ad calculum laudari.

Fortia.

PAPAVERIS Capita, **DIACODIUM**,
Albi succus. vide *anridota*.

Vulnusculti a pungente ape facti dolorem mitigavit, & incommoda prævertit succo, **DELISTRE**, *Recueil pe-riodique* Tom. IV.

CYNOGLOSSUM *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis Oligantherarum *Germ.* Hunds-Zung. *Gallis* Langue de chien. *Anglis* Houndstongue.

Cynoglossi foliis amplexicaulibus, lingulatis, mollibus, hirsutis, suspectam vim plurimi evulgant, negat **FULLERUS**, cum adstrictione anodinam ad hæmorrhagias, & alvi fluxus laudat **GEOFFROY**. Repetenda experimenta sunt. Radix ad soporem conciliandum inefficax, **HAMNERIN** *de viribus plantarum indigenarum*. Massæ pillularum de cynoglossa dosis grana quinque, ad octo, non ratione cynoglossi, sed opii scrupulosa.

Fortissima.

Tum ex animalium partibus sedativis, tum ex vegetabilibus petita.

CASTOREUM P. I. p. 150. 151.

MOSCHUS P. I. p. 151. &c.

CROCUS P. I. p. 91.

HYOSCIAMUS vide *Venena*.

OPIUM laud. liquidum.

SOLA.

SOLANA vide *Venena.*

STRAMONEUM vide *Venena.*

TABACUM p. 126.

His adnumerari merentur magnæ confectiones
opiatæ.

DIASCORDIUM

MITHRIDATIUM

PHILONIUM

REQUIES NICOLAI

THERIACA.

VIENNÆ,

TYPIS JOSEPHI KURZBÖCK, UNIVERS. TYPOGR.

LIBRUM PRIMUM
MATERIA MEDICA
ET
CHIRURGICA
PRIMA
SYSTEMA NATURAE DIDACTICA

